

2008

DERLEMELER

KÖŞE YAZILARI VE MAKALELER

MURAT ÇAKIR

2008 DERLEMELER

KÖŞE YAZILARI VE MAKALELER
MURAT ÇAKIR

COPYLEFT WWW.KOZMOPOLIT.COM

HAZIRLANIŞ TARİHİ: MART 2009
BU PDF-DOSYASI, TİCARÎ AMAÇLA OLMAMAK ÜZERE,
ÜCRETSİZ KULLANILABİLİR, DAĞITILABİLİR VE BASILABİLİR.
WWW.KOZMOPOLIT.COM SİTESİNİN KAYNAK OLARAK
GÖSTERİLMESİ RİCA OLUNUR.

İÇİNDEKİLER

Klavuzu Koch olanın.....	4
Soğuk savaşçı Roland Koch.....	5
Seçimlerin ardından.....	7
Göçmenler: Avrupa demokrasilerinin kurtarıcıları mı, mezar kazıcıları mı?.....	8
Kosova Kürtlere bir örnek mi?.....	15
Türklerin zorlu imtihanı.....	17
Şimdi taraf olma zamanı.....	18
Yerel Barış Meclisleri işe başlamalı!.....	20
Ayrışarak kurtulmak mı?.....	21
Çatı Partisi (1).....	23
Çatı Partisi (2).....	24
Çatı Partisi (3).....	26
Çatı partisi ve dezenformasyon mekanizmaları.....	27
Çatı Partisi (4).....	29
Çatı Partisi (5).....	30
Çatı Partisi (6).....	32
1 Haziran ve sonrası.....	33
»Em Çaresîyê dixwazin!«.....	35
Almanya'da neofaşizm olağanlaşıyor mu?.....	36
Almanya'da neofaşizm olağanlaşıyor mu? (2).....	38
Yangın yeri.....	39
Çatıda cambazlar oynarsa	
»Sol ittifakların« dayanılmaz hafifliği üzerine bir polemik denemesi.....	41
»Hostis humani generis«.....	48
Gene refleks.....	49
Gerçek önce ölür.....	51
Çatı'yı Avrupa'ya taşımak gerek.....	52
»... bir nevi imparatorluk«	
Avrupa Birliği'nin değişen yüzü üzerine.....	54
Pandora'nın kutusu açılıyor.....	60
»Alternatif« gazetesi ile 19 Ağustos 2008 tarihinde yapılan röportaj.....	61
Küreselleşmeden korunmanın Almancası.....	64
Yoksulluk ve barış.....	66
»Almanya için ölmek«.....	67
Sosyaldemokrasinin uğursuz geleneği.....	69
Mesele insan olmakta.....	70
Zurnanın zırt dediği nokta.....	73

ÖNSÖZ YERİNE

kozmpolit dergisini 2002'de iki dilli olarak yayınlamaya başladığımızdan bu yana geçen süreden sonra, başlangıçta hayli idealist davrandığımızı itiraf etmeliyim. Her makalenin, hatta karikatür gibi her görselin dahi hem Türkçe, hem de Almanca yayınlanmasını sağlamayı hedefliyorduk. Zaman içerisinde bu idealimizi paylaşanların bizlere katılacağını, belki de olanaklar yaratıldıktan sonra egemen medyaya alternatif bir print medyumunu ortaya çıkarabileceğimizi hayal ediyorduk. Sonuç hüsrana dönüştü. Başlangıçta aylık periyotlarla güncellenen kozmpolit dergisi, koşulların zorlaması sonucunda daha uzun zaman aralıklarında güncellenir oldu. 2004 yılında ise, benim Almanya'da oluşan yeni bir sol partinin kurucuları arasında yer almamla derginin güncellenmesi olanaksızlaştı. 2007 Ocak'ında yeni bir denemeyle işe girişmiş olsam da, devamını getiremedim.

Bu arada gerek kozmpolit için, gerekse de 2006 Ocak'ından itibaren Yeni Özgür Politika gazetesi, Sozialismus Dergisi, Neues Deutschland veya Junge Welt gibi sosyalist Alman gazeteleri ve çeşitli internet sayfaları için kaleme aldığım köşe yazıları, makaleler, analiz ve çevirilerde toparlanmaya başlamıştı. Biraz dağınık olduğumdan, nerede, ne zaman ve hangi medyum için kaleme aldığım yazıları bulamam kaygısı ile bir şekilde toparlamam gerektiğine karar verdim. Önce konu başlıklarına göre toparlamayı düşündüm. Ancak bunun da zor olacağını gördüm. Hem 2002'den bu yana geçen süre içerisinde görüşlerimin na-

sıl biçimlendiğini, çelişkilerimi, öğrendiklerimi bir şekilde takip etmeyi de düşünüyordum. Bu nedenle yazıları kronolojik olarak toparlamayı kararlaştırdım. Bilginin ancak paylaşıldığı zaman çoğalacağına inandığımdan da böylesi bir forma sokmayı düşündüm. Bundan itibaren yazılarımı yıllara göre hazırlayacağım kronolojik pdf-dosyalarında kozmpolit sayfalarında yayınlayacağım. Derginin ana düşüncesine ters düşecek ama, pdf-dosyaları okumayı kolaylaştırmak maksadıyla tek dilli, yani Türkçe olacak. Fırsat buldukça da Almanca yazıları ayrı bir dosyada toparlamaya çalışacağım.

Yazılarımı okuyup, görüş bildiren onca dostumun eleştirel katkıları düşüncelerimin zenginleşmesini sağladı. Eğer ben de bu yazılarla bazı okurların düşüncelerinin zenginleşmesine katkı sunabilirsem, yazılarıma amaçlarını yeterince yerine getirmiş sayılacaklardır.

İyi okumalar dileğiyle.

Murat Çakır
Berlin-Kassel, Eylül 2008

KLAVUZU KOCH OLANIN...

Almanya'da bu yıl yeni bir seçim maratonu başlıyor. Toplam yedi eyalette 4 Eyalet Parlamentosu Seçimleri ve 5 yerel seçim yapılacak. Federal Eyaletler Meclisi'ndeki çoğunluğu ve dolayısıyla federal devletin yasama sürecini doğrudan etkileyecek olan Eyalet Parlamentosu Seçimleri Alman politikalarının yönü açısından hayli önemli.

Seçimler, Alman politik solu için de son derece önem taşıyor. 2005 Genel Seçimleri'nde Federal Parlamento'ya yüzde 8,7 oyla giren, ilk batı eyaleti başarısını 2007'de Bremen'de gösteren Sol Parti, ciddi bir sınav verecek. Özellikle Hessen'de Sol Parti'nin yüzde 5 barajını aşması büyük bir olasılık olarak gözüküyor.

Sol Parti'nin Federal Parlamento'daki tek gerçek muhalefet partisi olma rolü, tutarlı ve ısrarlı bir biçimde neoliberalizme karşı sosyal adalet ve militarizme karşı barış istemlerini dillendirmesi, başta sendikalar olmak üzere, toplumsal hareketler ile olan bağlarını güçlendirmesi, CDU/CSU, SPD, FDP ve Yeşiller'den oluşan fiilî neoliberal koalisyonu sürekli zora sokuyor. Sol Parti'nin varlığı, büyük koalisyonun, politikalarındaki bütün kozmetik rütuş denemelerine rağmen, oy oranını azaltıyor.

Şimdi ise neoliberal ekipler tüm dikkatlerini 27 Ocak'ta Hessen ve Aşağı Saksonya'da başlayacak olan seçim maratonuna yoğunlaştır-

mış durumdadır. Sosyal politikaları ile Alman halkı arasında yaygınlaşan huzursuzluğu giderememiş olan hıristiyan demokratlar kaybettikleri oyları geri alabilmek için hemen her seçimde yardımına başvurdukları bir hayaleti yeniden hortlatıyorlar: göçmen korkusu!

1999 yılında yürüttüğü ırkçı seçim kampanyası ile Hessel Eyaleti Başbakanı olmayı başaran CDU'lu Roland Koch, aşırı sağ popülist kampanyanın sözcülüğünü üstlenmiş durumda. Koch, Sol Parti'nin Eyalet Parlamentosu'na girmesi durumunda koltuğunu kaybedebileceğinin bilincinde. Sol Parti'nin baskıları karşısında »yasal asgarî ücret« gibi »sol« sloganlara başvuran Hessen SPD'si de bu fırsatı kullanarak, Koch'un alaşağı edilmesini seçim hedefi olarak ilân ettiğinden, CDU hükümetinin tek başına iktidar kalması pek olası gözüküyor.

Koch bu durumda basit, ama bir o kadar etkin bir adım atmayı tek çıkar yol olarak görüyor: Alman toplumunun köklerine yerleşmiş olan ırkçı yaklaşımları kullanarak, göçmen karşıtı politikayı seçim kampanyasının merkezine yerleştirmek. Münih metrosundaki dayak olayını gerekçe gören Koch, »Almanya'da çok fazla kriminal genç yabancı var« diyerek, genç göçmenlere karşı sert yasal tedbirler talep ediyor. Buna paralel olarak, »Alman gelenek ve göreneklerine sahip çıkılmasını« isteyerek, milliyetçiliği körüklüyor.

»İffet, disiplin, çalışkanlık, intizam ve görev bilinci« gibi »geleneksel Alman (!) değerlerine« vurgu yapmak, »burada yaşayan herkes Almanların kuralına uymalıdır« ikelliğine başvurmak, maalesef Almanya'da pek yaygın olan uğursuz bir gelenektir. »Şairlerin ve düşünürlerin ülkesinde« bu geleneğin kolaylıkla seçim sandığına yansması ile ayrı bir gerçek.

Bu açıdan bakıldığında Koch bu kampanyası ile kaybettiği bazı mevzileri geri alabilecek. Ancak bu sefer bu oylar tek başına iktidar olması için yeterli olmayacak gibi görünüyor. Eğer Sol Parti yüzde 5 barajı-

nı aşabilirse – ki, öyle gözüküyor -, parlamentodaki dengeler değişecek ve Koch hükümeti tarih olacak. Gerçi bu durumda büyük koalisyonun kurulması söz konusu, ama Hessen Parlamentosu'nda savaş sonrasında ilk kez emekçilerin, yoksulların ve göçmenlerin taleplerini kürsüye taşıyan bir muhalefet olacak.

Sol Parti'nin Federal Parlamento'daki varlığı nasıl federal politikalarda yön değişikliğini zorluyorsa, Eyalet Parlamento'larındaki varlığı da benzer gelişmelere yol açacaktır. Koch'un klavuzluğundan kurtulmak, var oluşlarının ırkçı politikalara alet edilmemesi isteyen her göçmen kökenli seçmen, 27 Ocak'ta neoliberele kızı kart göstermeli ve oyunu gerçek muhalefeti parlamentoya taşıyacak olan Sol Parti adaylarına vermelidir. Koch, Ypsilanti ve benzerlerinin karşısında göçmenlerin tercihi Sol'un adayı Yıldız Köremezli-Erkiner olmalıdır.

5 OCAK 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

SOĞUK SAVAŞÇI ROLAND KOCH

Yarın Hessen ve Aşağı Saksonya eyaletlerinde Eyalet Parlamentosu Seçimleri yapılacak. Aşağı Saksonya'da bir hükümet değişikliği olmayacağı görüşü hayli yaygın. Araştırmacılar, Christian Wulff hükümetinin kolay alaşağı edilemeyeceğini belirtiyorlar. Ancak aynı tespiti Hessen başbakanı Roland Koch için yapmak pek olanaklı değil.

1999 yılında yürüttüğü ırkçı seçim kampanyasıyla iktidarı ele geçiren Koch ve Hessen CDU'su bu sefer zor durumda. Koch'un iktidar bilançosu özellikle emekçiler, yoksullar, işsizler, gençler ve emekliler için bir sosyal yıkım anlamını taşıyor. Özelleştirmeler, kamuda binlerce kişinin işten çıkartılması, kamu çalışanları üzerinde düşük ücret ve çalışma koşullarının kötüleştirilmesi ile baskının artırılması, sosyal ve demokratik hak budanımları, eğitim ve öğrenim sistemindeki gerici adımlar, öğretmen sayısının azaltılması ve okulların sürekli malî dar boğazlara sokulması gibi sayısız neoliberal adım Roland Koch'un »başarı« listesinde yer alıyor.

2004 yılından bu yana neoliberal politikalara karşı artan toplumsal direnç, federal düzeyde Sol Parti'nin başarısı ve Hessen'de de nihayet sendikaların hareketlenir olması, Koch hükümetine karşı ciddi bir kamuoyu oluşmasına neden oldu. Seçim tahminlerinde oy oranlarının açık bir biçimde düşüşe geçmesi ise Hessen CDU'sunda panik ataklara yol açıyor. Gösterdikleri reaksiyon da açık ırkçılık ve soğuk savaş döneminin antikomünizminden başkası değil.

Aslına bakılırsa soğuk savaşçı Koch ve yandaşlarının bu reaksiyonu ve muhalefet partilerinin bu reaksiyona gösterdikleri tavır, Alman politik elitleri ve çoğunluk toplumu için semptomatiktir.

Koch'un göçmen kökenli gençlere karşı sert ceza tedbirleri alınmasını isteyen söylemleri ile seçim afişlerine taşıdığı »Hessen, Ypsilanti, Al Wezir ve komünist gürûha bırakılamaz« sloganının ırkçı ve antikomünist olduğu konusunda burjuva basını bile hem fikir. SPDli Andrea Ypsilanti ile Yeşillerin adayı Tarık Al Wezir'in isimlerinin, eşten veya babadan kalan isimler olma dışında saf Alman oldukları bilinmesine rağmen, öne çıkarılması, Alman politik elitleri arasında ahlakî değerlerin ne denli yozlaştığını gösteriyor.

Koch bilinçli olarak Batı Alman toplumunda yaygın olan antikomünist yaklaşımları ve toplum merkezinde kökleşmiş ırkçılığı kullanıyor. Belirli bir başarı sağlaması bu nedenle olanaksız değil. Çünkü asıl sorun Koch'da değil, Koch'un gerçek duygularına tercüman olduğu çoğunluk toplumundadır.

Bunu muhalefetin tepkisinden de okumak olanaklı. Gösterilen tepki tipik Avrupa merkezci »moralist antiırkçılık«tır, politik değil. İrkçılığa temel oluşturan toplumsal ve yasal ayırıcılıklar ile ırkçılığın temelendiği üretim ve egemenlik ilişkilerine değinilmeden, ırkçılık münferit bir olay, demokrasinin »işleyiş bozukluğu« olarak gösterilmektedir. Göçmenler, vatandaşlığa alınma gibi gerici ulusalcı baskılara maruz kalmadan, toplumsal, politik, yasal ve kültürel anlamda eşit haklı bireyler olmadan hiç bir şey değişmeyecektir.

Gerek SPD'nin, gerekse de Yeşillerin bu temel konuda CDU ve liberal parti FDP'den farklı oldukları söylenemez. Her ne kadar Koch'a karşı olsalar, her ne kadar »yasal asgarî ücret« gibi sol söylemleri kullanılsalar da, ırkçılığı ve ayırıcılığı ortaya çıkaran neoliberal politikaları ve koşulları değiştirme niyetleri kesinlikle yok.

Göçmen kökenli seçmenlerin sayısı her iki eyalette de küçümsenecek kadar az değil. Onların kullanacağı oylar, belki temel değişimi sağlamayacaktır, ama örneğin – tüm açıklarına rağmen – Sol Parti lehine sandığa atılması durumunda, Hessen Parlamentosu'na istemlerini dile getirecek ve savunacak bir muhalefetin girmesini sağlayabilirler.

Bu koşullarda göçmenlerin taraf olmama, »hepsi aynı« gibi yaklaşma girme lüksleri yok. Koch'un gitmesini, çıkarlarının parlamentoda doğrudan savunulmasını isteyen her göçmen kökenli seçmenin adresi bence belli: Sol Parti ve adayı, bizden birisi olan **Yıldız Köremezli-Erkiner**.

Hani, bir hatırlatayım dedim.

26 OCAK 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

SEÇİMLERİN ARDINDAN

Geçen Pazar günü yapılan Hessen ve Aşağı Saksonya Eyalet Parlamentosu Seçimleri, Federal Almanya partiler sisteminin kalıcı bir biçimde değişmekte olduğunu kanıtladı. Parlamentolardaki dört partili yapılanma artık tarih oldu. Seçimler aynı zamanda savaş sonrası Almanya'sında, 1980lerde çevreci ve barış hareketlerinin bağrıdan doğan Yeşillerden sonra, ikinci kez sosyaldemokrasinin solunda yeni bir partinin kalıcılışabildiğini kanıtlamakta.

Sol Parti'nin her iki eyalette, yüzde beş barajını aşarak parlamentoya girmesi, bundan sonra koalisyon hükümetlerinin – büyük koalisyon haricinde – ancak üçlü ittifaklarla oluşacağını göstermekte. Seçimler, en azından teorik olarak, hıristiyan demokrat ve liberallerin oluşturduğu cephenin karşısında, sosyaldemokrasi, yeşiller ve Sol Parti'den oluşan bir sol cephe için çoğunluk elde edilebileceğini gösterdiğinden, ayrı bir anlam taşıyor. Hessen'de yeni hükümetin 5 Nisan'dan önce kurulamayacağı gerçeğinden hareket eden ve Hamburg'da 24 Şubat'ta yapılacak olan parlamento seçimlerinde CDU'yu alaşağı etmeyi hedefleyen SPD, her ne kadar Sol Parti'yi kaale almadığını ifade eden bir taktik uygulasa da, en geç 2009 Genel Seçimleri'nden sonra kırmızı-kızıl-yeşil hükümet opsiyonunu ciddî ciddî göz önünde tutmak zorunda. Kısacası, önümüzdeki aylar ve gelecek yıl Almanya politik arenasında önemli gelişmelere gebe olabilir.

Hemen her seçim değerlendirme yazısında bu ortak tespiti okumak olanaklı. Doğal olarak burjuva medyası »Almanya toplumsal olarak sola kayıyor« yaygarası altında, »burjuva güçlerin birleşerek, bu tehlikeye karşı toplum çoğunluğunu kazanması gerektiğine« dikkat çekerken, SPD ve Yeşillere yakın olan medyada ise »atılacak yeni adımlarda Sol Parti realitesi dikkate alınmalıdır« söylemleri çoğalıyor.

Diğer yandan, gene hemen herkesin başka bir tespit hem fikir olduğunu görüyoruz: »Artık Almanya'da göçmen düşmanı politikalar prim yapmıyor!«. Sadece gözlemciler değil, bazı CDUlu politikacılar ve hatta CDU'ya yakın olan Konrad-Adenauer-Vakfı dahi, Hessen başkanı Roland Koch'un göçmen düşmanı söylemle büyük hata yaptığı görüşünde birleşiyor.

Almanya'da ırkçı seçim propagandasının prim yapmadığı sahiden doğru bir tespit mi? Bana kalırsa bu büyük bir yanılgı ve bu tespiti doğrulamaya çalışan gerekçelerin kendileri bizzat ırkçıdır. Koch sadece taktiksel bir hata yapmıştır. Aşırı söylemlerini yanlış zaman ve yerde ve de inandırıcı olmayan bir biçimde kullanması nedeniyle başarısız oldu. Neoliberal politikalara karşı gelişen toplumsal direnci yanlış okuması ve denize düşenin yılanı sarılması gibi yeniden sol söyleme sarılan sosyaldemokratların kampanyasına acemice karşılık vermesinin faturası aldı. Ama bu, toplum çoğunluğunun Koch gibi düşündüğü gerçeğini değiştirmiyor.

Çünkü çoğunluk, göçmenleri – burada doğan ve kısmen vatandaşlığa alınan kuşaklar da dahil – yerleşik topluma ait olmayan unsurlar olarak görmektedir. Geçen Yüzyıl'ın geleneksel göç ülkelerinde bir nevî »eritme potası« olan »ulus«, malî piyasaların hakimiyetindeki Avrupa ülkelerinde farklı unsurları eriterek bütünleştiren bir pota değildir artık.

Bu böyle olunca »göçmen«, eninde sonunda »geldiği yere dönecek«, aksi takdirde »döndürülecek« ve alışlagelmiş sınıf uzlaşısının sermaye

tarafından fesh edilmesiyle yeniden görünür olan sınıf toplumu gerçeği karşısında travmaya uğrayan çoğunluk toplumunun hiddetinin hedefi olan bir yabancı unsur olarak kalmaya devam etmektedir.

1992-93 yıllarında olduğu gibi, pogroma varan aşırılıkları ateşleyen bu ırkçı hiddet, Alman politik elitlerinin ve neoliberal güçlerin her zaman politik hedefler için kullanacakları bir araç vazifesi görmektedir. Bu araç zaman zaman kontrol edilemez hale de gelip, egemenleri rahatsız edebilmektedir. Burjuva toplumu, bu durumlarda »balans ayarını« yapabilecek esnekliktedir, ki Koch'un başına gelen bundan ibarettir. Sol Parti'nin bir alternatif olarak ortaya çıkması, »proteso oylarının« neonazi partilere yönelmesini her ne kadar engellemişse de, bu tehlikeye hiç kaybolmamıştır. İrkçı söylemin, »doğru« zaman ve yerde kullanıldığında, harekete geçirebileceği kitlesellik, son derece ürkütücüdür. Avrupa modernizminin âniden barbarlığa dönüşebileceği gerçeği, hiç bir zaman unutulmaması gereken tarihsel bir uyarıdır.

Göçmenlerin varlığı, Avrupa burjuva demokrasileri için hem kurtarıcılık, hem de mezar kazıcılık potansiyeli taşımaktadır. Potansiyelin yönünü tayin edecek olan ise, Avrupa toplumsal ve politik solunun bundan sonra atacağı adımlar olacaktır.

2 ŞUBAT 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

GÖÇMENLER: AVRUPA DEMOKRASİLERİNİN KURTARICILARI MI, MEZAR KAZICILARI MI?

Immanuel Wallerstein'a göre göç »sürekli tekrarlanan bir hikâyedir«. Gerçekten de öyle: Göç hareketlerinin tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. Bilhassa, salt insanların sınırlar üzerinden hareketlerini değil, sınırların da insanlar üzerinden hareket edişini defalarca gören (K.J. Bade) »yaşlı kıtada«.

Doğru, göç sürekli tekrarlanan eski, ama malî piyasalar kapitalizmi çağında geçen yüzyıllardan çok farklı karakterde devam eden bir hikâyedir. Küreselleşen sermaye sadece dünyayı küresel bir fabrikaya çevirmekle kalmamış, aynı zamanda milyonların selini, kapitalizmin merkezlerine doğru harekete geçirmiştir. Aynı 1960lı yıllarda olduğu gibi, 21. Yüzyıl'da da istihdam piyasalarının ucuz yedek ordusu Batı'ya akın etmektedir. Gelenler sadece kalifiyesizler değil – Asya'nın, Doğu Avrupa'nın, Yakın ve Orta Doğu'nun kalifiye elemanları ile Afrika'nın »göç şebekesi ücretini« ödeyebilen ve günde 1 Dolar'dan az geliri olan yüz milyonlarca yoksuldan nispeten daha şanslı olan kesimleri, yaşamları pahasına Avrupa ülkelerine akın etmekte.

Faruk Beskisiz'in yazdığı gibi, »sınıfların bir tür küresel buluşması« bu yaşanan. Çok uluslulaşan sermaye, artık kendi merkezlerinde de çok uluslu işçi sınıfı karşısında. Ancak çok ulusluluk, sermayeyi birleştirirken, işçi sınıfının ve böylelikle burjuva toplumlarının parçalanmasına, bölünmesine neden oluyor. Yaman bir kısır döngü yaşıyor Avrupa:

bir taraftan piyasalar ışık hızıyla küreselleşir, ulusal devletler, »ekonomi mevkiîleri« ve çalışma koşulları üzerindeki baskı artarken, demografik değişimle, Batı Avrupa toplumları giderek daha çok yaşlanıyor. Demografik değişim sonucu ortaya çıkan işgücü açığını telafi etme zorunluluğu ve piyasaların hep daha ucuz, daha taze ve istekli işgücüne olan açlığı, Batı'nın merkezlerine yönelik olan göçü tetikliyor. Avrupa modernizminin sonuçlarının yol açtığı küresel iklim felaketleri, açlık, sefalet, yoksulluk ve savaşlar, küresel göç hareketlerini hızlandırıyor. Her yeni göç dalgası, Batı Avrupa ülkelerindeki göçmen kitlesinin büyümesine, göçmen kitlesinin büyümesi de Batı Avrupa toplumlarının temellerinin çatırdamasına neden oluyor. Çünkü ne göçmenler geçen yüzyılların göçerleri, ne de Avrupa 1960lı yılların »Sosyal Devlet Avrupa'sı«.

Yaşamın her alanını kapitalist sermaye birikiminin boyunduruğu altına iten küresel malî piyasalar, hukuk dışı savaşları, militarizmi, terörü, baskıyı, kitlesel sürgünleri, milyonların acılar içerisinde kıvrınmasını ve daha nice olumsuzluğu gündelik yaşama dönüştürüyor. Tüm bu olumsuzluklar, Avrupa'yı da etki alanı içerisine alıyor. Ve zenginliği, dünyanın diğer kesimlerinin yoksulluğu üzerine kurulu olan Batı, barbarlığının sonuçlarını kendi evinde yaşamaya başlıyor.

Bu gelişmenin özellikle Almanya'da toplumsal travmalara yol açtığını görebiliyoruz: Ren Kapitalizmi'nin tamamlanan transformasyonu, çalışma koşullarının son derece esnekleşmesi, sosyal devlet düzenlemelerinin erozyonu ve giderek daha geniş toplumsal kesimlerin fiilen proleterleşmesi, sınıf toplumunu yeniden herkes için görünür hale getiriyor. Ancak felaket senaryoları ve korku sanrıları ile gerekçelendirilen iç ve dış »güvenlik politikası«, bilinçli bir biçimde derinleştirilen »terör histerisi« ve tehditden korunma anlayışı çerçevesinde konsipe edilen göç politikaları, sınıf çelişkilerinin gerçek nedenlerinin ve egemen politikanın neoliberal programı, dış politikanın militaristleştirilmesi ile sosyal ve demokratik hak budanımı arasındaki bağlantının algılanma-

sını engelliyor. Tüm bunlar aynı zamanda, çoğunluk toplumunun merkezinde kökleşmiş olan ırkçılık ile uyuyor ve toplumsal bölünmeleri derinleştiriyor.

Kuşkusuz; korku toplumu temelinde geliştirilen neoliberal stratejiler ve sosyal güvenlik sistemlerinin parçalanması, yerli işçiler ile göçmen işler arasındaki rekabet koşullarının ve imtiyazsızlıklarının belirli ölçüde düzenlenmesine neden olmaktadır - »Hartz IV« olarak anılan sosyal transfer, sermayenin yeni bir egemenlik aracı haline gelmiştir. Sömürü, yoksulluk ve sefalet, yerli işçiler için de yabancı kavramlar değiller artık. Ancak, kurumsal ve toplumsal dışlama mekanizmaları, istihdam piyasası hukukunun etnikleştirilmesi ve her an ikâmet iznini kaybedebilecek bir hukuksal statü temelinde yaşıyor olmak, göçmenlerin durumunu katmerleştirerek kötüleştirmektedir. Bu durum ve göçten kaynaklanan meydan okumaların temel toplumsal sorunların merkezî unsurları olduğu gerçeği, Avrupa'nın burjuva toplumlarının geleceği açısından ciddi riskler oluşturmaktadır. Çünkü, Avrupa modernizminin kısa sürede barbarlığa dönüştüğünü kanıtlayan bir çok örnek bulunmaktadır.

DEĞİŞEN DÜNYANIN DEĞİŞEN GÖÇMENLERİ

Günümüz göçmenlerinin – geçmiş yüzyılların göçerleri gibi – ne göç ettikleri bölgelerdeki ulusların veya ulusal devletlerin kurucu öznesi olma şansları var, ne de göç edilen ülkenin »ulusunun« aslı unsurları olarak kabullenilme umutları. Paternalist devlet baba [»Nanny-State« (M. Horx)] tarafından bireysel özgürlükleri teker teker kısıtlanan ve kapitalist dönüşüm süreçleri sonucunda şoka giren çoğunluk toplumu, göçmenler için »ulusa« giden yolu kesmiş durumda.

Göçmenler, Batı Avrupa ulusal devletlerinin kurucu öğeleri arasında olmamalarına rağmen, yerleşik Batı toplumlarının ayrılmaz bir parçası olmuşlardır. Ancak, göç edilen ülkelerin politik yapılanmaları, toplum-

sal örgütlenişleri ve hukuksal temelleri, bu toplumların ulus çerçevesinde belirlenen yurttaşlardan oluştuğu anlayışı üzerine kurulu olduğundan, yurttaşlık hakları sadece yasaya göre vatandaş olana tanınmaktadır. Vatandaş olmayanlar, yabancı unsur olarak tanımlanmakta ve sadece uyum sağladıklarında – ki, o da belirli bir sınıra kadar – kabullenilmektedirler.

Toplumsal realite ise bu anlayışla örtüşmemektedir artık. Bir kaç yıllığına Avrupa'ya gelip, »biriktirdikleri« ile tekrar »vatana« dönecek olanlar, kalıcılaşmışlardır. Bir kaç kuşak ile birlikte yerleşik olanlar, artık »geriye dönmek« üzere buralıdırlar. İster yasal, isterse yasadışı ikâmet etsinler; ister vatandaşlığa alınmış, isterse de hâlen yabancı ülke vatandaşları olsunlar, sürekli artan ve en dinamik grup olan göçmenler, Batı Avrupa ulusal devletlerinin paradoksonu durumundadırlar. Salt varlıkları dahi burjuva toplumlarını, alışlagelmiş ulusal devlet araçları ile baş edemedikleri karmaşık sorunlarla karşı karşıya bırakıyor.

Bu nedenle – zorlayıcı veya iyi niyetli – her türlü entegrasyon çabaları (aslında uyum veya asimilasyon demek daha doğru olacak) boşa çıkmaktadır. Dayatılan »katılım için ya uyum sağlarsın, ya da dışlanırsın« formülü, sorun çözücü olamamakla birlikte, ırkçı muamelelerin meşrulaştırıcı temelini oluşturmaktadır. Göçten kaynaklanan sorunları, zorlayıcı veya katılımcı anlayışta çözüme ulaştırmayı ciddî olarak isteyen her politik akım, bu formülden kopmadığı takdirde, başarısız kalacaktır. Sorunlar, göçmenlerin sayısı bir kaç yüzbin olsaydı, belki daha kolay çözülebilirdi. Ancak söz konusu olan milyonlardır. Sadece Almanya'da – son Mikrozensus araştırmasına göre – göçmen veya göçmen kökenli olan toplam 15,9 milyon insandan bahsediyoruz.

Göçten kaynaklanan sorunların »çözümünü« zorlaştıran diğer bir olgu da göçmen topluluklarının karmaşık bir grup yapılanmasına sahip olmalarıdır. Homojen bir grup olmayan göçmenlerde de hiyerarşiler söz konusudur. En aşağıda, toplumsal piramidin en alt basamaklarında,

çıkış yolları hemen hemen olmayan hiyerarşiler ve »kast sistemleri« mevcuttur.

Diğer yandan, »göçmen« kimliği de tek boyutlu değildir. Örneğin Türkiyeli göçmen hangi ülkede yaşarsa yaşasın, Türkiye'den bakıldığında bir »gurbetçidir«. »Gurbetçilik«, Türkiye koşullarından bakıldığında, »orta sınıf« yaşamına dek düşüyor. Avrupa'da ise klasik işçi – alt katman yaşamından ibaret – dünyanın yoksul bölgelerindeki insanların ise hiç ulaşamayacağı bir kategori. Her ne kadar göçmen toplulukları arasında »şirket sahibi« olarak, küçük burjuva katmanlarına terfi edenler olsa da, bu kesimlerin ezici çoğunluğunun ekonomik temelini »göç sektörü« oluşturuyor. Araştırmacı Franz Walter'in dediği gibi: »Göçmenler arasında büyük burjuvazi ve geleneksel eğitimli burjuva kesimleri yok«. Kaçak işçiler, kalifiyesizler, yasa dışına itilenler, mülteciler, politik sığınmacılar, yani kısacası olağan ikâmet izninden ve sosyal haklardan mahrum tutulanlar göçmen toplumunun en alt »kast«ını oluşturuyorlar.

Kendi hiyerarşileri içerisinde hangi basamakta olursa olsunlar, hem geldikleri, hem de yaşadıkları ülkelerden çıkan gerici ulusculuk baskısı altındadırlar. Her iki cepheden de aynı sinyal gelmektedir: »Olduğun gibi kal!«. (Örn. eski Cumhurbaşkanı S. Demirel: »Alman olun, ama anavatanı unutmayın.«) Göç veren ülkeler için »gurbetçiler«, gerek dünya çapında milyarları bulan döviz transferlerinin devamını sağlamak, gerekse de »anavatan« gelen malların tüketicileri olarak kalmaları için, vazgeçilmezdirler. Ayrıca – özellikle Türkiyeliler örneğinde olduğu gibi – »anavatanın etkin lobicileri olmaları« gerekçesiyle, göç veren ülkenin gönüllü dış politika elçileri rolünü üstlenmek durumundadırlar. Göç edilen ülkeler ise, yurttaşlık haklarına kavuşmanın önkoşulu olarak »vatandaşlığa alınmayı« dayatılmaktadırlar. Böylece kuşaklar sonrasında dahi çapraz gerici ulusculuk baskısı artarak devam eder.

Bu gerçek ve reel dışındalanma [Exklusion], içinde yaşanılan ve kopulan toplumlara ait olmama hissi ise izolasyon tandanslarını güçlendirir. Gönüllü izolasyon ortamında da, özellikle göçmenleri temsil ettikleri iddiasında bulunan uluscu örgütlenmeler aracılığıyla, içinde yaşanılan çoğunluk toplumu ile aralarına kalın duvarlar örülür. Böylece dışındalanma ve izolasyon spirali hep daha hızlı döner.

»Üç katlı zamanda yaşar göçmen. Birincisinde aravistik-atalardan kalma güdükleri ve geleneklerinden örülü kültürün dayandığı eski zaman, ikincisinde tüketim toplumunun öznesi haline geldiği, çekirdek ailesini kurduğu, kısa bireysel çıkışlar yaptığı modernizm vardır. Üçüncü zaman bugündür. 1960larda ve 1980lerde gelenler birinci ve ikinci zamanda yaşarlar. Avrupa'nın üçüncü kuşak göçmeni ise bugün geç modernizm veya »post-modernizm« zamanında yaşar. İkinci kuşak, modernizmi henüz içine sindiremezken üçüncü kuşağın soluduğu geç modernizmin yüksek oktavlı; her şeyin yüksek hız, hacimde döndüğü zamanı sormadan çıkar gelir. Göçmenin yüzündeki maskenin arkasında taşıdığı kaygıların sonu gelmez. Sanki hep ayakları yere basmıyormuş gibi gelir. Göçtüğü ülkenin atmosferinde, kopmuşluk duygusuyla yaşamaya alıştırdır kendini. Avrupa'nın orta yerine atılmış bedeninin anlamını kavramaya çalışır. Beyhude. Kendi kendinin üzerine gitmek-tense en kolayı, kimlik referanslarına yapışıp kalır. Kimlik zırhlarını; aile, gelenek, dil, ulus zırhlarını delip geçen zamanın ruhuna teslim olmaz. Korkunun ittiği yerde gelişkin birey olma, Avrupa'yı özümseyip, evrenselliği de yakalama olanakları vardır ama o, onları istemez, dahası onlardan da korkar. Benliğinin diplerine hapseder tüm özgürlük istemlerini.

Göçmen, sınıflar arasında bir kast olmaya karar verdi mi, onu kim söküp yerinden özgürlüğe fırlatabilir ki? Ya da kendini fırlatabilir mi?

Göçmenliğin setleri niye yıkılsın ki durup durduk yerde, eğer o setlerin altında kalıncaksa?» (Faruk Beskisiz)

Göçmenler, aynı anda farklı coğrafyaları ve kültürleri yaşama yetisine sahip olmalarına ve bu yetinin kurtuluşçu potansiyeller taşıması-

na rağmen, Beskisiz'in vurguladığı gibi »yeni evrensel birey« olma olanaklarını taşıyalar da, her defasında en kolay yolu seçmektedirler: olanaklı olduğunca uyum sağlamak, koşullara boyun eğmek, yarattığı dünyaya çekilmek, toplumsal ve politik çatışmalarda görünmemek ve başka olanak kalmadığında »illegal« yaşamak. Ancak elde ettikleri statü gerçekten tehlikeye düştüğüne mobilize olabilmekte, kısmî direnç gösterebilmektedirler. Ve genelde aynı çoğunluk toplumu gibi davranırlar: çalışma ve yaşam koşullarını kötüleştiren her gelişme karşısında hiddetli bakışları kendilerinden daha zayıf ve daha savunmasız olanlara yönelir.

Bununla birlikte göçün Avrupa toplumları için üretken ve yenilikçi özele taşıdığını (F. Walter) ve burjuva demokrasilerinin geleceği açısından sadece riskler değil, aynı zamanda yeni fırsatlar da içerdiğini, 2007 Sinus Araştırması gibi sayısız araştırma sonucu kanıtlamaktadır. Franz Walter, Sinus Araştırması bağlamında, »entellektüel-kozmopolit ve çok kültürlü-yaratacı göçmen kesimleri arasından, 21. Yüzyıl'ın yeni elitlerinin çıktığına« işaret etmektedir. Avrupa toplumlarının yararına olacak olan salt bu elit formasyon değildir. Göç, »yaşlı kıta« için serinletici bir esinti, gençlik iksiri etkisinde bulunan ve yeni dinamiklere yol açabilecek bir fenomendir.

UFUKTA PARADİGMA DEĞİŞİKLİĞİ YOK

Burjuva toplumları, bilhassa »Berlin Cumhuriyeti« bu gerçeği bilince çıkartmanın çok ötesinde henüz. Tam aksine: artık tersine döndürülmesi olanaksız olan göç süreçleri kabullenme ve bu kabullenmeye uygun tepkime gösterme yerine, ısrarla gerçekleri reddeden bir anlayış politik adımları belirlemektedir. Politik olarak istenilip istenilmemesinden bağımsız olarak – Federal Anayasa ve AB hukuku geçerli olduğu sürece – yasal ve yasadışı göç devam edecek, aile birleşiminden, kısmî serbest dolaşıma, mülteci akımına kadar göçmen dalgaları kapitalizmin merkezlerine akacaktır. Şimdiye kadar gerçekleştirilen ve planla-

nan yasal engeller ise bu gerçeği değiştiremeyecektir. İspanya'nın sahillerine yayılan kaçak göçmenlerin cansız bedenleri, her zaman ve her yerde, engelleri yaşamları pahasına aşmaya çalışanların olacağını kanıtlamaktadır. Kaldı ki, AB ülkelerinin sınırları Meksika-ABD veya İsrail-Filistin sınırında olduğu gibi reel duvarlarla çevrilse dahi, şimdiye kadar sürmüş olan göçün yol açtığı sorunlar çözülemeyecektir.

Son haftalarda sürdürülen »genç göçmen suçlular« tartışması, burjuva toplumlarının göç sorunlarının altından kalkamayacağını göstermekte. Tartışmaları başlatan Hessen Başbakanı Roland Koch seçim hesapları yapmaktaydı elbette. Ve böylesi bir seçim propagandasının ırkçı olduğu da şüphe götürmez bir gerçek. Ama bu tartışmalarda ortaya çıkan paradigmanın, bir kişinin gösterdiği anormallik veya burjuva demokrasilerinde arada sırada söz konusu olan »işleyiş kazası« olduğunu da söylemek, yanlış olur.

Tam aksine: bu ırkçı ve sağ popülist yaklaşım, Almanya'daki politik elitler açısından semptomatiktir. Çoğunluk toplumu tarafından yabancı unsur olarak görülen göçmen kitlesi, toplumsal bölünmenin derinleştirilmesi için her zaman başvuru olan bir araç haline gelmiştir. Göçmenlerin, iktisadî ve sosyal sorunların günah keçileri olarak stigmatize edilmeleri bilinçli ve sistematik bir biçimde uygulanan neoliberal stratejidir.

Bana kalırsa Batı Avrupa burjuva demokrasilerinin karşı karşıya kaldıkları tehlikelerden bir tanesi tam da bu noktada durmaktadır: şimdiye kadar gerçekleştirilmiş olan ve burjuva demokrasilerinin içini boşaltan tüm sosyal ve yasal sertleştirmeler, önce göçmenlere uygulanmış, ardından da çoğunluk topluma genişletilmiştir. Bunun en yakın örneği, Federal Anayasa tarafından güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklerde görülebilir.

Göçmenler, Almanya'ya geldikleri ilk günden – hatta konsolosluk gibi

makamlarla olan ilk ilişkilerinden – itibaren fişlenmekte ve »saydamlaştırılmaktadırlar«. Yaşamları, yerli yurttaşların hiç bir zaman karşılaşmadıkları yasaklar ve kurallar zinciri ile belirlenmektedir. Temel hak ve özgürlükler bütünsel anlamda onlar için geçerli değildir – Federal Anayasa'da yer alan temel hak ve özgürlüklerin önemli bir kısmı sadece Alman vatandaşları için geçerlidir. Bu kurumsal ayrımcılık politik bir karardır ve şimdiye kadar sadece marjinal politik gruplar tarafından skandalize edilmişlerdir. Bu ayrımcılık belki de ilk kez, »Almanlar kendi ülkelerinde yabancı muamelesi görecekları zaman« (H. Prantl) çoğunluk toplumunun dikkatini çekebilmiştir.

Bu açıdan bakıldığında, Ocak 2008'de Roland Koch'un başlattığı kampanyanın basit bir seçim manevrası olmadığı görülebilir. Koch sadece kampanyasını yanlış zamanda başlatmakla hata etmiştir. Ayrıca, ilişkilerin derinleştiği ve küçük de olsa, egemen politikalara karşı toplumsal muhalefetin oluşmaya başladığı dönemlerde milliyetçi ve ırkçı-popülist söylemler zirve yapmaktadır. Egemenler her zaman olduğu gibi, toplumun en zayıf kesimleri üzerinden egemenliklerini güvence altına almaya çalışmaktadırlar. Göçmenlerin varlığı, temel hak ve özgürlüklerin, sosyal ve demokratik hakların budanması, otokratik tedbirlerle burjuva demokrasinin içinin boşaltılması ve kapitalist sömürünün katmerleştirilmesi için atılan politik adımların bahanesi olarak kullanılmaktadır. Neoliberal çılgınlığın pençesindeki burjuva toplumlara, Batı Avrupa demokrasilerinin bütün medenî kazanımlarını sermaye çıkarları için kurban etmeye başlamışlardır.

BURJUVA DEMOKRASİSİNİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ

Bunu görmek, bu yöndeki gelişmelere karşı direnç geliştirmek ve bir yön değişimi için mücadele etmek, Avrupa toplumsal ve politik sorunların öncelikli görevidir. Solun, bu görevin gereğini yerine getirmesi için sadece geniş toplumsal ittifaklar kurması ve politik biçimlendirme

gücünü ele geçirmesi yeterli değildir. Aynı zamanda ve özellikle paradigma değişikliğini önce kendisinde gerçekleştirmesi ve politik eylemindeki Avrupa merkezci yaklaşımlardan vazgeçmesi zorunludur.

Avrupa toplumsal ve politik solu çok uzun bir süre göçten kaynaklanan sorunları önceliği olmayan konular olarak görmüş ve göç politikasındaki söylemlerini basit bir »vazifeyi yerine getirme« anlayışı ile kullanmıştır. Göçün ve göçten kaynaklanan sorunların Batı Avrupa toplumlarının merkezî sorunlarına dönüştüğü dikkate alınmamıştır.

Tam bu noktada Marx'ın ne kadar haklı olduğu ortaya çıkıyor: »Varoluş, bilinci belirler«. Bir toplumun en ileri kesimleri, politikalarını toplumun en zayıflarının perspektifinden geliştiremedikleri ve toplumun en zayıf kesimleri, bu politikaların belirlenmesinde eşit haklı aktör olma olanağından mahrum oldukları sürece, toplumun bütününe ilgilendiren sorunlar marjinal konular olarak ele alınmaya devam edeceklerdir.

Eleştiriyi somutlamak için iki örnek verelim: »Moralist antiırkçılık« ve »güvencesizleşme tartışması«. Her ırkçı saldırı sonrasında alışılan görüntüler gözlemlenir. Kısa bir süre için sendikalar, sosyal hareketler, kiliseler ve tabii ki antiırkçı girişimler – son derece haklı olan – »neonazi örgütleri yasaklansın« talebini yükseltirler. Koroya daha sonra burjuva kesimler de katılır ve düşündüklerini rahatsız edici bir biçimde gündeme sokan »aşırılara« karşı tavır alırlar. Ardından, çoğunluk toplumunun görece harmonisini rahatsız eden ırkçı saldırganlar kast edilerek »yanlış yönlendirilen gençlerin« aşırı sağ bataklıktan kurtarılmaları için adımlar atılması talep edilir ve »namusluların ayaklanması« çağrıları yaygınlaşır. Solun da kurtulamadığı bir »moralist antiırkçılık« kısa süre gündemde durduktan sonra, haberlere konu olacak bir dahaki ırkçı saldırıya kadar rafa kaldırılır.

Her ne kadar saldırılardan gerçekten rahatsızlık duyarak, iyi niyetli bir biçimde ırkçı saldırganlığa karşı protesto gösterilerine katılanlara ve

ırkçı söylemlerin kamuoyunda kınanmasını isteyenlere saygı duyulsa da: »moralist antiırkçılık«, ırkçılığın toplumun merkezine yerleşerek, kökleşmesine karşı etkin bir direnci hiç bir zaman gösterememiştir. Irkçılığın bireyselleştirilmesi, münferit suç olarak lanse edilmesi / algılanması, kurumsal dışlama mekanizmalarının görmezden gelinmesi ve ırkçılığın yapısal köklerinin yadsınması, çoğunluk toplumunu temize çıkartmaya ve ırkçılığı toplum dışı, anormal bir fenomen olarak göstermeye yaramaktadır – ki, bunun kendisi bile ırkçılıktır.

Irkçılık, »modernize mağluplarının« sosyalpedagojik yöntemlerle iyileştirilecek bir hastalığı değildir. Nazilere karşı mücadele etmek için de antifaşizminin yeniden icad edilmesine gerek yoktur. Irkçılık, egemen üretim, mülkiyet ve güç ilişkileri üzerinde kuruludur. Irkçılığı teşvik edenlerin toplumsal olarak kınanmasını veya ırkçı saldırganların asayiş tedbirleri ile kontrol altına alınmasını istemekten başka bir adım atmayan »moralist antiırkçılık«, ırkçılığa karşı etkin bir karşı duruş olmayacaktır. Irkçılık ile mücadele, ancak egemen koşullara karşı, daha adil iktisat ve sosyal politikalarının, daha fazla demokrasi ve barışın gerçekleştirilmesi ve ulusculuktan arındırılmış, eşitlikçi ve katılımcı bir göç politikası için verilen mücadele ile birleştirildiği takdirde başarılı olabilecektir. Toplumun tüm kesimlerinin gerçek eşitliği, ırkçılığın en etkin panzehiridir.

Avrupa solu, »güvencesizleşme« tartışmalarında da ulusal devlet ve uluscu yaklaşımlardan kurtulamamıştır. Hatta radikal solun bazı kesimleri »güvencesizleştirme« süreçlerinde olumlu yanlar da görmekte, böylelikle toplumsal hiyerarşileri yadsımaktadırlar. »Güvencesizleştirme« tartışmalarının temel varsayımı, farklı toplumsal kesimlerin »güvencesizleşme« süreçlerinden etkilenmesidir. Bu, özünde doğrudur, ancak yakından bir bakış büyük farklılıkları gün yüzüne çıkartır. Bunlardan iki tanesine burada değinelim.

Birincisi; kalifiye kesimlerin çalışma yaşamlarındaki esnekleşmeler, ça-

İşma altyapılarının bir değişimidir ve bunun »güvencesizleştirmenin« asıl anlamı ile fazla bir bağlantısı yoktur. Daha çok monoton ve güvenli çalıştırılma biçimi, değişken bir yaşam hikâyesine dönüşmektedir. Güvencesiz, ama istihdam piyasasında imtiyazlar ve verili haklarla dolu bir çalışma yaşamı haline gelmektedir. Bu nedenle iyi eğitilmiş olan kalifiye kesimler »güvencesizlikte« doğal olarak »gelişmiş bağımsızlık momentleri« görmekte ve »kendi kendine sorumlu hareket eden ve bir iş adamı gibi düşünen bağımsız bireyler olarak« çalışma koşullarını bireysel görüşmelerle iyileştirebilecekleri hayaline kapılmaktadırlar. Ancak bu yaklaşım, bireysel hakların sadece kolektif hakların garanti edildiği durumlarda kökleştirilebileceği gerçeğini yadsımaktadır. Bireyin kurtuluşu her zaman kolektif, toplumsal mücadelelerin sonucunda olmuştur, tersi değil.

İkincisi »beyaz« ve »beyaz olmayan« alttabakalar arasındaki farklılıkların göz ardı edilmesidir. Göçmenlerin eşitsiz konumlarına rağmen »göçün otonomluğu« göklere çıkartılmakta ve »güvencesizleştirme süreçlerinin göçmenler için olumlu yanları olduğu« iddia edilmektedir. Avrupa solunun bir kısmı son derece »beyaz« ve Avrupa merkezci bir yaklaşımla, bireysel çözümleri favorize etmektedir. Aslında yeniden proleterleşmeden başka bir şey olmayan »güvencesizleştirme« süreçlerine verilen yanıtlar da bireysel stratejilerdir. Örneğin »önkoşulsuz toplumsal maaş« gibi. Postfordizmin meydan okumalarına karşı vizyoner bir yanıt olarak görülen bu talep, yakından bakıldığında son derece sorunlu ve özünde gerici bir yaklaşımdır: Herkesin »önkoşulsuz« aylık »toplumsal maaş« aldığı Batı Avrupa toplumları, kendilerini bu ülkelere gelmekte olan ve bu paylaşımına katılmak isteyen göçmen kitlelerine karşı nasıl koruyacaktır? Sınırları yoksullara kapatan ve göçü engellemeye yarayan şimdikinden daha sert bir »göç rejimi« olmaksızın, bu olanaklı olabilir mi? Sadece ulusal devlet sınırları içerisinde gerçekleştirilmek istenen bu yenilikçi(!) talep, »önkoşulsuz toplumsal maaş«, gene ulusal devletin vatandaşlık yasaları ile belirlenen yurttaşların alacağını vurgularken, - bırakın yeni gelecek olan göçmenleri – yurt-

taş olmadan bu ülkede yaşayan milyonlarca göçmenin bu haktan nasıl yararlanacağı konusunda tek kelime bile etmemektedir. Böylesi bir talep, ilerici olabilir mi?

İrkçılığa ve »güvencesizleştirmeye« karşı geliştirilen bu politik yaklaşımlar, Avrupa solunun kendisini hâlen uluscu ve Avrupa merkezci yaklaşımlardan kurtaramadığını göstermektedir. Avrupa toplumsal ve politik solu bu açmazı ancak göç süreçlerini merkezî toplumsal meydan okuma olarak algıladığı ve sistem sorusunu sorarak, bu algılamaya uygun yanıtlar verdiği takdirde aşabilecektir. Kesin olan bence şudur: toplumun bütün kesimlerinin gerçek anlamda eşitliği olmadan, çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için atılacak olan her adım fiyasko ile sonuçlanacaktır. Bu nedenle, burjuva demokrasisinin demokratikleştirilmesini bir ilk adım olarak anlayıp, bu adımın gereğini yeni bir toplumsal sözleşme ile yerine getirmek, Avrupa solunun öncelikli görevleri arasında durmaktadır. Toplumun neoliberal biçimlendirilmesine karşı verilecek tek yanıt: »herkes için eşit hak – politik, sosyal ve hukuksal alanlarda« olmalıdır. Avrupa solu 21. Yüzyıl'ın meydan okumalarına gerekli olan yanıtları veremediği takdirde, göçmenlerin varlığını, Avrupa demokrasilerinin mezar kazıcısı haline getirmek isteyen neoliberalizmin önünde etkin hiç bir engel kalmayacaktır.

Ayrıca bakınız:

Immanuel Wallerstein, »Migration: Reaktion auf die Reaktion?«, in www.binghamton.edu

Klaus J. Bade, »Homo migrans: Wanderungen aus und nach Deutschland: Erfahrungen und Fragen« (Homo migrans: Almanya'dan ve Almanya'ya göçler), 1994, ISBN 3884740962

Faruk Beskisiz, »Göçmenlik ve Örgütlenme – Bir Elestiri«, 2000, www.kozmopolit.com

Demir Küçükaydin, »Marksizmin marksist eleştirisi«, 2007, www.koxuz.de

Matthias Horx, in: http://de.news.yahoo.com/ap/20071227/twl-zukunftsforscher-warnt-vor-kofaschis-1be00ca_1.html («Gelecek araştırmacısı ekofaşizm tehlikesini görüyor» başlıklı haber)

Franz Walter, »Einwanderer-Elite beflügelt Deutschland« («Göçmen elitler Almanya'yı kanatlandırıyor» başlıklı makale), 16 Ekim 2007, <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/0,1518,511474,00.html>

Heribert Prantl, 21. / 22 Nisan 2007 tarihli Süddeutsche Zeitung

Murat Çakır, »Ganz unten, tiefer geht's nicht« (En alttakiler, daha aşağısı yok), RosaLux Nr. 2/2007

»SOZIALISMUS« DERGİSİNİN 2/2008 NOLU NÜSHASINDA YAYIMLANAN ALMANCA MAKALENİN ÇEVİRİSİ.

KOSOVA KÜRTLERE BİR ÖRNEK Mİ?

Priştina'daki Kosova Parlamentosu'nun geçen Pazar günü karar altına aldığı »bağımsızlık ilânı« eski Yugoslavya'nın çözülüş sürecindeki son nokta oldu. Kosova'nın »bağımsızlığı« salt bölgesel önem taşımadığı için, detaylıca incelenmeye değer. Çünkü Kosova ve eski Yugoslavya'nın çözülüş süreci, gerek emperyalist saldırı savaşlarına meşruluk kazandırma çabaları, gerekse de dünyanın diğer bölgelerindeki etnik çatışmaların alacağı yön açısından belirleyici potansiyel taşımakta.

Kosova Arnavutlarının »bağımsızlıklarını« ABD, Almanya veya AB bayrakları ile kutlamaları yadırgansa da, Sırp yönetiminin katliamları akıllara getirilince, anlaşılır bir davranış. Amma velâkin Kosova parlamentosu'nun, ABD bayrağına yeni bir yıldız olmaktan başka bir anlama gelmeyen kararının, gerçek bir »bağımsızlık« olduğu ise hayli şüpheli.

Bunu açmadan önce, bir noktanın altını çizmeyi gerekli görüyorum: Kosova Parlamentosu'nun kararına eleştirisel gözle bakmak, 1990 sonrası Yugoslavya'sındaki katliamları yadsımak değildir. Aksine, Sırp yönetiminin katliamları insanlığın hafızasına bir utanç abidesi olarak kazanmıştır ve bu cinayetleri haklı kılacak hiç bir gerekçe yoktur. Buna rağmen, katliamların her şeyin üstünü örtmeye yarayan bir paravan olarak kullanılması da sorgulanmalıdır.

Bunu vurguladıktan sonra konuyu açalım. Sekiz yıldan beri NATO'nun egemenliği altındaki Kosova'nın »bağımsızlık ilânı« uluslararası arena-da beklenen bir adımdı. Dahası ABD ve AB tarafından hazırlanmıştı.

Bu boş bir iddia değil. AB'nin 15 Şubat 2008 Cuma günü, yani »bağımsızlık ilânından« iki gün önce **»EULEX misyonu«** başlığı altında Kosova'da polis ve yargı teşkilatının kurulması için polis memurları, hakim ve savcılar, gümrük ve idare memurlarından oluşan 2.200 kişilik bir ekibi gönderme kararı alması, bunun bir kanıtıdır.

Diğer taraftan, Ocak ayında basına sızdırılan bir belge, ABD'nin nasıl bir rol oynadığını kanıtlıyor. Belge, 1 Ocak 2008'de AB Konsey Başkanlığı'nı üstlenen Slovenya'nın Dışişleri Bakanlığı politik müdürü Mitja Drobnic ile ABD Dışişleri Bakanlığı ve Ulusal Güvenlik konseyi temsilcileri arasında Aralık 2007'de Washington'daki Slovenya Büyükelçiliği'nde yapılan bir toplantının tutanağı.

Tutanakta ilk göze çarpan, kullanılan terimler: Örneğin **»koordineli bağımsızlık ilânı«** gibi. Toplantıya katılanlar Rusya'nın baskısının nasıl boşa çıkarılacağını, Slovenya'nın başkanlık sürecinde Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası (AGSP) çerçevesinde Kosova'nın statüsü konusunda neler yapması gerektiğini ve Kosova hükümetinin BM Güvenlik Konseyi'nin 1244 nolu kararı bağlamında hükümranlığını »International Civilian Office« (ICO) ile nasıl paylaşacağını tartıştıktan sonra, Kosova Parlamentosu'na verilecek direktifleri konuşuyorlar.

Bu direktiflerden birisi şöyle: **»...Kosova parlamentosu bağımsızlık ilânının karar altına alınacağı toplantıyı bir Pazar günü yapmalı, çünkü bu şekilde Rus Federasyonu'nun BM Genel Kurulu'nu toplantıya çağırarak için zamanı olmaz. Hem bu arada ilk tanınma kararları da alınmış olur.«** Tutanakta ABD'nin eleştirilere kulak asılmaması gerektiğini söyledikten sonra, Japonya, Türkiye ve Arap ülkelerinde Kosova'nın tanınması için nasıl »güçlü lobi çalışması« yapacağını da okuyoruz.

24 Aralık 2007 tarihli ve VWA070767 nolu tutanağı bu köşede olduğu gibi vermek olanaklı değil. Ancak bu dehşet belge, Urosevac kasabası yakınındaki Bondsteel Kampı'nda Avrupa'daki en büyük askerî üssünü kuran ABD için Kosova'nın ne denli stratejik önem taşıdığını göstermekle birlikte, emperyalist Batı'nın boyunduruğu altında gerçek anlamda bir bağımsızlığın olamayacağını da tartışmasız bir biçimde kanıtlamaktadır.

Çekilen tüm acıları unutmamakla birlikte: Halklar arası kini derinleştiren milliyetçi motivasyonla, emperyalizmin dikte ettiği koşullar altında ilân edilen bir »bağımsızlık«, ulusların kendi kaderini tayin ilkesini iğfal eden bir referanstır. Bence Kosova, Kürtler için bir örnek değil, ibret olarak algılanmalıdır.

20 ŞUBAT 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

TÜRKLERİN ZORLU İMTİHANI

Tarih her halkı zaman zaman zorlu bir imtihana sokar. Kolay değildir bu imtihandan geçmek, ayakta kalabilmek, sinmeden onurlu duruş sergileyebilmek. Korkaklık, basiretsizlik, çıkarıcılık sarıp sarmalar insanları. Batakılık gibidir ortam. Karşı koyarsam, batar giderim zanneder insan.

Kan ve savaşın uğultulu gürültüsü, tek sesliliğin ağırlığı ve dezenformasyon bombardımanı kör ve sağır eder çoğunluğu. Militarizm, savaş mekanizmasının en güçlü silahını kullanmaktadır: Vatan! Bayrak! Namus! Şovenizmin sarhoş ettiği beyinler, düşünmez »Neden?« diye sormayı. Unutulmuştur, geçmişin muharebe meydanlarını, bir zamanlar çiçekler, marşlar, şarkılar eşliğinde savaşa yollanan milyonlarca emekçinin, yoksulun cesetlerinin kapladığı. Unutulur, savaşın yalnızca egemenlere yaradığı; külfetini, yükünü işçinin, yoksulun, sıradan halkın taşıdığı.

Ama egemenlerin kanlı kadehinin sarhoşluğu çabuk geçer. Savaş sürdükçe, yirmi yaşının baharındaki oğulların bedenleri bayrağa sarılı çinko tabutlarda geri gelmeye başladıkça, uzaklardaki şiddetin kapının önüne gelme tehlikesi baş gösterdikçe, duman dağılır. »Düşmana« sıkılan her kurşun, atılan her bomba, daha fazla yoksulluğa, daha fazla baskıya, artan ekonomik krize ve hatta »teröre« dönüşerek geri geldikçe, akıllar başa gelir. Vatan, bayrak, namus adına yapılanlar birer birer

ortaya çıkınca, sarhoşluğun yerini utanç alır.

Yaşadığım Almanya bunun bir ibret âbidesidir. 1933'de iktidarın teslim edildiği Nazileri Alman halkının büyük bir çoğunluğu destekliyordu. Komünistler, sosyaldemokratlar, Nazi karşıtları tutuklandığında, sinagoglar yakılıp, Yahudiler toplama kamplarına tıkıldığında, karşı çıkan çok azdı. 1939'da Polonya'ya saldırıldığında »Üçüncü Rayh bin yıl yaşayacak« naraları atılıyordu. Almanlar öylesine sarhoştur ki, 1945'de Alman kentlerinin bombalandığı, savaşı kazanma olasılığının bariz bir biçimde bittiği günlerde, Goebbels'in »topyekûn savaş« çılgınlığını kendilerinden geçerek alkışlamışlardı. Onmilyonlarca insanın yaşamına mal olan Alman faşizmi yenilip, vahşeti görüldüğünde, bunun utanç verici Alman halkının alınına bir daha silinmemek üzere kazanmış oldu. Alman halkı, tarihin bu zorlu imtihanından geçer not alamamıştı.

Günümüz Türkiye'si ile 1933 Almanya'sı arasında korkunç benzerlikler görüyorum. Türklerin küçümsenemeyecek bir kesiminde gelişen Kürt düşmanlığının, linç girişimlerinin, savaş ve şiddet yatkinliğinin, »diş diş, kana kan, intikam« havasının, 1933 Almanya'sındaki toplumsal ruh hâlinde pek büyük bir farkı yok. İnternetteki haberlere yapılan binlerce »sıradan vatandaş« yorumlarını okursanız, bu benzetmeyi siz de yaparsınız.

İnkâr üzerine kurulu, 84 yıldır ırkçı devlet ideolojisini güden, yaşamın her alanına hakim bir Cumhuriyet'in kendi vatandaşlarına özgürce düşünme fırsatı vermediği, yani asıl suçun halkta olmadığı söylenebilir. Doğru, ama madende bayrak açan işçisiyle, şehit cenazelerini intikam mitinglerine çeviren kitleleriyle, gazeteciliğin tüm kurallarını bilen, ama Genelkurmay açıklamalarını sorgulamadan haber olarak veren medyası ve her şeyi bilmelerine rağmen »uç maymunu« oynayan aydın kesimiyle, Türk toplumunun hiç mi kabahati yok?

Yürütülen kara harekâtı, Türklerin karşı karşıya oldukları zorlu imti-

handa, doğru yanıtı verebilmeleri için bir fırsat. Bu yazıyı kaleme aldığım saatlerde harekâtın bitirmek üzere olduğuna dair haberler geliyordu. Harekâtın bitmesi, verilmesi gereken yanıtı ertelemiyor, çünkü harekâtle birlikte Kürt sorunu bitmiş olmuyor.

Günümüzün, pek de uzak olmayan bir gelecekte utanç duyulan bir geçmiş olmasını istemeyen herkes şimdi tavrını açıkça sergilemeli. Askerî vesayet rejimi ile emperyalizmle kolkola giren AKP hükümetini tecrit etmek, saldırganlıklara karşı etkin adım atabilmek ve savaşa karşı çıkıp, Kürt sorununun barışçıl, demokratik, eşit çözümü için taraf olmak gerekmektedir. Bu taraflılık, ortak örgütlenme ile taçlanırsa, demokrasi ve barış yolunda en önemli adımı atarak, tarihin zorlu imtihanından geçer not almak olanaklı olacaktır.

1 MART 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

ŞİMDİ TARAF OLMA ZAMANI

TSK'nin gerek Türkiye, gerekse de dünya kamuoyu nezdinde bir fiyasko olarak algılanan »kara harekâtı«, başlama ve bitirilme biçimiyle Türkiye egemenlerinin Kürt Sorunu'ndaki politik hezimetlerini ilân etmiş oldu. Tabir caiz ise, devasa buz dağında çatlaklar, derin yarıklar oluştu. »Güneş« açtı. Buzullardan kopup, denize düşen parçalar büyü-yebilir.

Askerî uzman olmadığım, bombardımanların ve »kara harekâtının« değerlendirilmesini yapacak değilim. Zaten bu konuda söylenebilecek olanları ehil kalemler yeterince söylediler. Bu açıdan sadece vurgulanması – daha doğrusu tekrarlanması gereken iki noktanın altını çizmek istiyorum.

Birincisi ve herşeyden önce; savaşa ara verilmesidir. Bir antimilitarist, ekolojik kaygılar taşıyan bir sosyalist ve her türden milliyetçilik karşıtı bir enternasyonalist olarak TSK'nin geri çekilmesine çok sevindim. En azından asker ve gerilla cenazelerinin çoğalması, savaş mekanizmasının doğayı ve yaşam alanlarını mahvetmesi ve kin ile nefreti körükleyen savaş ortamının devam etmesi – geçişi de olsa – ertelenmiş oldu.

İkincisi; bir kez daha, yani 25'inci kez, Kürt Sorunu'nun militarist yöntemler, baskı ve şövenizm ile çözülemeyeceği inkâr edilemez bir biçimde kanıtlanmış oldu. Demokratik, eşit, adil ve barışçıl bir çözüm

için yeni fırsatlar doğdu. Bu bağlamda Kandil'den gelen **»... biz gerillayı yüceltmiyor, TSK'ni de küçümsemiyoruz«** sözlerinin açılım getirici sinyaller olarak algılanması doğru olacaktır.

Harekât gerçek anlamda ezberleri bozmuştur. Gerçekler ayyuka çıkmış, kimin AB destekli ABD emperyalizminin güdümünde olduğu – Ruşen Çakır'ın – deyimiyle »sıradan halkın« gözleri önüne serilmiştir. Üniformalı kapitalistler ile islamı kapitalistleştirmeye çabalayan neoliberal dönme AKP'nin, milliyetçi intikamcılıkta uğursuz bir yarışa giren CHP ve MHP'nin, asalak varlıklarını rejime borçlu olan TÜSİAD patronlarının maskeleri düşmüştür. Kanı ve savaşı »kâr, daha çok kâr« aracı haline getiren medya tekellerinin çirkefliliği, üstü örtülemez pislik yığını haline dönüşmüştür.

Egemenlerin, mahalle kavgasını aratmayacak derecede birbirlerine girmeleri, ekonomik ve sosyal sorunlar karşısındaki acizlikleri ve harekâtın bitmesiyle halkın arasında egemenlere – aynı zamanda devlete de – karşı oluşan derin güven bunalımı, askerî vesayet rejiminin şimdiye kadar olmamış bir biçimde ciddî bir krizin içine düştüğüne işaret etmektedir. Mayıs-Haziran aylarında, spekülâtif yabancı sermayenin bir bölümünün çekilme olasılığı ile bağlantılı olarak beklenen malî dar boğaz, bu krizi derinleştirecektir.

Bu bariz durum egemenlere zor anlar yaşatırken, demokrasi, emek ve özgürlük güçlerine etkin olabilmek, inisyatif geliştirebilmek ve dönüşüm koşullarını hazırlamak için yeni fırsatlar yaratmıştır. Ancak ülkenin içinde bulunduğu durum, böylesi fırsatların yanısıra – ve bilhassa muhalif güçlerin basiretsizliği devam ettiği takdirde – toplumun geniş kesimlerinin daha da sağa kayma riskini içermektedir.

İşte bu nedenle: Şimdi taraf olma zamanıdır! Tüm çelişkilerine rağmen demokrasi ve barış karşısında bütünsel bir blok oluşturan egemenlere, askerî vesayet rejimine karşı bir taraf. Özgürlükten, emekten, sos-

yal adaletten, eşitlikten, gerçek anlamda demokrasi ve barıştan yana olanların, ideolojik farklılıklarını yadsımadan, ama geri plana iterek bir araya gelme, buz dağında oluşan çatlakları yarmaya yoğunlaşan bir taraf olma zamanı gelmiştir.

Solun çeşitli renkleri, emek hareketinin temsilcileri, barış yanlısı aydınlar, Alevisi-Sünnîsiyle farklı muhalif kesimler ve Kürt hareketinin dinamikleri ortaklaşmanın sorumluluğunu üstlenmeli, parlamento dışı ve içi mücadeleyi birbirleriyle kenetleyerek, emek-barış-demokrasi eksenindeki bir alternatifi örececek politik aracı şekillendirme iradesini göstermelidirler. Bunun irade dışındaki koşulları, tüm zorluklara rağmen bugün olgunlaşmıştır.

Aslonan şimdi o iradeyi gösterebilmektir. Cesaretli olunmalıdır. Tarih, küçücük kıvılcımların, doğru zamanda ortaya çıkması durumunda nasıl milyonları harekete geçiren ateşe dönüşebildiğini defalarca kanıtlamıştır. Doğru zamanda, doğru iradeyi gösteren en küçük azınlık bile, tarih yazma şansını elde edebilir.

Türkiye'deki emek, demokrasi ve barış güçlerinin böylesi bir iradeyi gösterebileceklerine dair olan uslanmaz umudumla, emekçi kadınların Dünya Kadınlar Gününü kutluyorum.

8 MART 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

YEREL BARIŞ MECLİSLERİ İŞE BAŞLAMALI!

Avrupa Barış Meclisi girişimi için ilk adımları attığımızdan bu yana bir kaç ay geçti. ABM resmen kurulmuş değil, ancak olanaklar dahilinde basın açıklamaları, çağrılar ve toplantılarla kuruluş sürecini hızlandırmaya çalışıyoruz. Çağrılarımıza çıkan destek, başta bilim insanları, sanatçılar, parlamenterler ve sendikacılar olmak üzere çeşitli kesimlerden gelen imzalar, ilginin ne denli büyük olduğunu gösteriyor. Haliyle sorular da çoğalıyor. Hem bazı soruları yanıtlamak, hem de atacağımız her adımı kamuoyu ile paylaşarak, saydamlık yaratma sözümüzü yerine getirmek amacıyla bugünkü köşemi bu konuya ayırmak istiyorum.

ABM'nin 5 Nisan 2008'de Berlin'de düzenlenecek olan bir **Barış Kongresi** ile kurulmasını planlıyorduk. Ancak gerek Paskalya tatilinin uzunluğu, gerek zamanın kısıtlı olması, gerekse de Almanya dışından katılacak olanların ulaşım sorunları nedeniyle bu planımızı ertelemek zorunda kaldık. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden gelecek olanlara kolaylık olması için Nisan ayının sonlarına doğru Köln'de veya Köln'e yakın bir kentte kongrenin toplanmasına çalışacağız. Girişim komitesi 28 Mart'ta yapacağı toplantıda gerekli olan kararları alıp, starta basacaktır. Alınan kararları da en kısa zamanda kamuoyu ile paylaşacağız.

Girişim komitesi, **Türkiye Barış Meclisi** Sekreteryası ile sürekli ilişki içerisinde. Bizce, ABM Türkiye Barış Meclisi ile eşgüdümlü çalışmalı, ortak adımlar atabilmeli ve karşılıklı dayanışma içerisinde birbire-

rini desteklemelidir. Benim görüşüme göre, ABM'nin Türkiye Barış Meclisi'nin bir şubesi veya yan kuruluşu olması doğru olmayacaktır. Aksine, eşit göz hizasında, dayanışma içerisinde ve eşgüdümlü çalışan iki farklı yapılanma söz konusudur. Çünkü her ne kadar Türkiyeli ve Kürdistanlı isek, bir o kadar da Avrupalıyız ve Avrupa'daki militarist gelişmelerden, neoliberal politikalardan, ırkçılıktan doğrudan etkilenmekteyiz. Bu durumumuz da bizleri, Avrupa'daki politik, ekonomik ve toplumsal gelişmeler karşısında bir tavır almaya zorlayacaktır. Ayrıca kendisini Avrupa barış hareketinin bir parçası, bir öznesi olarak gören bir yapının, Türkiye barış güçlerine desteği çok daha büyük olacaktır.

Bunlar tabii ki benim şahsi görüşlerim. ABM kurulduktan ve çalışmalarına resmen başladıktan sonra, bu ve benzeri konuları beraberce tartışıp, ortak çizgimizi belirleyeceğiz mutlaka. Şu ana kadar karşılaştığımız teknik ve maddî zorluklar, genel tartışmaların başlamasını engelledi tabii.

Tüm bu zorluklara rağmen ABM çalışmalarına giderek artan ilginin hacmi bizleri hayli umutlandırmakta. Stockholm'den, Lozan ve Cenevre'ye, Londra'dan Paris ve Strasburg'a, Brüksel'e, Rotterdam'a, Berlin, Hamburg, Köln, Mannheim ve daha nice kente kadar, ABM'nin yerel girişimlerinin kurulması yönünde istemler ve haberler geliyor. Kürt, Türk veya diğer kökenlerden bir çok insan ABM'ne omuz verme, çalışmalarına katılmak istiyor.

Bu gelişmeler son derece sevindirici ve alınan kararın doğruluğunu kanıtlayıcı. Farklı politik kesimlerden, kökenlerden insanların, uzun zamandan beri aktif politik çalışmadan uzak kalmış dostların böylesi bir proje çerçevesinde harekete geçmeleri, heyecan verici olmakla birlikte, halklarımızın barışa olan özlemini de ifade etmektedir. Çözümü konusunda söz konusu olan tüm farklılıklara rağmen Kürt Sorunu, barıştan, demokrasiden, eşitlikten yana olan dinamikleri birleştirici olmaya başlamaktadır.

Zaten bence doğru olan da budur. Kürt Sorunu'nun militarist yöntemlerle, şiddeti körükleyen milliyetçi söylemlerle çözülemeyeceği giderek daha geniş kesimlerce kabul görmektedir. Özlenen gerçek anlamda demokrasi ve barış ortamının yaratılması içinse, Kürt Sorunu'nun demokratik ve barışçıl bir biçimde çözülmesi olmazsa olmaz koşuldur.

Bu anlayışın yaygınlaştırılması, barıştan, demokrasiden, eşitlikten yana olan bir kamuoyunun oluşturulması, barışın önünde engel olan koşulların göz önüne çıkartılıp, alaşağı edilmesi için uğraş verilmesi sadece merkezî çalışmalar yapabilecek olan bir Meclis'in görevi olarak görülmemelidir. Aslolan, tek tek kentlerde, bölgelerde ABM'ne destek çıkanların birer barış elçileri olarak çalışacakları, barışın, demokrasi ve eşitliğin vücut bulacağı platformların yaratılacağı Yerel Barış Meclisleri ağının örülmesidir. Bulduğumuz her ülkede, her bölge ve her kentte böylesi girişimlerin oluşturulması için çalışmalara başlanılmalıdır. Herkesin barış için yapabileceği bir şey vardır.

Bunun örneklerini bir çok yerde görmekteyiz. Örneğin Berlin'de belki de bu şekilde ilk kez Ermeni, Süryani, Helen, Kürt ve Türkiye kökenli göçmenler Barış için bir araya gelmektedirler. Mannheim'da veya Berlin'de ABM çalışmalarını duyan Alman barışseverler, yerel oluşum için kollarını sıvamaya başladılar. Diğer kentlerden ve ülkelerden de benzer haberler gelmekte. Bence, haklılar da. ABM'nin kuruluşunu beklemeden, bu meclisin tabanını yaratacak hareket oluşturulmalıdır. ABM ancak geniş bir barış hareketi yaratabilirse, anlam kazanacaktır. Böylesi bir hareketin koşulları olgunlaşmış, hatta zamanı gelmiştir. Ünlü bir düşünürün dediği gibi: **»Hiç kimse zamanı gelmiş olan bir düşüncenin önüne set kuramaz!«**. Zamanı gelmiştir, Yerel Barış Meclisleri işe başlamalıdır.

15 MART 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

AYRIŞARAK KURTULMAK MI?

2008 Newroz'u çok açık bir biçimde Türkiye egemenlerinin Kürt halkına nefes aldirmek istemediklerini, bunca acılı yıldan sonra bile hâlen şiddet ve inkâr politikalarına devam etmekte kararlı olduklarını göstermiştir. Resmî ideolojinin ötesinde erk odaklarının politikasını belirleyen »Millî Güvenlik Siyaseti Belgesi« , askerî vesayet rejiminin hangi sorunları egemenlik aracı haline getirdiğini, bunları göbeğinden bağımlı olduğu emperyalist merkezler karşısında nasıl pazarlık unsuru olarak kullandığını kanıtlamaktadır. Newroz bunu bir kez daha açığa çıkarmıştır.

Diğer taraftan 2008 Newroz'u Kürt hareketi açısından sağlam ve onurlu bir duruşun sergilendiği, Kürt hareketinin nasıl, başta kadınlar ve gençler olmak üzere, yoksul ve emekçi kitleler tarafından taşındığını, ortak iradeye kimlerin sahip çıktığını ve Kürtlerin barış, eşitlik, özgürlük olmaksızın artık eskisi gibi yönetilmeyi kabul etmeyeceklerini de »dosta, düşmana« göstermiştir. 2008 Newroz'u aynı zamanda Türkiye ve Avrupa'daki rejim muhaliflerinin, barışseverlerin yüreğine su serpmiş, umutların yeşermesine neden olmuştur.

Güvenlik güçlerinin, insanı insan olduğundan utandıran saldırganlıkları, kirli savaşta ısrar edilmesi, din istismarcısı AKP'nin üniformalı kapitalistler ve »büyük ağabey« ile uzlaşarak sürdürdüğü tasfiye girişimi, neofaşist MHP'nin fırsatçılığı, statükocu CHP'nin leş gibi savaş kokan

söylemi, medya tekellerinin kan ve savaş tellallığı ve tüm bunlar karşısında başta emek hareketi olmak üzere, çeşitli muhalif kesimlerin zayıf kalışı, hatta kimilerinin basiretsizliği, doğal olarak kimi Kürt kesimi arasında ciddî hayal kırıklığına yol açmakta, birlikteliğin »kurtuluşu« engelleyeceğini düşünmelerine neden olmaktadır. Aslında onlara hak vermemek elde değil. Onlarca, yüzlerce kez tersi kanıtlanmış olmasına rağmen, inkârcı ve militarist yöntemlerde, »tek millet, tek vatan, tek bayrak« ırkçılığında ısrar etmek ve milliyetçi-şöven söylemle Türkler ile Kürtler arasında kin ve nefreti körüklemek, Kürtlere »sen ötekisin, ya bana boyun eğersin, ya da yok olursun« demekten başka bir şey olarak algılanabilir mi?

Bu açıdan »biz ve onlar« ayırımını yapanları, örneğin gazetemiz yazarlarından Ahmet Kahraman gibi »birbirimizden ayrıştık, bütünüyle koptuk, gündemimiz bile farklı« diyenleri anlayabiliyorum. Anlayabiliyorum anlamasına da, gene de »dost acı söyler« misâli, bazı noktalara dikkat çekmeyi gerekli görüyorum.

Kürtlerle, bilhassa Kürt emekçileri ve yoksulları ile önkoşulsuz dayanışma içerisinde olan, bu dayanışmanın gereğini yerine getirmeye çalışan ve asıl sınırların halklar arasından değil, aşağı ile yukarı arasından geçtiğine inanan bir sosyalist olarak, Kürtler ile Türklerin »fiilen« birbirlerinden koptuklarını, birbirinin »ötekisi«, »biz ve onlar« olduğunu iddia etmenin, anlaşılır olmakla birlikte, ülke ve bölge gerçeklerinden uzak, milliyetçi lafazanlık olduğunu düşünüyorum. Dahası »Türk'ün, Türk'ten başka dostu yok« ırkçılığının aynadaki resmi olarak, kin ve nefreti körüklediğini, »keskin sirke« misâli, kendi ulusuna zararlı söylem olduğuna inanıyorum.

Egemenleri, medya tekellerinin çirkeflliğini, milliyetçi-şöven etkinin esareti altındaki çoğunluk toplumunun basiretsizliğini göstererek ayrışmadan bahsetmek, milliyetçiliği milliyetçilik ile yok etmeye çalışmak kadar anlamsızdır. Hiç ezen – ezilen ulus milliyetçiliklerinin fark-

lı olduğundan bahsedilmesin. Bu safsataya hiç inanmadım, inanmıyorum. Milliyetçilik, her yerde ve her koşulda aynıdır; 21. Yüzyıl'ın koşullarında mutlak gerici unsur, insanlığın geleceğini tehdit eden saf kültürde virüstür.

Kürtlerin »yol ayırımını« geçtikleri, tek amaçlarının bir arada kalmak değil, kurtuluş olduğunu yazan sayın Kahraman, sayıları az da olsa İstanbul ve başka kentlerde »kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber, ya hiç birimiz« diye haykıran emek hareketi temsilcilerini, halkların kardeşliği için canlarını veren devrimciler olduğunu, idam sephalarında dahi son sözlerinde »yaşasın Kürt ve Türk halklarının kardeşliği« diyebilen yiğit insanların bir zamanlar var olduğunu yadsımakta, unutmaktadır. Barış, düşmanla yapılır. Türkleri kazanmadan, Kürtleri kurturacaklarını zannedenler büyük yanılığ içindedirler.

Halkların gündemi farklı değil, aynıdır. Gündemin başında duran, emperyalizme, sömürüye, milliyetçiliğe ve savaşa karşı mücadeledir. Kurtuluş ayrışarak değil, ancak birleşerek olanaklı olacaktır. Başta yoksullar ve kadınlar olmak üzere, emekçi halkların gündemleri ve çıkarları ortaktır; halklardan asıl farklı olanlar ve ayrışılması gerekenler, hangi ulustan olursa olsun milliyetçiler ile sınıf çıkarları söz konusu olduğunda rahatça kendi ulusunun çıkarlarını satan burjuvazidir. Gün artık karar verme günüdür. Örneğin Türkiye'de Kürt hareketi ile birlikte yola çıkmaya hazırlanan ve çatı partisini oluşturacak dinamiklerin yanında durup durmama kararını verme zamanıdır. Şahsen ben bu hareketin tarafı olma, emekçi halkların birlikteliğini, ortak çıkarlarını ortaklaşaşılan mücadele ile savunma yönünde karar verdim. Ya siz?

29 MART 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

ÇATI PARTİSİ (1)

Türkiye'deki egemen güçler arasındaki güncel çatışmalar ve çelişkiler, bir tarafta ülkenin ve dolayısıyla vesayet rejiminin içine düştüğü derin yönetim krizinin boyutunu ve bu krizin yol açtığı tehlikeli süreci gösterirken, diğer taraftan da uluslararası düzeydeki, bilhassa Ortadoğu'daki gelişmelerin dayatmasıyla söz konusu olan yeni stratejik arayışlara işaret ediyor. Ama tüm bu çatışma ve çelişkiler, laiklik – antilaiklik gibi karşıt noktalarda görünen egemen güçlerin bir bütün olarak aynı cephede kalmaya devam ettikleri gerçeğini de değiştirmiyor.

Aslına bakılırsa askerî ve sivil bürokrasinin, AKP hükümetinin, CHP ve MHP'nin, sermaye kesimleri ile milliyetçi – şövenist unsurların farklı akımlarını oluşturdukları bir »tek cephe partisinden« bahsetmek olanaklıdır diye düşünüyorum. Çünkü, erk sahipleri ve muhalifleri (!) ve bütün farklılıklarına, karşıtlıklarına rağmen, bu güçleri »tek millet, tek vatan, tek devlet« anlayışı ile emperyal hırslar ortaklaştırmakta; başta Kürt halkının olmak üzere, tüm ezilen ve sömürülen kesimlerin özgürlük ve demokrasi arayışları onları »tek çatı« altında, bir nevi »Falanj Türk« etrafında birleştirmektedir.

Türk »falanjistleri« çeteler, ultramilliyetçi-şöven kalemşörler, militer yapı, yasama-yürütme-yargısı dahil tüm açık ve gizli kurumlarla hem kendi aralarında erk kavgaları vermekte, hem de toplumun geniş kesimlerini

psikolojik savaş yöntemleri ve ırkçılığa varan propaganda ile egemen politikanın sosyal dayanağı haline getirmekteler. Bu egemen cephenin karşısında ise barıştan, sosyal adaletten ve özgürlük içinde gerçek demokrasiden yana alternatif olabilecek bir ortak aracın olmaması, egemen politikanın toplumu esir almasını kolaylaştırmaktadır.

Halbûki ülkenin içinde bulunduğu derin kriz ortamı, egemen politikayı geri püskürtebilecek, daha farklı bir gelişme yolunu açabilecek güçlü bir toplumsal muhalefet için son derece uygun koşullar yaratmıştır. Kronikleşen kitlesel işsizlik, yoksullar ve zenginler arasındaki uçurumun devasa büyümesi, iç göç ve iç göçün beraberinde getirdiği sayısız sorun, sosyal güvenlik sistemlerine yönelik topyekûn saldırı, kamu varlıklarının sermayeye peşkeş çekilmesi, antidemokratik hukuksuzluk, düşünce-ifade etme-örgütlenme özgürlüklerinin yok edilmesi, ekolojik felaketlerin devlet ve hükümet kararlarıyla teşvik edilmesi, kirli savaşta ısrar, etnik ve dinsel çatışmalara yol açabilecek toplumsal bölünme ve yolsuzluklar, egemen politikanın alternatifsiz tek doğru olmadığını gözler önüne sermektedir.

Bununla birlikte Kürt özgürlük hareketinin TSK'nin »kara harekâtının« fiyasko ile sonuçlanmasına yol açan ve Newroz'da kanıtlandığı gibi milyonlarca Kürdün sahiplendiği duruşu, Kürtlerin büyük bir kesiminin bugüne kadar olduğu gibi yönetilmek istemediklerini ve özgürlükler ve haklar konusunda kararlı bir direniş sergileyeceklerini göstermektedir. Kürtlerin bu kararlılığı, gayri memnun olan, ezilen ve sömürülen tüm diğer kesimler için büyük bir fırsat yaratmaktadır. Diğer tarafta – cılız olarak nitelense dahi – emek hareketi içinde de neoliberal politikalara karşı pek küçümsenmemesi gereken bir hareketlilik başlamıştır.

Egemenlerin işini kolaylaştıran temel faktörün, demokratik güçlerin yarattığı boşluk olduğunu gören ve merkezinde DTP, EMEP ve SDP ile tutarlı aydınların yer aldığı kesimler, toplumsal muhalefeti örebilecek, barış, emek ve demokrasi güçlerinin geniş birlikteliğini kurma potan-

siyeli taşıyan bir siyasî araç tartışmasını başlattılar. Kamuoyunda »çatı partisi« olarak nitelendirilen bu girişim, özellikle DTP genel başkanı Nurettin Demirtaş tarafından dile getiriliyordu. Konunun her ne kadar kamuoyunda geniş bir biçimde tartışılmamasına rağmen, demokratik kesimlerde ciddi bir hareketlilik yarattığı söylenebilir.

DTP yönetimi bu çerçevede **»Halkların kardeşliği temelinde oluşturulacak bir emek, barış, demokrasi ittifakıyla, geniş güçleri kapsayabilir, ezilen Kürt ve Türk yığınlarına ulaşarak, ırkçı, milliyetçi, şoven ideolojik hegemonyayı kırmak için yaygın bir çalışma gerçekleştirebilirsek, hem bu imhacı ve tasfiyeci dalgayı geri püskürtmek mümkün olabilir, hem de halkların özgürlüğü ve emeğin kurtuluşunun devrimci demokratik yolu açılabilir«** tespitini yapmakta. Bu tespiti katılmamak için hiç bir ciddi gerekçe göremiyorum doğrusu.

Türkiye'deki bu tartışma doğal olarak Avrupa'da bizleri de etkileyecektir. Hatta etkilemelidir de. Avrupa'da yaşayan Kürtlerin, Türkiye kökenlilerin, Avrupa'daki yaşamlarını doğrudan belirleyen Türkiye'nin gelişme yolunu halklar ve ezilenler lehine değiştirebilecek her tartışmanın içerisinde yer almaları gerektiğine inanıyorum. Bizler de buradan olası bir birlikteliğin oluşumuna katkıda bulunma, ortaklaşmanın birer öznesi olma kararını vermeliyiz. Bu nedenle gazetemizdeki köşemi önümüzdeki haftalarda ortak siyasi araç konusundaki düşüncelerime ayırmak istiyorum. Barış ve demokrasi kaygısı taşıyan herkesi bu tartışmaya katılmaya çağırıyorum.

5 NİSAN 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

ÇATI PARTİSİ (2)

Geçen haftadan devamla: Aslında, söz konusu olan projeyi tanımlamak için kullanılan »Çatı Partisi« terimini pek yeterli bulmadığımı belirtmeliyim. Önemli olanın, önceki yıllarda olduğu gibi salt dönemsel »yan yana gelmelerin« değil, ortaklaşmayı, güçleri birleştirmeyi ve birlikte mücadeleyi olanaklı kılacak bir toplumsal hareketi örmek olduğuna inanıyorum. Ama bunun için de, var olanların ötesinde, birleşik bir siyaset aracının yaratılması son derece anlamlıdır.

Bir – yerleşmiş olan terimi kullanmaya devam edersek – »Çatı Partisi«nin oluşması, bu açıdan anlamlı olmasının yanısıra, yaşanan coğrafyada barışçıl, demokratik, eşit ve sosyal adaletli bir geleceğin kurulması yolunda hiç te küçümsenemeyecek bir adım olacaktır diye düşünüyorum.

Türkiye'deki egemen güçler arasındaki çatışmalar ve derinleşen yönetim krizi açısından bakıldığında, böylesi bir siyaset aracının toplumun geniş kesimleri için ciddi bir alternatif haline gelebileceğini, hatta her alanda köklü politika değişikliğine yol açabileceğini söylemek olanaklıdır. Nasıl Almanya'da sosyaldemokrasinin solunda oluşan bir parti, sendikaların ve sosyal hareketlerin güçlenmesini tetikleyip, neoliberalizme karşı toplumsal hassasiyet yaratarak, karşılıklı etkileşimlerle egemen partilerin politikalarını revize etmelerine neden olduysa, Türkiye'de oluşturulacak bir »Çatı Partisi« de benzer etkileşimlere yol

açabilecek, yerelde ve ülke çapında yeni parlamenter olanaklar yaratabilecek ve en önemlisi milliyetçi-şöven-militarist spirali tersine çevirebilecek bir potansiyele sahip olacaktır. Kanımca da, böylesi bir partinin oluşması için gerekli olan toplumsal koşullar olgunlaşmış ve yeni olanaklar yaratacak bir »zaman penceresi« açılmış durumdadır.

Ancak toplumsal koşulların olgunlaşması, bu siyaset aracının işlevini kazanabilmesi için tek başına yeterli değildir. Toplumsal koşulların yanısıra, partiyi oluşturacak olan dinamiklerin kararlılığı ve ısrarcılığı belirleyici olacaktır. »Çatı Partisi«nin öznesi olabilecek kesimlerin tereddüt etmesi, solun kronikleşen ayrışma yatkınlığı, »dükkâncılıklar«, tek renklilik, tek doğruya sahip olma iddiaları, milliyetçi yaklaşımlar, örgüt egoizmleri ve sayısız başka örnek gibi geçmişin deneyimleri göz önünde tutulduğunda, anlaşılır bir tavidir. Bu açıdan ortak siyasal payda arayışlarının kolay olmadığı çok açık.

Ülkenin karmaşık sorunlarına bir de böylesi zorluklar eklenince, doğal olarak tartışmaları sürdürenlerin dışında kalan, ama partinin öznesi olması gereken kesimlerde bir tevekkül havası yaygın oluyor. Halbûki, tarihte defalarca kanıtlandığı gibi, karamsar ve ikircimli olmak yerine, cesaretli ve kararlı davranmanın kazandıracığı çok şey var.

Bana kalırsa – tüm zorluklara ve yanıtlanması gereken tüm sorulara rağmen – Türkiye gibi bir ülkede toplumsal ve politik gerçeklikleri dikkate alan, yani Kürd'ü Türk'üyle henüz modernizmi içine sindirememiş, iktisadî-politik-etnik ve dinsel anlamda bölünmüş bir toplum geçeceğinden hareketle, temel sorunların olabildiğince geniş bir toplumsal ittifakla çözülmesini hedefleyen bir siyasal ortak payda, en doğru adım olacaktır. Kelime anlamı ile radikal, yani sorunların köküne inen ve toplumun geniş kesimlerini kucaklayan çıkarlara tercüman olan temel politik-sosyal-kültürel talepler için mücadele edecek bir hareketin örülmesi hedeflenirse, ortaklaşmanın yolu açılabilir, zorlukların üstesinden gelinebilir.

Öncelikle böylesi bir toplumsal ittifak hareketinin örülebilmesi için mutlak doğruları içeren, ideolojik anlamda »hatasız«, dünyayı, bölgeyi ve ülkeyi en ince ayrıntılarına kadar analiz eden ve nasıl olacağına daha solun dahi dilbirliği içinde karar veremediği bir sosyalizmi hedefleyen »sınıf partisi programına« ihtiyaç olduğuna inanmadığımı vurgulamalıyım.

Tam aksine; böylesi bir partinin bileşenlerinin, olanaklı olduğunca öz ve kısa/orta vadeli bir programatik belge üzerine anlaşmalarının en kolaylaştırıcı yöntem olacağı kanısındayım. Bu belgenin köşe taşlarının »hemen barış«, »demokratik sosyal ve hukuk devleti esaslarının uygulanması«, »demokratik, katılımcı, sosyal, özgürlükçü ve eşitlikçi yeni bir anayasa«, »tam istihdamı sağlamaya yönelik sosyal içerikli iktisat, istihdam ve adil vergi politikaları« ve »barış temelinde militarizmden arındırılmış onurlu ve bağımsız dış politika« gibi talepler etrafında örülmesi, geniş toplumsal kesimleri bir araya getirmeye yarayan araç olabilir.

11 NİSAN 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

ÇATI PARTİSİ (3)

Görüldüğü kadarıyla, ki son günlerde yayımlanan haberler bu yönde, »Çatı Partisi« konusundaki tartışmalar hızlanmış durumda. Mayıs ayında »Çatı Partisi öncü girişim grubunun« oluşturulmak istenmesi ve konunun kamuoyu ile paylaşılması sevindirici bir gelişme. 16 Mart 2008 tarihli Yeni Özgür Politika'nın başyazısında vurgulandığı gibi, belki dün erkendi, zamanı gelmemişti, ama şimdi tam da »Çatı«nın zamanıdır.

Gazetede yayımlanan haberde nedense »solda birlik« söylemi gözüme çarptı. Bence bu noktayı biraz açmakta yarar var. Ülkedeki toplumsal gerçeklik, özellikle de ulaşılmaya çalışılan hedef kitle göz önünde tutulduğunda, acaba »solda birlik« söylemi ne denli kapsayıcı olacaktır?

Kanımca böylesi bir partinin siyasal söyleminin geleneksel sol / sosyalist terminoloji içerisine hapsedilmesi pek doğru olmayacaktır. Oluşturulmak istenilen »Çatı«nın marksist anlamda bir »sınıf partisi« olmayacağı, olamayacağı çok açık. Kaldı ki, »Sol« olabilmek için mutlaka sol terminolojinin kullanılması bir zorunluluk değildir. Aksine, bilhassa kuruluş aşamasında daraltıcı olabilir ve gereksiz yere tökezletici ideolojik tartışmaların önünü açabilir görüşümdedir. Türkiye gibi bir ülkede şoven-milliyetçi bir devlet yapısının onyıllar boyunca elindeki egemenlik araçlarıyla yönlendirdiği ve biçimlendirdiği bir toplumu kazanmanın yolunun, bu toplumun temel gereksinimlerinin, çıkarlarının

ve istemlerinin politize olmamış geniş kesimlerin anlayabileceği, gerçekleri bilinçlerine çıkarmaya yardımcı olacak bir dilde ifade edilmesinden geçtiğine inanıyorum.

Solun kendi kendini tatmin edecek bir söylem, her ne kadar ideolojik ve teorik doğruları içerse de, solun, adına hareket ettiğini iddia ettiği kitlelere ulaşamıyorsa, lafazanlıktan başka bir şey olamayacaktır. Solun varoluş gerekçesi olan kapitalizm eleştirisi ve »insanın esirleştirilen, hor görülen, aşağılanan ve sömürülen bir varlık olmasına neden olan tüm koşulları alaşağı etme« hedefi elbetteki solun gündeminden düşmemelidir. Ama ortaklaşmayı hedefleyen bir »Çatı« salt solun birlikteliği anlamını taşıyacaksa, yetersiz kalacaktır.

Bu nedenle, başta emekçiler ve ezilenler olmak üzere, geniş kesimlerin taleplerine tercüman olacak, kitleleri sarsacak, onları kucaklayıp harekete geçirecek bir söylemin seçilmesi gerektiğine inanıyorum. »Çatı« bunun için en başta inandırıcı olmalı, güven kazanmalı, bu güveni koruyabilmeli; gerçekçi olmalı, yapılabilecek olanları yapabileceğini ve yapabilme ısrarı ile kararlılığında olduğunu kanıtlamalıdır.

Bunu kanıtlamak için uygun bir »zaman penceresi« ile karşı karşıya olunduğuna inanıyorum. Böylesi bir dönemde kararlılıkla harekete geçmenin; muhtemel yenilgilerden, yapılacak hatalardan ve sayısız engelden çekinmeden, deneye deneye, düşe kalka da olsa ortak çatının kurulması; muhalefet hareketinin örülmesi, alternatif olunduğunun ilan edilmesi bugünün en ivedi görevidir.

Doğru zamanda atılan doğru adımın, çakılan en küçük kıvılcımın dahi egemen koşulları sarsabilecek ve değiştirebilecek potansiyelleri uyardığını tarih defalarca kanıtlamıştır. İşte bu noktada »sol«a önemli görevler düştüğü kanısındayım. Öncelikle örgüt egoizmlerini ve »dükkanıcı« yaklaşımları aşmanın olmazsa olmaz bir koşul olduğunu düşünüyorum. »Çatı Partisi« gibi bir siyaset aracını oluşturmanın, herkes-

ten önce »başka bir dünya« inancında olan ve o dünyayı gerçekleştirme arzusunu taşıyan sol için, sosyalistler, devrimciler, marksistler için bir temel görev olduğu inancındayım. Solun göstereceği özveri, tarihsel yanılığın ve yenilgilerin etkisini giderecek, kitlelerin güvenini sağlayacak, kapitalizmin tilsimini bozacak ve solun inandırıcılığını yeniden öğretecektir.

Bence, egemen odaklara karşı bir alternatif olacak ve güçlü bir toplumsal muhalefet hareketinin motoru olma görevini üstlenecek bir »Çatı«nın oluşturulması, bugünkü koşullarda en devrimci, en marksist, en ileri tavidir. Alman işçi hareketinin önderlerinden Ferdinand Lassalle'in dediği gibi »en devrimci eylem, neyin ne olduğunu söylemektir«. »Çatı«yı oluşturmak isteyen dinamiklerin bunun gereğini yerine getirmemeleri için hiç bir neden yok – kendi basiretsizliklerinin haricinde.

18 NİSAN 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

ÇATI PARTİSİ VE DEZENFORMASYON MEKANİZMALARI

Geçen haftasonu Ankara'daydım. DTP Genel Merkezi'nde parti yöneticileri ile bazı milletvekillerinin katıldığı bir toplantıda, Almanya'daki Sol Parti deneyimleri üzerine bir sunuda bulundum. Bu, bana da çok şeyler öğrenme, Ankara'daki havayı soluma, dostları görme fırsatını verdi. Ama başka bir fırsatla daha tanışma fırsatı buldum.

Türkiye'de kamuoyuna yönelik ne tür manipülasyonların olduğunu, psikolojik dezenformasyon yöntemlerinin ne denli çok kullanıldığını bir çok kişi gibi bende biliyordum, ama nasıl yapıldığına yakından hiç tanık olmamıştım. Hafta sonu bunu da öğrenmem için bir vesile oldu.

Toplantı Cumartesi yapılmıştı ve öğleden sonra sona ermişti. Akabinde, Pazar günü Radikal gazetesinde **»Türkiye'de bir sol geleneği: Birleşmeden bölünmek«** başlıklı bir haber yayımlandı. Katıldığım toplantı ve adım da geçtiği için hayli şaşırılmıştım. Ancak haberi okuduğumda şaşkınlığım daha da arttı.

Çünkü haber başlığı ve içeriği, tanık olduğum ve gözlerimle gördüğüm hiç bir şeyle uyuşmuyordu. Orada olmasaydım, haberi okuduktan sonra »gene beceremeyecekler« hissine kapılırdım, ki kanımca haber ile amaçlanan da zaten budur.

Gece vakti misafir olduğum dostlarımın sayesinde haberle ilişkili olan bir gazeteci arkadaşla ulaştık ve buluştuk. Tabii ki serzenişte bulundum

ve haberin tipik bir psikolojik daire haberi olduğunu söyledim. Ama gazeteci arkadaş üzerinde etkili olabildim mi, onu bilemeyeceğim.

Zaten bu yazıyı kaleme alışımda bununla ilgili değil. Çünkü bugün Berlin'e geri döndükten sonra işim gereği internetteki haberlere bakarken, bu haberin – özellikle muhalif sayılabilecekler de dahil – başka internet sayfalarında da yayınlandığını gördüm. Tanığı olduğum bir olayın böylesine çarpıtılarak verilmesine itiraz etmezsem, yalan haber gerçek olur düşüncesiyle klavyenin tuşlarına sarıldım.

Bu ufak ve özünde üzerinde durulmaya değmeyen bir mesele bile, »Çatı Partisi« fikrinin ne denli etkili olmaya başladığını kanıtlamaktadır. Eğer daha henüz işin başındayken dezenformasyon yöntemlerine başvuruluyorsa, yeni bir alternatifin ortaya çıkmak üzere olduğu görülüyor demektir. Bununla birlikte bu küçük haber bile, önümüzdeki haftalarda ve aylarda daha ne gibi haberlerin yayılacağına da işaret etmektedir. Kuruluş çalışmalarına katılanlar hakkında asılsız iddialar, provakatif söylemler, kişilerin hedef gösterilerek sindirilmeye çalışılması, kampanyalar, çamur atmalar v.s. yalan yanlış haberler kamuoyunu bekliyor. Hani derler ya: »Perşembe'nin gelişi Çarşamba'dan bellidir«, aynen bu atasözü kanıtlanacak gibi.

Öncelikle şunun altını çizmeliyim: haberde yer alan »DTP'de görüş ayrılığı çıktı« cümlesi küllü yalandır. Kürtler arasında »çatı partisi« tartışmalarına uzak olan, bunu anlamlı bulmayan insanlar; Türkiye sosyalistleri arasında böylesi bir girişimi eksik ve yetersiz bulan kesimler, yanıtlanması gereken onlarca sorusu olanlar var elbette. Ancak DTP yöneticilerinin bir bütün olarak barış ve demokrasi için bir toplumsal muhalefet yaratmak üzere böylesi bir siyasi aracın arkasında durdukları ve bunu salt örgüt egoizmi ile yapmadıkları gerçeğinden kesinlikle şüphe duymamak gerekiyor. Kürtlerin gösterdiği özveriyi görmeyenler, görmek istemeyenler, artniyetli oldukları suçlamasına maruz kalacaklarını bilmelidirler. Medyanın böylesine yozlaştığı, gazetecilik etiği-

nin ayaklar altına alındığı dönemde, bilinen merkezlerden yayılan dezenformasyon bilgilerini sorgulamadan gazeteye almak, objektiflikten uzaklaşmak doğal bir tavır olarak kabul edilebilir. Geçim koşullarının zorluğu altında »akıntıya karşı kürek çekmek« son derece zor olabilir. Ama, gazeteciliği gazetecilik yapan temel koşul dürüst ve doğru haber vermektir – hele hele serde »demokratlık« olduğu söyleniyorsa.

Tartışmalar devam edecek. Tartışmalara katılanlar, haber yapanlar, haberleri izleyenler dezenformasyon mekanizmalarının yoğun bombardımanı altına gireceklerini şimdiden bilmeliler. Doğru bilgiye ulaşmak için fazla bir çabaya gerek yok: önyargısız bir biçimde, yetkili ağızların söyledikleri dikkate alınır, yakında oluşturulacak olan öncü girişim grubunun çalışmaları takip edilirse, herkesin kendi görüşünü kendisinin oluşturması için temel yaratılmış olacaktır. Bu kadar basit bir çabanın üstesinden »Radikal« gazetesi dahi gelebilir. Yeterki eğriye eğri, doğruya doğru denilebilsin.

21 NİSAN 2008

ÇATI PARTİSİ (4)

Geçen haftasonu DTP Genel Merkezi'nin davetlisi olarak Ankara'daydım. DTP MYK üyeleri ile bazı milletvekillerinin katıldığı bir toplantıda, Almanya Sol Partisi'nin birleşme sürecindeki deneyimleri ve çatı girişimleri üzerine konuştuk. Oradaki havayı solmanın yanısıra, çok şey öğrendim diyebilirim.

Öncelikle DTP'nin ortaklaşma, kalıcılık ve kapsayıcılık konusunda çok açık ve net olduğunu söylemeliyim. »Herkesin olan, ama aynı zamanda hiç kimsenin olmayan bir yapı« çerçevesinde örgütlenilmesini söyleyen DTP yöneticileri, öyle hiç te öne çıkmayan, kitlesel güçlerini öne sürmeyen özverili bir tavır sergiliyorlar.

Başta Emine Ayna ve Mustafa Sarıkaya olmak üzere tanıştığım bütün yöneticilerin ve milletvekillerinin, olanaklı olan en geniş birliktelikten yana kararlı oldukları bariz bir biçimde görülüyor. O açıdan, Türkiye solunun kimi çevrelerinde dile getirilen »tarafklar arasındaki güç dengesizliği« kaygısına pek anlam veremiyorum doğrusu.

Kürt hareketi, yarattıkları toplumsal dinamiğin bütün gücüne rağmen, »Batı«yı, yani emek hareketini, demokratik güçleri, sosyalistleri ve »gayri memnunların« temsilcilerini, hatta vesayet rejimine muhalif liberal kesimleri kapsayan geniş bir birlikteliği yaratmadan, Türkiye'nin temel sorunu olan Kürt Sorunu'nun barışçıl ve demokratik bir bi-

çimde çözümünün olanaksız olduğunun bilincinde. Bu noktada Kürt Sorunu'nun çözümünün de tüm diğer sorunların çözümü için yepyeni olanaklar yaratacağını ayrıca vurgulamaya gerek yok sanırım.

Gerek bu anlayış, gerekse de Kürt hareketi içerisinde karar verici pozisyonlarda olan genç kuşağın tartışmalara ve çatı partisinin oluşturulmasına bakış tarzları, bu yönde gösterdikleri özveri bir avantaj, bugüne kadar gerçekleştirilememiş olanı gerçekleştirmek için bir fırsat olarak algılanmalıdır düşüncesindeyim.

Bunun yanısıra Mustafa Karasu'nun »1 Mayıs ve Newroz bütünleştirilmelidir« talebinin de, milliyetçiliklere karşı verilen anlamlı bir yanıt olmakla birlikte, ortaklaşma iradesini kolaylaştırıcı ve güven verici bir »el uzatma« olarak görülmesi gerektiğine inanıyorum.

Bu nedenle çatı formülasyonun olmazsa olmaz bileşeni olan Kürt hareketi ile diğer dinamikler arasındaki toplumsal güç dengesizliğinin bir sorun olarak algılanması için hiç bir neden görmüyorum. Kanımca asıl sorun, Newroz'da Kürt halkının ortak yaşama temelinde ortaya koyduğu net iradeye »Batı«dan verilecek yanıtın gecikmesinde yatmaktadır. Daha önce de belirtmişim; toplumsal koşulların böylesine olgunlaştığı dönemlerde gösterilecek ikircimin, demokratikleşme ihtiyacının örgütsel ve siyasî ifadesini geciktirecek adımların yol açacağı sonuçlar ağır olacaktır.

Güçlü bir demokratik alternatifin olmadığı koşullarda, başka alternatiflerin aranacağı ve bu arayışların kopuşa ve modern demokrasi dışı »çözümlere« neden olacağı büyük bir olasılıktır. Böylesi farklı »çözümlerin« ise, Türkiye dahil bütün Ortadoğu için pek hayırlı olmayacağı, bence, muhakkaktır.

Görebildiğim kadarıyla Kürt hareketi içerisinde ayrılmadan yana olan kesimler ağırlıkta değil. Tam aksine, söylemler demokratikleştirilmiş

Cumhuriyet içerisinde ortak yaşam üzerine yoğunlaşıyor. »İmralı«, Kandil ve DTP yönetimi açıkca milliyetçiliğe prim verilmemesinden yana tavır alıyorlar. Tüm bu yaklaşımlar, ülkenin demokratikleştirilmesi ve Kürt Sorunu'nun barışçıl çözümü yönündeki taleplerle tam olarak örtüşüyor.

Ama bu ilelebet böyle kalmayabilir. Bunun için »Batı«ya önemli görevler düşüyor. »Batı« empati geliştirebilmeli, Diyarbakır'da, Şırnak, Hakkari veya Şemdinli'de doğduğu günden bu yana hep savaş ortamında yaşayan genç insanların duygu dünyasını anlamaya çalışarak, beklenen yanıtı çekinmeden vermelidir.

Örgütsel modeller, parti yapıları, örgütsüz kişilerin katılımı ve temsili veya hangi sınıfsal temellere dayanacağı konusunda var olan sorular, çözümsüz gibi gözükebilir. Ancak her çözümsüzlük, kendi çözümünü içinde taşır. Bu gerçekten hareketle ve »kervanın yolda kurulacağı« pragmatizmi ile artık karar verilmelidir. »Batı«nın göstereceği cesaret ve kararlılık, tıkanmışlık yolundan çıkışı olanaklı kılacaktır.

25 NİSAN 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

ÇATI PARTİSİ (5)

Diyarbakır Bağlar Belediyesi ile Toplumsal Araştırmalar ve Eğitim Merkezi TAREM'in ortaklaşa düzenledikleri ve Rosa Luxemburg Vakfı'nın desteklediği »Uluslararası Yerel Yönetimler ve Kadın Konferansı«na katılan bir delegasyona eşlik ettiğim için, gazetedeki köşem geçen hafta boş kalmıştı. Konferans vesilesiyle gittiğim İstanbul ve Diyarbakır'dan hayli izlenimle geri döndüm. Fırsat bulunca okurlarımızın da ilgisini çekeceğini sandığım izlenimlerimi kaleme alacağım. Şimdilik iki hafta önce kaldığım yerden devam edeyim.

Son köşe yazımda asıl sorunun, Newroz'da Kürt halkının ortak yaşama temelinde ortaya koyduğu net iradeye »Batı«dan verilecek yanıtın gecikmesinde yattığını vurgulamıştım. Diyarbakır'da »Batı«nın göstereceği ikircimin, demokratikleşme ihtiyacının örgütsel ve siyasî ifadesini geciktirecek adımların ne denli ağır sonuçlara yol açabileceğini gördüm diyebilirim.

Kuzey Kürdistan'da 1 Mayıs etkinliklerinin kitlesel bir biçimde kutlanmış olması ve Kürt hareketinin karar verici merkezlerinden gelen ve birlikte mücadeleden yana olan söylemler, Kürt halkı arasında »Batı«ya karşı yaygınlaşan bir güvensizliği ne yazık ki pek engelleyemiyor. Diyarbakır'da sohbet etme fırsatını bulduğum bir çok kişi, Kürt'lerin bir nevi »duygusal ayrışma« hissiyatında olduklarını belirtti.

Bunun yukarıda yazdıklarım ile çelişkili olduğunu düşünenler olabilir. Bence bu bir çelişki değil, sadece son yılların doğal sonucu olan bir paradokstur. Rasyonel ortak yaşama iradesi ile »duygusal ayrışma« hissiyatının yan yana var olmasını anlayabilmek içim Diyarbakır'ı, hatta bölgeyi ziyaret etmenin gerekli olduğu düşüncesindeyim. Kaldı ki bunu bilhassa Türkiye soluna ısrarla öneririm. Çünkü pek sözle, yazıyla anlatılabilecek bir olgu değil bu.

Aslına bakılırsa bu paradokstan çok, paradoksu yaratan nedenler üzerine düşünmek daha doğru olacaktır. Açıkcası ben de Diyarbakır'dayken kendi kendime »acaba olağan hâl görmemiş sıradan bir Kürt vatandaş olsaydım, nasıl bir duygu denizi içerisinde yüzüyor olurdu?« diye düşünmedim değil. Bırakalım geçmiş, en son Newroz'da, örneğin Yüksekova'da, Van'da, Hakkari'de gelişen olaylara, ölümlere tepkisiz kalan »Batı«ya, her gün defalarca kafasının üstünden geçen savaş uçaklarının gürültüsü altında yaşayan bir insan olarak güven duyabilir miydim? Hiç sanmıyorum.

Bu açıdan bakıldığında, Kürt hareketinden uzatılan ortaklaşma eli bence özel bir anlam kazanmaktadır. Ortaklaşmaya yönelik olan bu yaklaşımın, Kürt halkının çözümü başka yerlerde, yani fizikî kopuşta veya modernizm öncesi yollarda aramasının önündeki tek engelin Kürt hareketi olduğunu kanıtladığı düşüncesindeyim.

Türkiye solu, »Batı«da yaşayan demokratlar, hatta liberal çevreler dahi, olabildiğince geniş bir toplumsal ittifakın ifadesi olacak bir siyaset aracının, yani Çatı Partisi'nin, özlemini çektikleri demokratikleşme ve özgürleşmenin teminatı olduğunu ve bu aracı yaratacak yolun Kürt hareketi ile ortaklaşmadan geçtiğini artık görmelidirler. Kanımca 1 Mayıs bu zorunluluğun altını yeterince çizmiştir. Çünkü İstanbul'da işçiler, gençler, sendikacılar ölesiye dövülürken, aynı saatlerde TSK'nin savaş uçakları Kürdistan dağlarına bomba yağdırıyorlardı. »Falanjist cephe« tek devlet çatısı altındaki iki farklı sosyopolitik bölgede kimleri »ortak düşman« olarak gördüğünü açıkça gösteriyordu.

1 Mayıs, kimbilir kaçınıcı kez, egemenlerin »ortak düşman« olarak gördükleri kesimlerin birlikte hareket etmelerinin zorunlu olduğunu gösterdi. Eğer sendikalar, Kürt Sorunu barışçıl bir biçimde çözülmeden diğer sorunlarını çözmelerinin olanaksız olduğunu görüp, Şemdinli'yi, savaş suçlarını, ölümleri, militarizmi kanıksamayıp, tepki gösterselerdi, hangi güç onları Taksim'e çıkmaktan alıkoyabilirdi ki? Irak'taki işgale karşı çıkan, ama kendi ülkesinde, hemen yanbaşında her gün gerçekleşen militarist zorbalığa gıkını çıkarmayan Türkiye solu ve demokratları, bu kadar basiretsiz kalabilir miydi? Böyle olmasaydı, Kürtler bu paradoksu yaşar mıydı?

İşte yaşam bu denli basit, ama aynı anda o denli acımasız gerçeklere sahip. Gene de fırsatlarla dolu. Örneğin 1 Haziran eylemi gibi. 1 Haziran, 1 Mayıs'ta olması gerekeni gerçekleştirmek, geniş toplumsal ittifakı örececek bir siyaset aracının mayasını hazırlamak için bulunmaz fırsat. »Yeter. Kürt Sorunu'nda Demokratik Çözüm İstiyoruz« mitingi, gerçekleri gören ve bilincine çıkaran her yapı, tek tek her kişi için bir imtihan olacak. Hissiyatları değiştirmek, güven kazanmak şimdi »Batı«nın görevi. Söylenmedi demeyin.

Gazeteci arkadaşımız Ziya Yener Orkunoğlu Türkiye'de tutuklanıp, serbest bırakıldı. Kendisine karşı dava açılacak. Hemen hemen aynı günlerde Almanya'da Kürt gazetecilerine ve medya kurumlarına karşı polis baskınları düzenlendi. Tüm bunlar, önümüzdeki günlerde kapsamlı saldırılar olacağına işaret etmekte. Bu nedenle başta demokratik kurum ve kuruluşlar olmak üzere, eli kalem tutan herkesi bu saldırılara protesto etmeye, bu girişimlere karşı tepkisiz kalınmaması için herkesi kendi çapında göreve davet ediyorum.

9 MAYIS 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

ÇATI PARTİSİ (6)

SDP genel başkanı Filiz Koçali, partisinin internet sayfasında okuduğum bir yazısında »Çatı Partisi hakkında çok konuştuk. Çok tartıştık. Artık iş yapma zamanı« diyor. Sayın Koçali gerçekten haklı. Şimdi kararlılık sergileyerek, harekete geçmek gerekiyor.

Çatı Partisini oluşturmaya çalışan dinamiklerin gözden kaçırmamaları gereken bir gerçek var: açılan »zaman penceresi« gelişmelerin etkisi ile kısa bir süre içerisinde kapanabilir. Ülkenin içinde bulunduğu derin yönetim krizi, egemenler arası çatışmalar, siyasetin aynı cephenin iki karşıt kutbu arasında bocalaması, bugünlerde beklenen ekonomik ve malî dar boğaz ve kirli savaşın tırmandırılması, demokrasi güçlerinin yeni bir perspektif yaratacak olan yanıtı vermelerini acilen zorunlu kılıyor. Çatı Partisi oluşum sürecinde bundan sonra gösterilecek her tereddüt, her geri adım, »Falanjist cephe«ye alternatif olabilecek bir »demokratik cephe«nin örülmesini zorlaştıracak, hatta olanaksız kılacaktır.

Bence Çatı Partisini oluşturabilecek kesimlerin kimler olması gerektiği artık netleşmiştir: Bu kesimler askerî vesayet rejimine ve Kürt Sorunu'nda çözümsüzlüğe son vermek, dinin siyasete alet edilmesinden kurtulmak ve demokrasi ile barışı tesis etmek isteyen güçlerdir. Yani başta Kürt hareketi olmak üzere, emek hareketinin ve »gayri memnunların« temsilcileri, sosyal ve liberal demokratlar, AKP'nin

»İslamı kapitalistleştirmesinden« rahatsız olan muhafazakâr kesimler ile demokratik Alevi hareketinin temsilcileri ve sol sosyalist kesimler, Çatı'nın temel dinamikleri, bunların taraftarları ise Çatı'nın hedef kitlesidir.

Hâlâ »çekinceleri« olan, soyut ilkeler bazında tartışmalara ve solda yeni »arayışlara« devam eden kesimlere sorulacak tek soru ise, Kiraz Biçici'nin deyimi ile »var mısınız, yok musunuz«dur. Açık olarak söylemek gerekirse: ÖDP içerisindeki »ana damar« ile yurtseverlik savıyla gûya »antiemperyalist« pozisyonda olduklarını iddia eden, ama Çatı tartışmalarını ısrarla gündemlerine almayan sosyalist kesimlere, artık renginizi belli edin demek gerekiyor. Var mısınız, yok musunuz?

Kürt Sorunu'nu »PKK olmadan çözmek istemek« tabii ki meşru bir görüş. Gerçi ben bu görüşün gerçekçi olmadığını ve demokratik çözümden ziyade çözümsüzlüğü derinleştirdiğini düşünüyorum, ama bu görüşü savunanlarla dahi birlikte hareket etmeye hazırım. Yalnız, bu görüşte olunmasına rağmen, bunu açıkca ifade etmemek için binbir türlü takla atılmasını da o denli yanlış buluyorum. Açıkca söylenecek, renkleri belli olsa, herkes rahat edecek. Kimse kimseye gıcunmadan saflar belli olacak ve kimin haklı olduğunu tarih, hem de pek uzak olmayan bir gelecek belirleyecek.

Farklı görüşlerden insanların bir araya geldiği Sol Parti ve Avrupa Barış Meclisi gibi yapılanmaların oluşum süreçlerinde yer alan birisi olarak, ortaklaşmanın ne denli zor olduğunu biliyorum. Kişi olarak benim bu deneyimlerden öğrendiğim temel yaklaşımlar: kabullenme, samimi olma, görüşlerinde açık ve net olma, somut talepler çerçevesinde birlikte çalışma iradesini gösterme ve yürütülen çalışmalarda son derece saydam olmaktır. Bu temel yaklaşımlardan birisi eksik olursa, ortaklaşma gerçekleşmiyor.

Halbuki Türkiye’de bir Barış Meclisi deneyimi de var. Çeşitli politik yapılar, partiler ve kişiler ideolojik yaklaşımlarını diğerlerine dayatmadan, kendi doğrularının »tek doğru« olarak görülmesini öne sürmeden bir araya gelebildiler. Somut barış talebi etrafında bir araya geliş son derece ilgi uyandırdı, sempati topladı. Benzer deneyimleri Avrupa Barış Meclisi sürecinde de yaşadık. Hiç bir tüzel kişiliği olmayan bir yapılanmanın böylesi refleksleri uyardığı düşünülürse, gerektiğinde iktidar alternatifi olabilecek ve Türkiye ile bölgenin barışçıl ve demokratik gelişimini tetikleyebilecek güçlü bir toplumsal hareketin ve onun ifadesi olan bir siyaset aracının uyandırabileceği potansiyeller, haliyle çok daha güçlü olacaktır. Zaten bu gerçek yüzünden egemen medyada Çatı Partisine karşı marjinalleştirme kampanyaları başlatılmış, psikolojik haberlere başvurulmuştur. Çünkü gerçekten güçlü bir alternatifin oluşmakta olması söz konusudur.

O nedenle Çatı Partisini oluşturmaya çalışan dinamiklerin, ikircimli yaklaşımları artık beklememeleri gerektiğine inanıyorum. Kürt Sorunu’nun barışçıl çözümü ile ülkenin demokratikleşmesi arasında bire bir ilişki olduğuna, Kürt Sorunu çözülmeden diğer sorunların çözülemeyeceğine inanan kim varsa, artık ortak hareket etme iradesinin gereğini yerine getirmelidir. Oluşturulacak olan »Çağrıcılar Grubu« daha önce andığım kesimlerin temsilcilerinden oluşabilirse, Çatı daha ilk hamlede kurulmuş olacaktır. Ardından örgütlenme modelleri, üye sayısı v.s. gibi sorunlar da kolayca aşılabilecektir.

Eşit haklı, barışçıl, demokratik, çevrenin korunduğu, adil ve emeğin esas alındığı bir gelecek için: Şimdi Çatı zamanıdır!

16 MAYIS 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

1 HAZİRAN VE SONRASI

Türkiye’de tarihe geçebilecek bir günün hazırlıkları tam hızıyla sürüyor. Gazetelerden okuduklarımıza, dostlarımızdan aldığımız duyumlara göre, ülkenin her tarafında solda duran siyasî partiler, emek örgütlerinin temsilcileri, meslek birlikleri ve tek tek barış aktivistleri, Türkiye Barış Meclisi’nin 1 Haziran’da İstanbul Kadıköy İskele Meydanı’nda gerçekleştireceği büyük barış mitinginin görkemli geçmesi için kollarını sıvamış durumdadır.

Ülkenin bir çok köşesinden yükselen barış mitingine destek sesleri, umut veriyor elbette. Aynı şekilde Avrupa Barış Meclisi de eyleme omuz veriyor ve olanakları ölçüsünde »Yeter! Kürt Sorunu’nda demokratik çözüm istiyoruz!« talebini Avrupa kamuoyuna taşımaya çalışacak. Aynı gün ve hemen hemen aynı saatlerde Köln Dom Meydanı’nda bir barış etkinliği düzenleyecek. Aldığım haberlere göre, Avrupa’nın başka kentlerinde de benzer etkinlikler hazırlanıyor.

Avrupa Barış Meclisi olarak, Avrupa’da yaşayan barışsever göçmenleri, olanakları varsa, Kadıköy’deki mitinge katılarak ve Türkiye’deki eş, dost ve akrabalarının katılmasını sağlayarak, barış içerisinde bir arada yaşama isteğimizin güçlü bir sesle ifade edilmesine katkıda bulunmaya çağırıyoruz. Benim gibi Kadıköy’e gidemeyecek olanları ise 1 Haziran’da ya buldukları yerlerde ya da saat 12.00’den itibaren Köln Dom Meydanı’na gelerek desteklerini sunmaya davet ediyoruz.

Aslına bakılırsa 1 Haziran barıştan, emekten ve demokrasiden yana olanlar için büyük bir umuda vesile olmakta. Akla karanın, laf ebesi ile gerçekten mücadele etmek isteyen, ayrışma ya da birliktelikten yana olanların ortaya çıkacağı bir dönüm noktası, safların netleşmesi açısından da son derece önemli bir tarih olacaktır.

Amma velakin; kanımca daha önemli olan tarih ise 2 Haziran'dır. Bunca çağrıdan sonra mitinge katılacak örgüt ve parti sayısı mutlaka yüksek olacaktır. Bir yerde işin en kolay bölümü mitinge katılmaktır. Ama asıl belirleyici olan, mitinge katılan güçlerin ne kadarının 1 Haziran'da haykırılacak olan taleplerin siyasî ve örgütsel, kültürel ve toplumsal ifadesine katılıp katılmayacağıdır. Yani hangilerinin 2 Haziran'dan itibaren örmeye başlayacak toplumsal muhalefet hareketinin aslî öğeleri olup olmayacağıdır.

Şöyle bir geri dönüp baktığımızda – ki, öyle çok geri gitmeye de gerek yok –, 1 Haziran'a, 8 Mart, SSGSS eylemleri, Newroz, 1 ve 6 Mayıs gibi duraklardan geçerek geldiğini görüyoruz. Aynı farklı yataklardan akmaya başlayan derelerin, tek ve büyük bir yatakta çağlayan bir nehre dönüşmesi gibi. Henüz o çağlayan nehre dönüşmedi akan dereler. Farklı toplumsal hareketlerin tek yatakta gürül gürül akan, suyu ile ülkenin en ücra köşelerini dahi yeşillendirip, bereketlenmesini sağlayan ve sonunda uçsuz bucaksız bir özgürlük denizine ulaşacak olan büyük bir nehre dönüşüp dönüşmeyeceği, maalesef sadece doğaya değil, en başta insanoğluna / insankızına bağlı. Ya tek tek akmaya başlamış olan derelerin, büyük bir nehre dönüşmesi için gerekli olan kanalları kazıp açacağız, ya da bu derelerin bir çoğunun denize kavuşmadan, egemen güçlerin çöllerinde teker teker kuruyacaklarına şahit olacağız.

Bu açıdan 1 Haziran ve sonrası başta Türkiye solu olmak üzere, »Batı«, emek örgütleri, meslek birlikleri, demokratlar ve devrimciler için bir yol ayrımı anlamını taşımaktadır. Artık herkes kararını vermelidir. Bundan itibaren hiç bir gerekçe samimiyetsizliğin, sahte »kardeşlik« söylem-

lerinin, ikinci, ama belirleyici bölümü »ama«larla başlayan cümlelerin üstünü örtemeyecektir. »Varım« ya da »yokum« demenin, karar vermenin vaktidir.

1 Haziran ve sonrası tarihsel açıdan bir imtihandır. Ancak bu seferki imtihanın notu, ya özgürlük denizine doğru akacak olan nehrin yollarını açan kardeşliğin onurlu yaşamı, ya da – gönüllü veya gönülsüz, bilinçli veya bilinçsiz – ırkçı ve şoven egemen cephenin yedeğindeki onursuz yer olacaktır.

Türkiye Barış Meclisi çağrısında denildiği gibi, ortak bir geleceğe umutla sarılmak için yazgılarımızın birbirine sıkı sıkıya bağlı olduğunu gören, aynı acıları, aynı kaygıları paylaşan ve birbirlerinin gözlerinin içine utanmadan bakıp, kardeşçe ortak geleceklerini kurmak isteyenler, yarından itibaren barış ve demokrasi imecesine çıkıyorlar. Bu yolda ne kadar başarılı olunacaktır, bilinmez, ama en azından tarihin onurlu sayfalarındaki yerlerini alacaklardır. Geride kalanların yeri ise, tarihin utanç sayfalarıdır.

24 MAYIS 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

»EM ÇARESİYÊ DIXWAZIN!«

Kadıköy mitinginden bu yana henüz bir hafta geçmiş olmasına rağmen, mitingin barış mücadelesi açısından bir dönüm noktası olduğunu söylemek doğru olacaktır. Bundan itibaren yapılacak olan bütün ülke çapındaki barış ve demokrasi etkinlikleri için Kadıköy mitingi katılımı ve içeriğiyle bir çita olarak görülmelidir.

Mitingi değerlendiren kimi çevrelerde, katılım konusunda serzenişler, hatta hayal kırıklığı olduğu görülüyor. Köln'de sembolik dayanışma etkinliğine katılan bazı arkadaşlarda da benzer duygulara rastladım.

Öncelikle hayal kırıklığına kapılmanın yersiz olduğunu belirtmeliyim. Çünkü ülkenin ve muhalif dinamiklerin içinde buldukları koşullar dikkate alınır, 50 bin gibi bir rakama ulaşılması kesinlikle bir başarı olarak değerlendirilmelidir. Kürt Sorunu kapsamında bir ilk olan böyle bir mitingin farklı kesimlerden onbinleri bir araya getirebilmiş olması, öyle hiç te küçümsenecek bir olay değildir – bazı sendikaların ve örgütlenmelerin »sadece« temsilci düzeyinde katılmış olmalarına rağmen.

Katılım sayısı bir yana, mitingin yarattığı politik ve psikolojik etki de hiç küçümsenmemeli. Avrupa basınında yer alan bir yorumda denildiği gibi, »ciddiye alınacak bir barış hareketinin tohumlarını filizlendiren« bu miting, »duygusal ayrışma« yaşayan Kürt'ler ile »Batı«nın de-

mokratik güçlerinin birbirlerinden uzaklaşmasını, kopmasını engelleyecek bir yolun önünü açmıştır. Gerek bu açıdan bakıldığında, gerekse de Kürt Hareketi'nden gelen »Kürt ve Türk halklarının ortak sesi olan 1 Haziran mitinginin verdiği mesajı dikkate alacağız« açıklamasından hareketle, Kadıköy'ün Newroz'a verilen anlamlı bir yanıt olduğunu düşünüyorum.

Ama, sonuçta bu bir »ilk« adımdır, »tohumların filizlenmesidir«. Asıl önemli olan bundan sonrası olacaktır. Yani, 1 Haziran'da bir araya gelme başarısını gösteren dinamiklerin bundan sonra ortaya koyacakları tavır, Türkiye Barış Meclisi'nin »Barış Programlama« hedefine gösterecekleri hassasiyet ve »Em Çaresiyê dixwazin – Çözüm istiyoruz!« talebinin kitleleşerek, ülkenin dört bir yanına taşıma görevinin üstesinden gelip gelemeyecekleridir. Özellikle »Batı«da, emekçiler ve yoksullar arasında var olan barış yanlısı potansiyelin – ki bu potansiyelin Kadıköy katılımının çok üstünde olduğuna inanıyorum – ne denli uyandırılabilir, harekete geçirilebileceğidir önemli olan.

Tabii Avrupa'da yaşayan birisi olarak, Türkiye'deki muhalif kesimlere ve barışseverlere bu potansiyeli harekete geçirmek için nelerin yapılması gerektiği konusunda akıl verme ukalalığına girişecek değilim. Türkiye'de barışın sağlanabilmesi ve demokrasinin tesis edilebilmesinin temel önkoşulunun, Kürt Sorunu'nun demokratik, adil ve barışçıl çözümü olduğuna inananlar, Kadıköy'ün yarattığı zemin üzerinde ve bu yönde verilecek mücadelenin gereğini yerine getirecek basireti göstereceklerine inanıyorum – daha doğrusu, inanmak istiyorum.

Ancak, »onlar gereğini yapacaktır« demek, Avrupa'da yaşayan biz barışseverlerin hiç bir şey yapmayacağı anlamına gelmez elbette. Kadıköy mitinginden bizlerin de çıkaracağı hayli dersler ve görevler var: öncelikle Türkiye barış ve demokrasi yanlısı muhalif kesimlerle dayanışma göstermek ve Avrupa'daki demokratik kamuoyunu, sosyal hareketleri, sendikal kesimleri ve barış hareketini bu dayanışmanın öznesi yap-

mak, Türkiye'nin – dolayısıyla Avrupa demokrasi güçlerinin de – temel sorununun çözümüne katkıda bulunmalarını sağlamak.

Bu görevleri yerine getirmenin temel koşulu örgütlenmektir. Avrupa Barış Meclisi'nin kurulması ile yakalanan ivme, hızla kurumsallaşarak kitleselmeye yönlendirilmelidir. Kürdü-Türkü-Ermenisi-Asürisi ile, Alevisi-Sünnisi, demokrati-sosyalisti-yeşilcisiyle geniş kesimlerin katılacağı, hem kendi içimizde, hem de Avrupalı kesimler arasında barış için diyalogun, ırkçılığa-milliyetçiliğe-gericiliğe karşı çıkışın, demokratik çözüm ve barışa olan inancın örüleceği Yerel Barış Meclisleri kurulmalı, tek tek ülkeler bazında ABM ülke seksiyonları oluşturulmalı ve »Barışın Programlanması« hedefine uygun çalışmalara hız verilmelidir. Örgüt egoizmleri bir yana bırakılarak, ortak aklın ve ortak sesin ifadesi olan güçlü bir barış hareketi oluşturulmalıdır. Bunu yapabildiğimiz ölçüde Kürt Sorunu'nun demokratik çözümüne anlamlı bir katkı sunmuş olacağız. Benim Kadıköy'den çıkardığım en önemli ders ve görev budur.

7 HAZİRAN 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

ALMANYA'DA NEOFAŞİZM OLAĞANLAŞIYOR MU?

Geçen Pazar günü Saksonya'da yapılan yerel seçimlerin sonuçları, ancak ölümle veya yaralanma ile sonuçlanan ırkçı saldırılar söz konusu olduğunda konuyu gündemine alan burjuva basınının dahi aynı soruyu sormasına neden oldu. Neofaşist NPD'nin Saksonya eyaletindeki bütün yerel meclislere girmesi, bir iki gün skandalize edildikten sonra, her zamanki gibi gündemden düştü.

Yaklaşık 4,2 milyon insanın yaşadığı ve 2,9 milyon seçmenin olduğu Saksonya'da NPD'nin oylarını dörde katlayarak, 160 bin oy alması (yüzde 5,1), 2009 genel seçimlerinde neofaşistlerin aynı başarıyı gösterecekleri anlamına gelmez elbette. Ancak NPD'nin kimi kenlerde yüzde 25 ile SPD'yi dahi geride bırakması, Alman toplumunun genel travmasına ve neofaşizmin toplumun çeperinden, toplum merkezine yerleşerek »olağanlaştığına« dikkat çekmektedir. Kaldı ki bu, Almanya gibi uğursuz bir geçmişe sahip olan bir ülkede son derece düşündürücüdür.

Seçim sonuçlarını analiz eden kimi burjuva yorumcusu, NPD'nin başarısının bir »Doğu Almanya fenomeni« olduğunu ısrarla vurguluyor. Hatta bu başarıyı »devlet sosyalizmi« deneyi ile birebir ilişkilendiren de var. Bu ideolojik manipülasyonu bir yana bıraksak da, neofaşistlerin neden Doğu eyaletlerinde böylesine başarılı olduklarını araştırmak gerekiyor – hele hele, buraları Sol Parti'nin ikinci büyük parti olduğu bölgeler ise.

Öncelikle seçime katılım oranının neredeyse yarıya düşmesinin, kimi yerlerde seçmenlerin yüzde 70'inin seçime katılmamış olmasının, protesto seçmeninin NPD'ye yönelmesinde önemli bir etken olduğunu vurgulamak gerekiyor. Ama salt seçimlere katılım oranı ile »fenomeni« açıklamak olanaklı değil.

Kanımca tüm diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, Almanya'da da neofaşizmin kök salmasında neoliberal politikaların, yaratılan korku ortamının, ırkçı göçmen yasalarının ve elbette refah şövenizminin etkisi büyük. Sol Parti'nin bu haftaki anketlerde yüzde 15'lik (2005: yüzde 8,7) bir orana yükselmiş olması, nasıl neoliberalizme karşı bir toplumsal direnç oluşmakta olduğunu gösteriyorsa, NPD'ye kayan oylar da aynı hassasiyete dikkat çekiyor.

NPD'nin bilhassa işçiler, işsizler, yoksullar ve emekliler arasında bu kadar taraftar bulmasının en önemli nedenlerinden biri de, politik söylemlerinde yaptığı niteliksel değişimde yatıyor. Gerek NPD, gerekse de diğer aşırı sağ ve Nazi örgütlenmeleri, Sol Parti'nin 2005'de Federal Parlamento'ya girmesinden bu yana »sağdan antikapitalizm eleştirisi« yapıyorlar. Neofaşistler bir kaç yıldır artan bir biçimde antikapitalist, küreselleşme karşıtı ve sosyal adalet taraftarı bir söylem ile propagandalarını yürütmekteler.

Bu yeni bir strateji değil tabii ki. Hitler'in NSDAP'si de – Türkçesi: Milliyetçi Toplumcu (Nasyonal Sosyalist) Alman İşçi Partisi – benzer »antikapitalist« söylem ile iktidara gelmişti. Hitler'in günümüzdeki sorunları da »iş ve sosyal adalet« talebini »ama sadece Almanlar için« diyerek ulusalçı bir kılıfa sokuyorlar. Özellikle Doğu eyaletlerinde de sözde »ulusal sosyalizm« talebini öne sürüyorlar. Küreselleşmenin »ulusal çıkarlara« ters düştüğünü söyleyerek, kapitalist küreselleşme mağdurlarının sempatisini toplamayı başarıyorlar.

Diğer taraftan, bilhassa yerel seçimlerde gösterdikleri »sıradan vatan-

daş« adayları ile, saldırgan dazlak Nazilerden »farklı« bir kadroya sahip olduklarını, mahalledeki komşunun, doktorun, bakkalın, avukatın veya işyerindeki meslekdaşın da NPD'li olduğunu, dolayısıyla »halkın içinden« çıktıklarını telkin ediyorlar.

Muhakkak ki tüm bunlar neofaşizmin iğrenç ve insanlık dışı bir ideoloji olduğu gerçeğinin üstünü örtmüyor. Ama neoliberalizmin cenderesi altındaki ve geleneksel Alman şövenizminin etkisinden kurtulamamış insanları, sosyal sorunları ırkçı yaklaşımları ile tematize eden NPD'ye yaklaşıyor.

Egemen politikanın neofaşizmin ekmeğine yağ sürdüğünü söylemek için siyaset bilimcisi olmaya gerek yok. Gene bu hafta Alman vatandaşlığına alınmak için zorunlu hale getirildiği açıklanan »vatandaşlık testi«, Nazilerin »haklı« olduklarını tecil etmek için kullanacakları ırkçı yaklaşımın Alman devletinin tepesinden yapıldığını kanıtlıyor. Ve böylelikle de neofaşizmin olağanlaşmaması, sıradanlaşmaması için hiç bir neden kalmıyor.

14 HAZİRAN 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

ALMANYA'DA NEOFAŞİZM OLAĞANLAŞIYOR MU? (2)

Neofaşist ve aşırı sağcı partilerin güçlenmekte olması, sadece Almanya'da görülen bir fenomen değil – Avrupa'nın diğer ülkelerinde de ırkçılık, neofaşizm ve aşırı sağcılık artık olağan bir durum. İrkçi yaklaşımlar ve faşizan beklentiler öyle burjuva yorumcularının iddia ettiği gibi, salt toplum çeperinde değil, aksine Avrupa toplumlarının merkezinde kökleşmişlerdir. Bu gerçek, Avrupa toplumsal ve politik solu için de geçerlidir.

Prof. Christoph Butterwegge NPD'nin başarısıyla ilgili olarak »Sol Parti, NPD'nin daha başarılı olması önünde bir engel teşkil ediyor« diyor. Aslında bu çok doğru bir tespit, ama bu hangi anlama gelmektedir? Sol Parti, politikasıyla toplumdaki faşizan yaklaşımları kırıyorsa mı, yoksa bizzat NPD'yi engelleyerek faşizan toplumsal paradigmanın yeniden üretilmesine bir katkı mı sağlıyor?

Daha önceki bir yazımda belirtmiştim: Holocaust ve iki Dünya Savaşı sonuçlarına dayanarak, Avrupa modernizminin barbarlığa dönüşebileceği tespitini yapan Avrupa solu (örn. Frankfurt Okulu gibi), ne Amerika kıtasının yerli halkına uygulanan soykırımın, ne de sömürgeci tarihin sorumluluğuna değiniyor. Batı Avrupa kapitalizmini eleştiren Batılı antikapitalistlerin dünyanın diğer bölgeleriyle olan ilişkilerini belirleyen hâlen paternalist yaklaşımlarıdır. Ve bunlar bence son derece doğal, çünkü Batı'da egemen olan paradigma Avrupa merkezci ve

»beyaz«dır. Paradigma böyle olunca, yani »varoluş bilinci belirlediğinden«, Batı »Sol«unun yaklaşımı da farklı olmuyor.

Buradan çıkararak yukarıdaki soruya geri dönersek; Sol Parti'nin NPD'yi engelleyerek, gene NPD ve diğer faşizan örgütlenmelerin propagandalarına temel aldıkları toplumsal paradigmanın yeniden üretilmesine katkı sağladığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Şunun altını çizersek, olguları anlamakta zorlanmayız diye düşünüyorum: Avrupa toplumsal ve politik solu, Batı'da egemen olan sosyopolitik ve kültürel tasavvurları genel anlamda paylaşmaktadır. Köxüz dergisi (www.koxuz.org) yazarlarından Rozsa'nın da doğru tespit ettiği gibi, faşizm, ancak Batı'nın ayrıcalıklarını tehdit ettiğinde kaale alınmaktadır.

Bu nedenle de üyesi olduğum Sol Parti'nin politikalarında son derece sorunlu yaklaşımlara rastlanmasına pek şaşırılmamalı. Uluslararası malî sermayeyi, antisemitizmi hatırlatacak şekilde »çekirgeler« olarak eleştirip, »ulusal devlet mekanizmalarıyla« kontrol altına alınmalarını talep etmek ve salt ulusal devletin sınırları içerisinde gerçekleştirilecek »sosyal devleti« hedeflemek, her ne kadar neoliberalizm ve uluslararası malî piyasalar kapitalizmi döneminde özünde antikapitalist unsurlar taşıyorsa da, genelde aşırı sağdan yapılan ve ulusalcı taleplerle bezelen »kapitalizm eleştirisi« ile örtüşebilmektedir.

Prof. Wolfgang Dressen'in vurguladığı gibi, antikapitalist söylem, ulusal sınırlar içerisinde tutulduğu müddetçe, Batı'nın refahının dünyanın diğer bölgelerinin yoksulluğu üzerine kurulu olduğu gerçeğinin üzerini örterek, »iş ve sosyal adalet önce Almanlara« yaklaşımının ve ulusal sınırlar içerisindeki refahın dışarıya karşı korunma güdüsünün geniş bir toplumsal tabana yayılmasına neden olmaktadır. Bu da doğal olarak »küreselleşme asosyaldir« ve »sosyal ancak nasyonal olandır« söylemini taşıyan neofaşizme yaramaktadır.

Mülkiyet ve artideğeri sorgulamayan, kilit sanayi kompleksleri başta olmak üzere, kamulaştırmayı gündemine almayan, ulusal sınırlar içerisindeki »sosyal korunma alanını« göç dalgalarını »kontrol ederek« savunmayı ve Çekirdek Avrupa ülkelerindeki göçmenleri eşitlemeyi değil, ehlileştirmeyi hedefleyen bir »entegrasyon« politikasını güden bir Avrupa solu, en fazla neofaşist partilerin daha fazla güçlenmelerini belirli bir süre için engelleyebilir – neofaşizmin olağanlaşmasını ise hiç.

Neofaşizm ve ırkçılığa karşı radikal, yani sorunların köküne inen bir yaklaşımı ve egemen zihniyeti reddetmeyi temel alan bütünsel mücadeleye gereklidir. Çoktan soğuyarak, donmuş bir »eritme potası« olan ulus yerine, en zayıfın, yani Frantz Fanon'un deyimıyla »yeryüzünün lanetlilerinin« perspektifinden geliştirilecek ve Batı'nın feragatı ile zenginliklerin paylaşılmasını temel alacak kapitalizm karşıtı bir politika neofaşizmin panzehiridir. Maalesef işsizlerin haklarını emek mücadelesinin temeline almaktan aciz bir sendikal yaklaşımı taşıyan ve parlamentarizmi öncelleyen, antiemperyalizmi rafa kaldırmaktan çekinmeyen ve başını ulusal-AB-sınırlarının ötesine kaldıramayan Avrupa solunun böylesi bir politikayı hayata geçirebileceğinden pek ümitli olduğumu söyleyemeyeceğim.

21 HAZİRAN 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

YANGIN YERİ

Sivas'ta, uğursuz Madımak Oteli'nde ordu birlikleri, güvenlik güçleri ve »aslan sosyaldemokrat« katımlı hükümetin gözleri önünde gerçekleştirilen katliamdan bu yana 15 yıl geçti. 15 yıl önce 33 aydın insan, 33 can vahşice öldürüldü ve Sivas hâlâ yanmaya devam ediyor.

Son günlerde »Taraf« gazetesi tarafından her nasılsa ortaya çıkarılan gizli belgelere, devleti çeteleştiren militarist kliklere ve ülkeyi, Cumhuriyet kurulduğu günden bu yana söndürülemeyen bir yangın yerine çeviren politikalara bakılınca, Sivas vahşetinin gerçek sorumlularının hâlâ ortaya çıkarılmamış olmalarına pek şaşırılmamak gerekiyor. Bence ortaya çıkarılmalarına da gerek yok. Vahşetin failleri belli: askerî vesayet rejimi ve toplumun ta kendisi.

Eğer bir ülkenin başbakanı dahil, iktidar partileri, başka zamanlar onbinlerce insanı dağıtan güvenlik güçlerini ve ordu birliklerini harekete geçirmekten aciz kalıyorlarsa; binlerce insan kana susamış aç kurtlar gibi galeyana gelebiliyorsa; tespit edilen tetikçi sanıklar ellerini kollarını sallaya sallaya ülke dışına çıkıp, Almanya'da işyeri açabiliyor ve devlet bunların iadesi için kılını kıpırdatmıyorsa, başka delile ihtiyaç olabilir mi daha?

Sivas yanmaya devam ediyor hâlâ. Altı yıllık iktidarı boyunca katliamı aydınlatmak istemeyen, Alevilerin taleplerini karşılamak yerine, sözde

»Alevi açılımıyla« Alevileri oy deposu haline getirmeye çalışan, diğer taraftan da »Madımak Sanıklarının« parti üyesi yapan AKP iktidarı görevde olduğu, Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay yalan söylemeye devam ettiği müddetce, Sivas yanmaya devam edecek. Sünnîleri Alevilere, Alevileri de Sünnîlere karşı kışkırtan, tek tipleştirici, dışlayıcı, ayırmacı, imha ve inkârcı anlayış vesayete egemen olduğu müddetce; Aleviler bir kaç Alevi önde gelenini vitrinine koyan, ama Alevilerin hiç bir sorununa çözüm getirememiş olan şoven CHP'ye ümit bağladıkları müddetce yangın sönmeyecektir.

Sivas yanmaya devam ediyor hâlâ. Sünnîsi ve Alevisiyle toplumun geniş kesimleri kendi geçmişleriyle yüzleşmediği, rejim karşısındaki konumlarını sorgulamadıkları müddetce Sivas ve Türkiye yangın yeri olmaktan kurtulamayacak.

Halbuki Sivas yangınının alevleri, yarattıkları tüm acılara rağmen çözümsüzlükten çıkış yolunu ve boğazlaşmanın asıl kışkırtıcılarının yüzlerini gösteriyor – o yöne bakma cesareti gösterilebilirse eğer. O yöne bakılırsa Sünnîleri Alevilere karşı kışkırtanlar ile, Alevileri »laiklik« hassasiyeti üzerinden vesayet rejiminin stepnesi haline getirmeye çalışanların aynı güçler olduğu görülebilecektir. Ve sonuç itibarıyla vesayet rejiminin, Sünnî veya Alevi olsun, inançlı kesimleri salt rejim sahiplerinin egemenlik çıkarları doğrultusunda kullanmak istediği gün yüzüne çıkacaktır.

Alevlere değil, alevlerin aydınlattığı noktalara bakılırsa, Alevilerin demokratik taleplerinin haklılığını en kolay anlaması ve sahiplenmesi gerekenlerin özgürlükçü dindar kesimler olduğu ve Kürtlerin onyıllardır çektiği acıları yüreklerinde en iyi hissedebilecek olanların da, bin yıllık ayrışmanın mağduru olan Alevilerin olması gerektiği görülecektir.

Doğru, toplumsal travmalar, katliamlar, linçler, kutuplaştırmalarla birbirine düşman edilen insanlar, önyargılar, milliyetçilik ve şiddet sarma-

lının önünün alınamaması, insanı umutsuzluğa düşürebilir. Ateş düştüğü yeri yakıyor elbette. Ama alevlere değil, aydınlığa bakan isimlerin çoğalması da umut veriyor bir o kadar.

Örneğin Turgut Öker. Turgut Öker, Avrupa'daki Alevi toplumunun önde gelen isimlerinden. Aynı zamanda Avrupa Barış Meclisi girişimcisi ve koordinasyon üyesi. Kürt Sorunu'nun demokratik çözümünün, barışın olmazsa olmaz koşulu olduğunu söyleyen bir Alevi aydını. Örneğin Ayhan Bilgen. Bir dönemler Mazlum-Der genel başkanı olan Bilgen, şimdi Türkiye Barış Meclisi sözcülerinden. Sünnî, dindar ve özgürlükçü ve »ezber bozucu«. Ayhan Bilgen »bin yıllık hafıza kaybından kurtulmak, Kerbela'dan bu yana geçmişimizle yüzleşmek ve ezberi en azından kendi çapında bozmak adına« 2 Temmuz'da Sivas'ta olacak, acıları paylaşıp, talepleri sahiplenecek.

Evet, ezber bozmak, barış ve demokrasinin tesis edilmesi, geçmişimizle yüzleşip geleceği birlikte kurabilmek için aydınlığa bakma cesareti gösterilmeli. Aydınlığa bakanlar ve oluşturacakları yeni hareket, yangını söndürmek için »Hızır gibi yetişeceklerdir«. Yeterki inananlar birer Turgut, birer Ayhan olabilsinler.

28 HAZİRAN 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

ÇATIDA CAMBAZLAR OYNARSA

»SOL İTTİFAKLARIN« DAYANILMAZ HAFİFLİĞİ ÜZERİNE BİR POLEMİK DENEMESİ

İlginçtir, Türkiye solunun bazı kesimleri ne zaman çözümsüzlükten çıkış yolunu gösteren, ya da göstermeye aday olan ciddî bir öneri gündeme gelse, dengesi bozulmuş bir robot misali yalpalamaya başlıyorlar. Böylesi yalpalanmaları son günlerdeki »Çatı Partisi« tartışmaları ekseninde de izlemek olanaklı.

Polemiğe başlamadan önce yapılan »Çatı« önerisini tekrar ele alalım: Türkiye'nin en temel sorunu olan Kürt Sorunu'nun barışçıl ve demokratik çözümü başta olmak üzere, vesayet rejimini aşmak, sadece seçimler için bir araya gelmek değil, sisteme topyekûn karşı çıkan ve olanaklı olan en geniş kesimleri kucaklayacak bir toplumsal muhalefet hareketini yaratmak için uzun vadeli stratejik adım olarak bir siyaset aracını oluşturmak. Var olan partilerin kapatılmasına gerek görülmeden, tek çatı altında ortak iradeyi dillendirmek. Anlayabildiğim kadarıyla öneri sahibi dinamiklerin ifade ettikleri aşağı yukarı buydu.

Bugüne kadar »Çatı Partisi« tartışmalarını olabildiğince izlemeye, zaman zaman kaleme aldığım yazılarla »cümrum kadar« katkı sunmaya çalıştım. Zaman içerisinde »neden-niçin« yerine »nasıl« tartışılmaya başlandığı içindir, artık »iş yapma« zamanının geldiğine inanmıştım. Herhalde bu inanca kendimi fena kaptırdığımdan olacak, nasıl olsa sol dinamiklerin çoğunluğunun kafası genelde açıktır, acaba diğer kesimler nasıl kazanılabilir diye kendimce düşünüp dururdum. Heyhat, kör inanca kapılmışım besbelli.

Diyeceksiniz ki, yahu kardeşim bazı dükkân sahiplerinin, pardon... solun bazı kanaat önderlerinin böylesi bir birlikteliğe muhtelif nedenlerden dolayı karşı olduklarını bilmiyor musun – ne de olsa Almanya'da da benzer bir deneyimi yaşadın ya diye... Bittabii, bal gibi biliyordum. Tartışmaların ta başından itibaren sosyalist terminolojinin allı pullu söylemleri ile süslenmiş itirazların geleceği gün gibi ortadaydı. Bu nedenle, yıllardır »sınıftan« kopuk yaşadıklarını unutup (ya da, unuttuklarını zannedip) »işçi sınıfı olmadan asla!« nidalarıyla yeniden soyut sınıfçılığa soyunanları, »siyasî demokrasicilik« suçlamasıyla -bençe- sapla samanı karıştıranların itirazlarını, hatta aslen Kürt hareketine karşı olan, ama bunu açıkca söylemekten ısrarla çekinip, »canım, birlik olmak iyidir, ama...« diye başlayarak, »40 yıldır sağlanamayan birliği oluşturmaya çalışmak anlamlı değil« diyenleri doğal karşılıyordum.

Amma velakin, tüm aksaklıklarına rağmen Bin Umut Adayları deneyiminin başarı elde etmiş olması, Kürt hareketinin »Çatı«ya önkoşulsuz destek sunması, sosyalist kesimlerin çalışmaların içine girmesi, açıkcası bende olağan itirazların dışında önemli bir adım atılabileceği kanısını uyandırmıştı. Yani bu iş olacak diye düşünüyordum. Ve yazının başında altını kalın kalemle çizerek vurgulayayım: **»Çatı«nın oluşturulabileceğine dair inancımı hiç kaybetmedim, kimi dostları, yoldaşları bu polemik ile hiddetlendirsem bile.**

Aslında örgütlenme yöntemleri ve modelleri üzerine yazılar yazmayı, Türkiye dışında yaşayanların bu sürece nasıl katkı sunabileceklerine ve dayanışmanın örgütlenmesine yönelik öneriler geliştirmeyi gerekli görüyordum. Ancak – açıkca öyle ifade edilmese de – özünde »Çatı« düşüncesinin karşıolumu olan »sol ittifak« samimiyetsizliği dile getirilir olduğundan, bir iki eleştirel söz söyleme zorunluluğu doğdu. Ayrıca bu polemikle »yaraları kaşımak« ve böylece »söylenmeyenlerin söylenmeye başlanacağı« bir tartışmayı ateşlemek istediğim de söylenebilir. Eh, bir de soldaki statükocu egemen düşüncüyü bir nebze olsun çatlatabilirsem, değmeyin keyfime...

SOSYALİSTLER GÖREVLERİNİ YAPSINLAR, YETER

Doğaldır ki bir polemik yazısında, dikkat edilmezse eğer, eleştiri kolayca hakarete dönüşebilir. Eleştiri-özeleştiri, ne kadar şiddetli olursa olsun, temizleyicidir, ama hakaret düşüncüyü kirletir. Bu nedenle önce hem yanlış anlaşılmalara meydan vermemek, hem de olası çarpıtmaları engellemek için bazı noktaların altını çizmek istiyorum.

Birincisi: sosyalistlerin birliği, bu birliğin işçi sınıfı ve sınıf mücadelesi ile nasıl buluşacağı, bir »sınıf partisinin« kurulup kurulamayacağı veya var olup olmadığı, kapitalizm eleştirisinin pratik politik mücadelede nasıl hayat bulacağı, sosyalist devrim ve iktidar mücadelesi gibi temel sorular esas itibarıyla sosyalist hareketin, marksistlerin, komünistlerin sorunudur. Bu yöndeki tüm teorik ve ideolojik tartışmalar öncelikle onların tartışmalarıdır ve »sistem içi« çözüm tartışmalarının dışındadır. Yani, »Çatı«lar kurulsun da kurulmasın da; irili ufaklı ittifaklar oluşsun da oluşmasın da, bu konular partili-partisiz sosyalistlerin, marksistlerin, komünistlerin gündeminden hiç düşmemesi gereken var oluş nedenleridir.

İkincisi: kapitalizmi aşmak için mücadele vermek; emperyalist savaşlar, neoliberal politikalar ve kapitalist sömürü mekanizmaları ile ırkçılık-milliyetçilik arasındaki bağlantıları açığa çıkarmak; sınıf hareketini örgütlemek, devrimci mücadeleyi örmek ve kapitalizmin tarihin sonu olmadığını, başka bir dünyanın, yani sosyalizmin olanaklı olduğunu göstermek gene sosyalistlerin, marksistlerin, komünistlerin birincil görevidir. Bu görevin gereğini onlardan başka hiç bir kesim yerine getiremeyecektir.

Ama, üçüncüsü: bunların yanısıra ve bunlara paralel olarak, burjuva demokrasinin ve barışın tesis edilmesi; işçilerin, emekçilerin, yoksulların, halkın geniş kesimlerinin çalışma ve yaşam koşullarının bugünden itibaren iyileştirilmesi; etnik, dinsel, cinsel ve sosyal kökenine ba-

kılmaksızın herkesin eşit kültürel, demokratik ve sosyal haklara kavuşması için mücadele vermek, hatta »sistem içi« araçları bu uğurda kullanmak, birincil görev ile hiç çelişmemektedir.

Kısacası, sosyalistler öğretileri gereğince verili olan görevlerini yerine getirsinler, yeter. Tabii bunu İstanbul'un tuzu kuru mekânlarında yapılan ve »sen-ben-bizim oğlanın« katıldığı panellerle yeterince yapılamayacağını, sınıfın olduğu yerlerde, sınıfın içinde ve Karl Marx ile Friedrich Engels'in 1848'de durdukları – ve ilkesel olarak ölüncüye kadar ayrılmadıkları – noktadan hareketle olacağını ayrıca belirtmeye gerek yok sanırım.

PLATFORM MU, KAYGAN ZEMİNDE DANS MI?

Bu polemik kaleme almamın nedeninin ÖDP cephesinden geliştirilen söylemler ve son günlerde ÖDP genel başkanı, bağımsız milletvekili sayın Ufuk Uras'ın dile getirdiği düşünceler olduğunu dikkatli okuyucu anlamıştır sanırım. Önce basından ve internet üzerinden takip edebildiğim söylemleri not edeyim:

25 Haziran 2008 tarihli Evrensel gazetesi, ÖDP genel başkan yardımcısı Alper Taş'ın **»AKP eliyle yürütülen neoliberal politikalarla karşı mücadeleye ilişkin, Kürt sorununun çözümü için emperyalist politikalarla karşı mücadeleye ilişkin, AKP tarafından yürütülen muhafazakârlaşırma politikasına karşı ama en önde de neoliberal politikalarla karşı, solun en geniş kesimleriyle; sendikalar, demokratik örgütlerle bir sol zemin oluşturma, emek ve demokrasi platformu oluşturma fikrimiz var. (...) Çatı partisi bizim açımızdan daha sonra yapılan bir tartışma. Emek ve demokrasi güçleriyle birlikte mücadele etmeyi önemsiyoruz, bu konuda partimizin bir kuşusu yok«** (a.b.ç.) diye konuştuğu bildiriyordu. Ufuk Uras ise düzenlenen iki panelde »geniş sol koalisyon« ve »AKP'ye karşı sol seçenek« çağrılarını yapmaktaydı. Sayın Uras Milliyet gazetesiyle yaptığı bir söyleşide de (www.timeturk.com/news_print.php?id=14507) düşüncelerini biraz daha açarak belirtmekteydi. Ara başlıklarla söyle-

diklerinin ana çizgisini vermek gerekirse, şunların altı çizilmeli diye düşünüyorum:

Soru: Peki ama o yıllardır bulunamayan “tek adres” olmanın formülü ne?

Ufuk Uras: **Cebimizde hazır bir model yok, ancak esnek koalisyon tipinde bir yana yana diziliş olabilir. Tıpkı Latin Amerika’da, Avrupa’da olduğu gibi...** (a.b.ç.)

Soru: solda birlik modeli mi?

Ufuk Uras: **Birlik demesek de, daha geniş ve gevşek yapıda bir’sol koalisyon’ oluşturabiliriz. Üstelik bunun tam da şimdi zamanı. Daha öncesi erken olabilirdi, biraz geciktirsek geç olabilir, ama Anayasa Mahkemesi’nin kararı ve sonrasının takvimi belli olduğu anda hemen harekete geçmek gerekiyor.**

Soru: Yani Temmuz-Eylül arası yapmak şart?

Ufuk Uras: **Mutlaka, çünkü Türkiye’nin yeniden yapılanmasıyla solun yeniden yapılanması ilk defa bu denli örtüştü. Bu bir fırsat. Aynı şekilde Türkiye’nin demokratik dönüşümüyle Avrupa’nın geleceğini de senkronize etmek lazım. Bu ikisinin de örtüşen bir yanı var. Yani Türkiye’nin bu yol ayrımından siyasetin alanını genişleterek, krizin rejim krizine dönüşmesini ve Türkiye’nin felce uğramasını önleyerek, demokrasiyle çıkmak mümkün. Bunu da yaparsa bir tek sol yapabilir.** (a.b.ç.)

(...) Soru: Sizce bu formül Başsavcı Yalçınkaya’nın iddianemesinden daha mı etkili sonuç alır?

Ufuk Uras: **Tabii, AKP’yi çökertecek asıl formül budur. Yasakçı anlayış tam tersine güçlendirir AKP’yi, ama güçlü bir sol koalisyon çökertir. Zaten dikkat edin birden bire sokak muhalefetine bile ciddi bir düşüş oldu. Niye? Çünkü insanlar AKP’nin düştüğünü görüyorlar, ama çok statükocu düzen güçlerine de sıcak bakmıyorlar. O yüzden bizim ne yapıp edip, demokrasiden, gerçek ve özgürlükçü bir laiklikten, sosyal politikalardan yana, yüzünü sola dönmüş bütün sosyal demok-**

ratları, Alevileri, şiddetle sorunun çözülemeyeceğini gören Kürt muhalefetini, solun bütün renkleriyle bir sol koalisyonda toplamamız lazım. Türkiye’nin tek çözüm yolu bu. (a.b.ç.)

Sayın Taş ve sayın Uras’tan böylesine uzunca alıntı yapmamın nedeni, »dil düşüncenin aynasıdır« tespitinden hareketle, yaklaşımlarının arkasındaki mantığı açmak ve eleştirilerimi söylenenlere yöneltmektir. Ve başka bir tespiti, yani tüm karşıtlıklarına rağmen ÖDP içerisindeki **ana damarların** temel konularda ne denli örtüştüklerini göstermek için. Sayın Uras ve sayın Taş’ın söylediklerinden benim ilk çıkardığım, parti içindeki iktidar kavgalarına rağmen, partideki ana damarların Kürt hareketi ve »Çatı Partisi« karşıtlığı konusunda ÖDP olarak bütünsel bir yaklaşıma sahip olduklarıdır.

Yanlış anlaşılmasın, ben böyle düşünülmesin, Kürt hareketi eleştirilmesin demiyorum – ama asıl düşüncenin, temel yaklaşım mantığının açıkça ifade edilmemesini, sanki öyle düşünülüyormuş gibi konuşulmasını yadırgıyorum. Asıl düşünceyi söylemeden, sözde pragmatist, ama özünde çıkarıcı bir yaklaşım sergilenmesini ise hiç mi hiç etik bulmuyorum.

Neyse, lamı cimi bırakıp alıntılara dönelim: **»Kürt sorununun çözümü için emperyalist politikalara karşı müdaleye ilişkin...«** diyerek başlayan ve gûya farklı kesimleri ifade ederek **»şiddetle sorunun çözülemeyeceğini gören Kürt muhalefetini...«** çerçevesinde devam eden yaklaşımlar, özünde Kürt halkının geniş kesiminin desteğini elde etmiş olan Kürt özgürlük hareketini tanımamak, kabullenmemek anlamına gelmektedir. Yani »PKK’siz çözüm arayışdır«, ki böylelikle – istenilmediğini varsayarak vurguluyorum – egemen güçlerin tasfiye politikasına ortak olunmaktadır. Aynı şekilde bu yaklaşımla »PKK ve taraftarları, emperyalistlerin maşasıdır« demagojisine temel üretildiği düşüncesindeyim.

PKK’ye karşı çıkılabilir, DTP eleştirilebilir, silahlı mücadele yöntemleri-

nin ne kadar yanlış olduğu söylenip, tek taraflı silah bırak, hatta teslim ol talepleri ileri sürülebilir, dahası Kürt Sorunu'nun ancak ve ancak sosyalizmle çözülebileceği iddia edilebilir. Bunlar – kimilerine katılırsam da – meşru görüşlerdir ve görüşlere, karşı görüşle eleştirme dışında kimse karşı çıkmaz herhalde. Ama düşünce bu olup, milletvekili seçilebilmiş olmanın hangi dinamiklerin yarattığı olanaklar sayesinde gerçekleştiğini unutup, Kürtlere kayıtsız şartsız oy vermekle yükümlü sürü muamelesi yapmak da o denli ciddî bir ahlakî sorundur bana göre.

Diğer yandan çıtayı salt **»AKP'yi çökertmekle«** sınırlayarak ve Kürtler başta olmak üzere çeşitli toplumsal kesimlerin yıllardır ödemek zorunda bırakıldıkları bedelleri kaale almayarak önerilen bir **»sol zemin«** umut edilen **»emek ve demokrasi platformu«**ndan ziyade, şeytanın sofrasında yer alıp, kaygan zeminde dans etmeye çalışmaktan başka bir şey olmayacaktır.

»SOL BİRLİK« OLACAKTI DA, KÜRTLER Mİ ENGELLEDİ?

Yapılan »sol birlik« veya »sol ittifak« önerilerine baktığımda, sanki yeni bir şey söyleniyormuş gibi bir havaya girildiğini görüyorum – hoş, uzağı iyi göremeyen bir miyopum, ama kulaklarım da iyi duyar yani. Neyse, polemîği sulandırmayayım. Şimdi, aylardan beri çeşitli sosyalist dinamiklerin, Kürt hareketinin, aydınların v.s. »Çatı« tartışmalarını sürdürdüğü bir ortamda, gökten zembille iner gibi »sol ittifak« önerilmesi ne anlama geliyor acaba?

Öncelikle şunu sormak gerekiyor: sayın Taş'ın dediği gibi neoliberalizme, emperyalist politikalara karşı emek ve demokrasi güçleriyle birlikte mücadeleyi sol, sosyalistler, devrimciler yapmayacak da, burjuvazi mi yapacak? Bu mücadele solun varlık nedeni değil mi? Eğer öyleyse, bunca yıldır var olan örgütler, sol partiler niye solda birliği bir türlü oluşturamadılar? Demezler mi, yahu yoldaşım solda birlik olacak-

tı da, Kürtler mi bunu engelledi, diye? Madem »Çatı Partisi«ni tartışmak için önce solun ve işçi sınıfının birliği sağlanmalıydı da, niye bugüne kadar beklendi, engel neydi? »Emek ve demokrasi güçleriyle birlikte mücadele etmeyi önemsiyoruz« demek, bugüne kadar emek ve demokrasi güçleriyle birlikte mücadele edilememiş olmanın itirafı değil midir? Bugüne dek ortak mücadele edecek bir sol platform oluşturulmadıysa, bunun sorumlusu ilk başta Türkiye sol-sosyalist hareketidir. Sorumluluğu başka yerlerde aramak, eski deyim ile, abesle iştigâl olacaktır.

»SOL« GÖSTERİP, ULUSALCI VURMAK

Türkiye'deki sol-sosyalist hareket en başta külâhları öne koyup, neden marjinal kaldığını, neden kitleselleşemediğini etraflıca düşünüp, kendi hatalarıyla yüzleşme cesaretini gösterebilmelidir. Bunu onunbunun için istediğimden veya Avrupa'dan solcu ukalalığa kalkıştığım değil, bizzat sol-sosyalist hareketin kendisi için gerekli gördüğümünden vurguluyorum. Sol-sosyalist hareketler, devrimciler kendilerini »sınıfın en mücadelecisi, en devrimci, en aktif, en..., en..., en... unsurları olarak« dev aynasında görüp, özeleştirme mekanizmasını işletmeden, »sınıfın önderliğine« soyundukları andan itibaren tükenmeye mahkûm olurlar. Sınıf adına söylenenler, sınıfa ulaşmıyorsa, lafazanlıktan başka bir şey olamaz.

Yoldaşlarım hiç kızmayın. Dost acı söyler. Kusuruma bakmayın, biraz da aklıma geldiği gibi yazıyorum. Örneğin kendi kendime hep düşünmüşümdür: bir kere – ister seçimle, ister seçilmeden – solun kanaat önderi olunduktan sonra, neden ebediyen hep öyle kalınır diye. Hiç mi hata yapmaz kanaat önderlerimiz? Hareketin, örgütün, partinin kaderi hep bu »eleştirilemez« yoldaşların iki dudağı arasında mı kalmalıdır? Yahu yoldaşlar, hep demokrasi demokrasi diye bağırıyoruz da, kendi içimizde demokrat olmanın gereğini ne kadar yerine getiriyö-

ruz diye sormaz mı hiç kimse? Hep ötekiler mi yanılır? Öteki fraksiyon, öteki parti, öteki grup, hareket? Ve tek doğrunun tapusu sadece bizde mi acaba?

Hoş görün a dostlar, her soru yeni soruyu doğruyor, bende kendimi kaptırdım, gittim. Gene sadede geleyim. Sayın Uras **»geniş sol koalisyon«** derken, **»tıpkı Latin Amerika'da, Avrupa'da olduğu gibi esnek koalisyon tipinde bir yan yana diziliş olabilir«** diyor.

Eh yani, olabilir elbette. Olabilir olmasına da, bunun Türkiye'nin toplumsal, siyasî, kültürel ve iktisadî koşullarıyla örtüşüp örtüşmediği ayrı bir konu. Latin Amerika'daki veya Avrupa'daki – özünde ulusalcı olan – örneklerden mutlaka faydalanılabilir, faydalanılmalıdır da, ancak Türkiye'nin özgün koşullarının statik-modernist şablonlara uygun olmadığı gerçeği unutulmazsa. Avrupa ve Latin Amerika toplumları, modernliği benimsemiş olan toplumlardır. Türkiye toplumu ise, ilelebet sürmesi arzu edilen bir jakobenvarî diktatörlük tarafından yukarıdan aşağı dayatılan bir modernlikle karşı karşıyadır. Yani – yeni bir terimi kullanacak olursak – Türkiye toplumunun büyük bir kesimi ile modernizm **»kompatibl«** değildir.

Hal böyle olunca, bugüne kadar »solun« Türkiye'de neden başarısız olduğu, toplum nezdinde karşılık bulamadığı ve tabii ki modernist bir proje olan sol söylemin neden »beyaz adam« söylemi gibi yadırgandığı doğal bir sonuç olur. »Sınıfın« hali ortada. Burjuva devletinin hukuku ile cemaat hukuku yan yana var olabiliyor. Toplumdaki muhafazakârlığın derecesi de belli. E bu durumda salt seçime endeksli, koşulları kaale almayan, ülkenin en temel sorunu olan Kürt Sorunu'nda »ne şiş yansın, ne kebab« misâli renksiz-tarafsız-samimiyetsiz bir »esnek sol koalisyon« önerisi, olsa olsa en fazla »sol« gösterip ulusalcı vurmaktır, ki bana kalırsa ÖDP'deki kanaat önderlerinin asıl sorunu da budur.

RADİKAL VE DEMOKRAT OLUNMADAN, SOSYALİST OLUNABİLİR Mİ?

Hani derler ya »herkes gider Mersin'e, bu gider tersine« diye; benim durumum da biraz ona benziyor. Yani anlayamadığım bir tuhafılık sarmış beni. Genellikle insan – en azından Avrupa'da böyle – gençliğinde radikaldir, anarşisttir, komünisttir, egemen düşünceye ve koşullara muhaliftir. Ama yaşlandıkça, yaşam ile barışılıp, tuzu kurutunca, bir o kadar sistemle uyumlu olunur, sosyal demokratikleşilir, tutuculaşılır, devrimcilik »gençlik işte« diye küçümsenir. Marx boşuna tespit etmemiş ya, »varoluş bilinci belirler« diye. Ben ise, tam tersi yaşlandıkça radikalleşiyorum. Laz olduğumdan olsa gerek, hep daha tersine, muhalifliğe meyil gösteriyorum.

Belki bu yüzden sayın Uras'ın **»... krizin rejim krizine dönüşmesini ve Türkiye'nin felce uğramasını önleyerek, demokrasiyle çıkmak mümkün. Bunu da yaparsa bir tek sol yapabilir«** sözü çok tuhafıma gitti. Yanılıyor olabilirim, ama yanlış anımsamıyorsam solun, hele hele sosyalistlerin »rejim krizini önleme« diye bir görevleri yoktu. Hani bizim derdimiz başka bir dünya, yani sosyalizmdi? Hani devrim, kapitalizmi yani rejimi alaşağı ederek aşmak filan? Yoksa yanlış mı anımsıyorum?

Peki, uslanmaz bir sosyalist olarak, bir yoldaşımın – hem de üyesi olduğum Sol Parti'nin kardeş partisi olan ÖDP'nin genel başkanının – söylediği tuhafıma gidiyor da, muhafazakâr ve dindar birisinin, Ayhan Bilgen'in söylediklerini neden kendime bu kadar yakın buluyorum? Dedim ya, bir tuhafılık var bende. Ne diyor Ayhan Bilgen: **»Toplumun farklı ezilen, sömürülen yani farklı kesimini sisteme entegre edecek bir alternatif değil, tam tersi onların talepleri doğrultusunda sisteme dönüşürecek, sistemi değiştirecek alternatif ihtiyacı var«.**

Haydi kardeşim, gel de şaşırma. Bir sosyalist **»rejim krizini önlemekten«** bahsederken, bir muhafazakâr **»sisteme talip A veya B partisine değil,**

topyekûn sisteme muhalif bir formül geliştirmekten», «her türlü militarizme karşı Kürt Sorunu'nun demokratik barışçıl çözümünden yana bir yaklaşımı merkeze koymaktan», «laikliği demokratikleştirmekten» ve «Kürtler ile Türkleri, Aleviler ile Sünnileri, bütün ezilenleri, haksızlığa uğrayanları, dışlanmışları birleştirmekten» bahsediyor. Hem radikal, hem demokrat, hem de muhafazakâr ve dindar. Sayın Uras ve sayın Taş ise sosyalist. Yok, olmuyor işte. Radikal, yani sorunların köküne inilmeden ve demokrat, lafta değil, ısrarlı, enerjik, kararlı ve hep en zayıfın perspektifinden hareket eden demokrat olunmayınca, sosyalist olunamıyor bence.

SONUÇ YERİNE...

Ülkenin yangın yerine dönüştüğü, milliyetçi-şöven histerinin geniş kesimlerin beyinlerini esir aldığı, toplumsal bölünmelerin kanlı bir iç savaşa dönüşebilecek derecede derinleştiği, egemen güçler arasındaki çatışmaların fırtınaya dönüştüğü; Ortadoğu'nun emperyalist güçlerce kaos bölgesi ve kan gölüne çevrildiği, uluslararası sosyalist hareketin basiretsizliğinin ayyuka çıktığı bir dönemde ve bölgenin en gerici askerî gücünün ilmiği içindeki bir ülkede, devrim ve sosyalizm kavgası vermek elbette kolay bir iş değil. Ancak böylesine olağan dışı koşullar altında salt seçime endeksli ve politik olarak da son derece geri bir öneriyle kamu önüne çıkmak, bırakın solda birliği sağlamayı, çatıda cambazlık yapmaktan öteye gidemeyecektir.

»Sol« olunabilmesi için »sol« olunduğunun söylenmesi yeterli değildir. Sol olabilmenin, sosyalist olabilmenin bence en temel koşulu, esaslı olan ile tali olanı, öz ile tesadüfî olanı ayırt edebilmektir. Uğursuz koşulların dayattığı hataları, daha 20. Yüzyıl'da sönüp, donmuş bir »eritme potasından« ibaret olan ulusçu yaklaşımları, dar grup egoizmleri ile gündelik çıkar arayışlarını sol politika olarak yansıtmakla, en başta aşkı ile tutuşulan, uğruna nice bedeller ödenilen sosyalizm idealine olabilecek en büyük kötülüğün yapıldığı unutulmamalıdır.

Türkiye sosyalistlerinden mucize beklemiyorum tabii ki. Ama, bütün eleştirilerime, farklılıklarımıza rağmen sonuna kadar dayanışma içerisinde olacağım Türkiye sosyalist hareketinden »beyaz« paradigmadan kendilerini kurtarmalarını, demokrat olmalarını, Kürtlere ve ezilen, haksızlığa uğratılan bütün kesimlere karşı empati geliştirmelerini ve Marx'ın kategorik emri olan **»insanın esirleştirilen, sömürülen, hor görülen ve aşağılanan bir varlık olmasına neden olan bütün koşulları alaşağı etme«** görevinin gereğini yerine getirmelerini beklemek, en doğal hakkımdır diye düşünüyorum.

Bence Türkiye'de ülkenin demokratikleştirilmesi, sorunların çözülmesi ve barışçıl bir geleceğin kurulabilmesi için, en geniş kesimlerin içinde yer bulacağı, vesayet rejimine topyekûn muhalif, iktidarı hedefleyen, yurttaşlığı tek dil, tek etnisite ile sınırlamayan ve böylelikle sınıf mücadelesinin, sosyalizm kavgasının önünü açabilecek bir toplumsal hareketi örmek ve bunun siyasî aracını yaratmak, günümüzün en esaslı, en ivedi görevidir. »Sınıf« adına hareket eden bir yönetici azınlığın değil, halkın eseri, her an ve her adımda halk kitlelerinin içinden çıkıp, onların doğrudan tesiri altında olan, saydam ve radikal demokrat bir hareketin oluşmasına katkıda bulunmak, bence en marksist, en devrimci, en solcu tavidir. Ve bu anlamda gelecek her yerde bu basireti gösteren solun olacaktır.

27 HAZİRAN 2008

»HOSTIS HUMANI GENERIS«

1960 Aralık'ında İsrail ajanları Nazi Almanya'sının sorumlu isimlerinden Adolf Eichmann'ı yakalayıp, mahkeme önüne çıkarmaya hazırlanmalarında, Hannah Arendt bir »hostis humani generis«in, yani insan soyunun bir düşmanının yakalandığını yazıyordu. Ünlü filozof, insanlığa karşı işlenen suçlardan, bireyin insan olma hakkının bütün meşru düzenlerin ve yasaların üstünde ve öncelikli olarak korunması gereken bir hak olduğu sonucunu çıkartıyordu.

Hannah Arendt'in vurgu yaptığı »hostis humani generis« Alman faşizmini yargılayan Nürnberg Mahkemesi'nin oluşmasına dayanmaktaydı. Batı, Holocaust ile Avrupa modernizminin barbarlığa dönüştüğünü görmüş ve – her ne kadar kendi tarihi ile tam olarak yüzleşmese de – jenosid ve insanlığa karşı işlenen suçlar tanımını uluslararası hukuk terminolojisi içine almıştı.

Bu çerçevede »Uluslararası Askerî Mahkeme Statüsü«nün (Nürnberg 1947) 6 c maddesine şu tanım yerleştirilmişti: **»İnsanlığa karşı suç tanımı, hükümet üyelerine, iktidar yetkisi olan memurlara veya başka yetkililere, savaş öncesinde veya esnasında herhangi bir sivil halka karşı katliama, yok etmeye, zorunlu göçe veya diğer insanlık dışı muamelelere tabi tutmaya kalkışmayı, siyasî, ırkî veya dinsel nedenlerden dolayı koğuşturmalaları [...] bu yapılanların ilgili ülke hukukuna aykırı olup olmamasından bağımsız olarak, yasaklar.«**

Gerçi günümüzde Batı, savaş galiplerinin koyduğu bu tanımı kendisi de kaale almamaktadır, ama en azından bir bütün olarak insanlığın her zaman referans alacağı bir suç tanımı hâlen yürürlükte. Diğer taraftan Eichmann örneği, zalimler hangi deliğe girerlerse girsinler, yıllar sonra dahi yakalanıp, cezalandırılacaklarını göstermektedir.

İnsan soyunun düşmanlarının, zalimlerin yakalanıp cezalandırılması ise ancak »koşulların olgunlaşması« ile olanaklıdır. Koşullar da savaşlar sonrasında veya halkın egemenliği kurulduğunda olgunlaşır. Ama bazen de egemenler arasındaki çatışmaların derinleştiği dönemlerde de kimi olanaklar ortaya çıkar. Tıpkı Türkiye'de olduğu gibi.

Türkiye'nin içinde bulunduğu derin yönetim krizi, egemen cephenin iki ucunun çatışması, ama herşeye rağmen »Ergenekon Davası« çerçevesindeki danışıklığı dövüşleri ve toplumsal bölünmeler, barış ve demokrasi yanlısı güçlerin önüne ciddî fırsatlar koymaktadır. Görebildiğim kadarıyla, geniş kesimlerin kafalarının karışık olduğu bu dönemde, vesayet rejimini aşmayı, barışı, eşitliği, özgürlüğü ve demokrasiyi hedefleyen yeni bir toplumsal sözleşmeyi hazırlamak ve kendi tarihimizle hesaplaşmak için ciddî bir çıkış yapma fırsatı doğmuştur.

»Taraf« ve »tarafsızlık« tartışmalarının sürdüğü bugünlerde yanlış anlaşılmamak için bir noktanın altını çizmeyi gerekli görüyorum: »Ergenekon« olarak adlandırılan davanın iddianamesinde yer alan suçlamaları – ki bunları sol, Kürt hareketi, Aleviler, demokrat müslümanlar yıllardan beri »herkesce bilinen gizli gerçekler« olarak dile getiriyorlardı – insanlığa karşı işlenen suçlar kategorisinde görüyorum. Davanın, egemen cephenin bir kesiminin işine gelse de gelmese de, insan soyu düşmanlarının cezalandırılması ile sonuçlandırılmasını umuyorum.

Ancak, »Ergenekon« iddianamesi temel alınarak da ülke tarihi ile bütünsel bir hesaplaşmanın zorunlu olduğuna inanıyorum. 1915 olaylarından başlayarak, İstiklâl Mahkemeleri, kanla bastırılan isyanlar, zo-

runlu göçler, 6-7 Eylül olayları, 27 Mayıs, 12 Mart, 15-16 Haziran, öğrenci cinayetleri, Maraş, Çorum, Malatya, 12 Eylül, kirli savaş, yakılan köyler, işkenceler, faili belli cinayetler, Sivas, 28 Şubat, 19 Ocak vs. vs. gibi sayısız hunharlığın sorumluları açığa çıkartılmalı, cezalandırılmalı ve tarih yeniden yazılmalıdır.

Tüm bunları salt »Ergenekon« davasının görüldüğü mahkemeden beklemek budalalık olur elbette. Bana kalırsa bunun bir yolu var: Halk Tribünalleri. Resmî tarihin tüm mağdurları, sol, demokratik kamuoyu, Kürt hareketi, emek örgütleri, aydınlar, kısacası geniş bir toplumsal muhalefet hareketinin olası özneleri vakit geçirmeden davaya paralel olarak ve olmasını istediğimiz demokratik hukuk devleti kurallarına uygun halk mahkemeleri oluşturmalıdırlar.

Kamuoyuna açık, hiçbir şeyin gizli kalmayacağı, şeffaf »duruşmalar zincirleri« ile sürece müdahale edilmeli, gerçekler gün yüzüne çıkarılmalıdır. Böylece gerçekten ezber bozulacak, halk, kamuoyu müdahil edilecek, tarih yeniden yazılacak ve ortak geleceği kurma olanakları yaratılabilecektir. Ve bence böylesi bir kampanya »Çatı«nın sağlam temellerini oluşturacaktır.

19 TEMMUZ 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

GENE REFLEKS

Yazılarımı takip edenler bilir: kurucuları arasında olduğum Sol Parti hakkında genelde olumlu sözler sarf ederim. Hatta Sol Parti kuruluş sürecindeki deneyimlerin, Türkiye’de bir »Çatı Partisi« oluşumuna örnek teşkil eden zenginlikte olduğunu da vurgulamışımdır. Sol Parti, Almanya’daki neoliberal saldırganlığa verilen ve kısa zamanda kitleselleşebilen önemli bir yanıt olduğundan içerisindeyim.

Beklenilmeyen bir hızla Doğu ve Batı eyaletlerindeki politik kültürü, sosyaldemokrat sendikacısından marksistlere, komünistlerinden radikal sola kadar, solun çeşitli kesimlerini bir çatı altında toparlayabilmiş olmak; toplumsal adalet, emek ve barışa odaklı bir söylem ile ciddî bir parlamenter güç haline gelmek ve parlamento dışı muhalefet ile eşgüdümlü bir mücadeleyi belirli bir çerçevede örebilmiş olmak, öyle pek de küçümsenecek bir başarı değil elbette.

Ancak madalyonun salt bu yüzüne bakarak Sol Parti’yi övmek, basit bir savurcanlıktan öteye gitmeyecektir. Aslolanın eleştiri ve özeleştiri mekanizmasının temizleyici şiddeti olduğuna inandığımdan, zaman zaman yoldaşlarımın yüzüne aynayı tutmaya çalışacağım. Gerçi bazı yoldaşlarım beni »kendi yuvasını pisletmekle« eleştirecektir – hem de süper seçim yılı öncesinde –, ama o kadarcık da olsun artık.

Eleştirimi, Alman dağcılarının kaçırılması nedeniyle partide yürütülen tartışmalar ekseninde ifade etmeye çalışayım. Çünkü bu tartışmalar

da ortaya çıkan bir kaç – bazılarınca pek önemsiz gözükecek – detay, özünde Alman ve dolayısıyla Avrupa solunun genel paradigmasını açığa çıkarmaktadır.

Önce birinci detay: Sol Parti'nin Federal Parlamento'daki grubu, Kürt Sorunu'nun çözümü ve Almanya'nın yerine getirmesi gereken görevleri çerçevesinde Federal Parlamento'da tartışılıp, oylanmak üzere bir tasarı hazırlamıştı. Tasarıda şiddet ve militarizm ile sorunun çözülemeyeceğinden, Kürtlere haklarının tanınıp, demokratik adımlarla barışın tesis edilmesine ve Almanya'nın bu sürece PKK yasağını kaldırıp, Kürt kurumlarına yönelik baskıcı tutumundan vazgeçerek katkıda bulunmasına kadar bir dizi olumlu istem yer almaktaydı. Ancak Ağrı'da Alman dağcılar kaçırılınca, parti ve grup yönetimi »bu durumda PKK'yi savunacak bir girişim doğru olmaz« gerekçesiyle, tasarıyı geri çekti.

Şimdi bazı yoldaşlarım kaçırılma olayının ertesinde böylesi bir tasarrının, Sol Parti karşıtlarının eline verilen bir koz olacağını söylediklerini duyar gibiyim. Öncelikle şunu vurgulamak gerekir: tasarı PKK'yi savunmak için değil, Kürt Sorunu'nun çözümünde doğru olan adımları tartışmak, kamuoyu yaratmak için hazırlanmıştı. İkincisi, Sol Parti karşıtlarının tasarıyı koz olarak kullanacakları, dağcılar kaçırılmasa da söz konusuydu. Kaldı ki Sol Parti »ağzıyla kuş tutsa« karşıtlarının desteğini alamaz, yaygın medyada taraftar bulamaz. Bu sadece Kürt Sorunu'ndaki tutumuyla ilgili değil, diğer pozisyonları için de geçerlidir. Ve aslında Alman solunun temel sorunlarından birisi de burada yatmaktadır: parti içindeki çoğunluk akımlar sistem ve egemenler tarafından »kabullenilmek« istemektedirler. Halbuki solun derdi sistem tarafından »kabullenilmek« değil, »değişim« olmalıdır ve Sol Parti'nin şimdiye kadarki başarısının temelinde egemen düşünceye karşı olan muhalefet yatmaktadır. Salt parlamenter düzeyde değil, parlamento dışı güçlerle birlikte değişim istenmesi, parlamenter başarıyı sağlamıştır.

Diğer taraftan üzerinde mutabakat sağlanan bir tasarrının geri çekilmesi, Alman atasözünde dendiği gibi »kuyruğunu bacakları arasına almaktan« başka bir şey değildir. Dağcılar kaçırılması eyleminin gereksizliğini tartışmaya gerek yok. Kaldı ki Kürt hareketi bunu benden daha iyi bilmektedir. Ama bir »sonuç« olan bu eylem, Kürt Sorunu konusunda söylenen doğruları geçersiz hâle mi getirmektedir?

Almanya'da Kürtler üzerine süren baskıcı yaklaşıma, ROJ TV'nin yasaklanmasına bir kaç kişi haricinde ses çıkarmayan bir Sol Parti'nin tasarısını geri çekmesi basit bir reflektir. Bu da eksik olan özgüvene ve Avrupa merkezci bakıştan kurtulanamamış olmasına işaret etmektedir.

İkinci detay da dağcılarla ilgili yayınlanması istenilen bir basın açıklaması tartışmasından. Açıklamanın gerekçesindeki naif yaklaşımları bir yana bıraksak da, bir cümle hayli göze çarpıyordu: »aptal ve Almanya'nın gündeminden bihaber eylem«. Sanki Almanlar herhangi bir eylemde diğer dünyanın gündemini hiç dikkate alıyorlarmış gibi, Avrupa dışındaki hareketlere öğretmen edasıyla akıl verilmesi, beyaz adamlıktan kurtulanamadığının bariz bir göstergesidir.

Kısacası Alman solunu »beyaz adamlıktan« kurtarmak gerek. İşin acı olan yanı, bunu da ancak beyaz olmayanların yapabileceğidir. Bu nedenle sayıları binleri bulan Türkiye ve Kürdistan kökenli Sol Parti üyeleri, parti politikalarını ve paradigmasını değiştirmek için kendi aralarında örgütlenmeli, parti tüzüğü'nün öngördüğü biçimde bir akım haline gelmelidirler. Belki bu şekilde Alman solu, dünyanın merkezinin Avrupa olmadığını, Avrupa dışında sadece Avrupa'nın yardımına muhtaç mağdurların olmadığını öğrenebilecektir – öğrenmek istiyorsa tabii.

26 TEMMUZ 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

GERÇEK ÖNCE ÖLÜR

Dünya tarihi örnekleriyle doludur – çiçekler ve coşkulu marşlarla savaş alanlarına ölmeye ve öldürmeye gönderilen insanoğlundan önce ilk ölen hep gerçek olmuştur. Salt savaş dönemlerinde değil elbette, egemenlerin egemenliklerini sürdürdükleri her dönemde. Dün olduğu gibi bugün de değişen bir şey yok. Çünkü gerçek öldükten sonra insan öldürmek işin en kolayı.

Ölüm tabii ki acı. Ateş düştüğü yeri yakıyor sonunda – hem de nasıl. Aniden, hiç umulmayan bir anda bir yakınının, sevilen bir insanın yaşamdan koparılıp alınmasını ancak yaşayan bilir. Ama bence bilinmesi gereken başka bir şey ise, Güngören’de, Kerkük’te veya başka yerlerde katledilen insanların ve olası yeni saldırılarda ölecek olan daha nice insanın, bombaların patlatıldığı tarihlerde değil, gerçeklerin tahrif edilmeye başlandığı andan itibaren öldükleridir. Onların asıl katilleri, gerçekleri öldürmüş olanlardan başkaları değildir.

Buna rağmen ve hiç lamı, cimi yok: Güngören katliamı, insanın en temel hakkı olan olan yaşama hakkına yönelik bir terör eylemidir. Eylemi haklı çıkarabilecek hiç bir gerekçe olamaz. Amasız, fakatsız nefretle lânetlenmeli, kınanmalıdır. Tetikçilerin ve azmettiricilerin en kısa zamanda ortaya çıkarılıp, hak ettikleri cezaya çarptırılmaları için herkes elinden geleni yapmalıdır.

Gene de »qui bono?«, yani »kime yarıyor« diye sormaktan kendimi alıkoymuyorum. Bu eylem »Taraf« gazetesi yazarı Etyen Mahçupyan’ın iddia ettiği gibi, gerçekten de PKK’ye mi yarıyor? Öyle değilse, böylesi iddiaların ortaya atılması kimin işine geliyor? Nasıl oluyor da, Hrant Dink gibi doğuştan azılı milliyetçiliğin potansiyel kurbanı olan bir yazar böylesi bir iddiada bulunabiliyor?

Peki, daha katliamın dumanları dağılmadan »PKK’dan sivil katliam« başlığını atan devlet gazetesi »Hürriyet« ve diğer müneccimler niye şimdi suskun? Anayasa Mahkemesi’nin AKP hakkında aldığı karar, yaşamları yok edilen çocuklardan, kadınlardan, erkeklerden çok mu daha önemli ki, gündem değişiverdi, katliam unutuluverdi? İnfial yaratan eylemin sorumluları tespit edildiyse, neden üzerinden daha bir hafta geçmeden suskunluk hakim oldu?

Öyle ya, egemenler arası kavgada rauntlardan birisi tamamlandıktan sonra, insan yaşamının önemi mi kalır? Vesayet rejimi AKP’yi rehlin almış, komutanların atamalarına imza atılma günü gelmiş, uzlaşmalar yapılmış ve yeni askerî operasyonlar üzerine anlaşılmişken, insan yaşamının korunmasının, »Ergenekon Davası«nın asıl sorumlularının bulunmasının, gerçeklerin gün yüzüne çıkmasının kime yararı olur? Herhalde egemenlere değil.

Bana kalırsa »Ergenekon«, »AKP Davası« ve Güngören katliamı bağlamına iki noktadan bakmak doğru olacak. Bir Türkiye içerisinden, bir de Ortadoğu’daki gelişmeler üzerinden.

Türkiye içerisinden baktığımda, »Ergenekon« ve »AKP Davası«nın egemen cephenin birbirleri ile mücadele eden iki ucunun, tüm karşıtlıklarına (ve de tarafların heterojenliklerine) rağmen birbirleri ile uzlaşmakta oldukları, daha »ulvî« çıkarlar uğruna çatışma şiddetini erteledikleri kanaatine varıyorum. »Ergenekon« kapsamında açığa çıkan çetecilerin cezalandırılacakları konusunda şüphem yok. Kaldı ki, insan-

lık düşmanı kategorisinde gördüğüm zanlıların cezalandırılmalarından da son derece memnun olacağım. Ama bu davayla »Fırat'ın doğusunda« olanlar meşrulaştırılacağından, resmî kurumların işlediği insanlık suçları »münferitleştirileceğinden«, asıl sorumlular ortaya çıkarılmayıp, vesayet rejimine dokunulmayacağından tahrif edilen gerçeklerin gün yüzüne çıkacağına inanmıyorum. AKP de bunu yapamayacağından, »statükocu-yenilikçi« anlayışı ile »tarafdar« olmanın demokrasi ve barış beklentilerine hiç bir yararı olacağını zannetmiyorum.

Ortadoğu'daki gelişmeler ışığında bilhassa Güngören'e baktığımda ise, verilen »sinyal«in Türkiye egemenlerinin Ortadoğu'da ABD'nin taşeronluğuna soyunmalarına ve emperyal heveslerine yönelik bir »ikaz« olabileceği kaygısını taşıyorum. Her ne kadar spekülatif bir düşünce olsa da, bombalamanın biçimi, eylemin bugüne kadar olanlardan farklı olması, bu kaygımı güçlendiriyor. Türkiye egemenlerinin Ortadoğu'ya yönelik politikaları yeni »Güngören«lere davet çıkartıyor.

Bu iki bakış açısından hareketle, gerçeklerin gün yüzüne çıkmasını ancak egemen cephenin karşısında, resmi tarihin mağdurlarının, demokrasi, barış, özgürlük ve emek yanlısı güçlerin, tüm ezilenler ve dışlanmışlarla birlikte oluşturacakları bir ortak cephenin başarabileceğine inanıyorum. Ayhan Bilgen'in dediği gibi, egemenlerden birinin taraftarı olmaktansa, bataklığı kurutmaya çalışacak olan güçlü bir »Çatı«dan yana taraf olmak, gerçeğin yaşatılması için en doğru adım, en acil görevdir.

2 AĞUSTOS 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

ÇATI'YI AVRUPA'YA TAŞIMAK GEREK

Türkiye egemenlerinin mağduru olan kesimlerin kurtuluş amacı için kullanılacak politik bir araç ve barış, demokrasi, adalet, eşitlik yolunda ciddî bir adım olma potansiyelini taşıyan »Çatı Partisi« tartışmalarında son devreye girildi. Gelen haberler, ay sonunda girişimci heyetin kamuoyuna tanıtılacağı ve hareketin start alacağı yönde.

Defalarca böylesi bir »Çatı«nın ülkede bir değişim-dönüşüm dinamizmini tetikleyecek bir oluşum olabileceğini savunduğumdan, bu haberler beni umutlandırmakta, heyecanlandırmakta. Türkiye'de oluşturulacak bir toplumsal muhalefet hareketinin, Avrupa'da yaşayan bizleri de çeşitli biçimlerde etkileyeceği çok açık. Pek açık olmayan ise, bizlerin bu etkilenmeye hangi tepkiyi vereceğimizdir.

Yaşadığımız kıta kuşkusuz dünyanın en imtiyazlı coğrafyalarından birisi. Ama refahı, zenginliği, özgürlüğü ve »demokratikliği« dünyanın diğer bölgelerinin yoksulluğu, bağımlılığı ve esareti üzerine kurulu olan Avrupa'da da kırılmalar yaşanmakta, neoliberalizmin ve militarizmin yaşamın her alanını esaret altına alması hızlanmakta.

Avrupa kapitalizminin dönüşümü, toplumsal yaşamı derinden belirlemede ve beyaz ırkçılığın her biçiminin toplumun merkezinde daha da kökleşmesine neden olmaktadır. Bu gelişmeden en fazla etkilenen kesimlerin »beyaz olmayanların«, yani »yasal ve yasal sayılmayan« göç-

menler ile mülteciler olduklarını ayrıca vurgulamaya gerek yok sanırım. Gene de bu coğrafyada yaşayan »beyaz olmayanların« dünyanın diğer bölgelerindeki ezilenlere nazaran en imtiyazlı »beyaz olmayanlar« olduklarını söyleyebiliriz.

Gerek bu imtiyazlılığımız, gerekse de – özünde büyük bir avantaj olan – ikili »kimliğimiz« bizlere önemli örgütlenme ve mücadele fırsatları sunmaktadır. Bu fırsatlar ve AB üyesi ülkelerin bütünsel bir mücadele alanı olarak sunduğu olanaklar, »Demokratik Cumhuriyet« anlayışını taşıyanlar ile doğal ittifak güçleri olan dinamiklerin önüne önemli görevler koymaktadırlar. Bence bu fırsat ve görevleri bilincimize çıkarma ve gereğini yerine getirmeye başlama zamanı gelmiştir.

Türkiye’de Kürt Sorunu’nun barışçıl çözümü, askerî vesayet rejiminin aşılması, kendini tek dil, etnisite, din ve tarihle tanımlamayan eşitlikçi ve özgürlükçü bir »Demokratik Cumhuriyet«in inşası için verilecek mücadeleye biz »imtiyazlıların« sunacağı katkılar hiç te küçümsenecek ölçüde değildir. Ve bu, yaşadığımız coğrafyadaki antineoliberal, antikapitalist, antimilitarist eşit haklar ve demokrasi mücadelesinden de kopuk, bağımsız ele alınmamalıdır.

Ancak bu belirttiklerim barış mücadelesi ile karıştırılmamalıdır. Örneğin Avrupa Barış Meclisi, yapısı itibarıyla böylesi bir adres olarak görülmemelidir. Tam aksine; başta Türkiye olmak üzere, gelinen coğrafyadaki barış ve demokrasi mücadelesiyle dayanışan, destek veren, müdahil olan ve aynı zamanda yaşadığımız coğrafyada eşit haklar ve demokrasi mücadelesini hep en zayıfın perspektifinden bakışla tetiklemeye uğraş verecek, uzun vadede dünya nüfusunun çoğunluğunu oluşturan yoksullar ve ezilenlerin ortak çıkarlarını ifade eden mücadelenin parçası olmaya aday bir özne, bir siyasî adres olmalıdır.

Yaşadığımız ülkelerde onyıllardan beri çeşitli göçmen örgütlenmeleri faaliyet gösteriyor. Her örgütlenmenin bir varlık nedeni vardır ve genel-

likle bunlar gelinen ülkelerdeki siyasî hareket ve partilerin buraya yansımalarıdır. Şüphesiz bu örgütlenmeler bundan sonra da var olacaklardır, çünkü göçmen olmaktan, belirli bir dinsel veya etnik »azınlık« olmaktan kaynaklanan nedenler böylesi örgütlenmeleri var etmektedir. Ama şimdi asıl önemli olan, var olan örgütlenmelerin ötesinde, daha geniş kesimleri kucaklayan, bilhassa Türkiye’deki »Çatı Partisi«nin öznesi olan parti ve hareketlerin buradaki taraftarlarının birlikte oluşturacakları bir örgütlenmeye gitmektir. Yani »Çatı«yı Avrupa’ya taşımak gereklidir.

Köşe yazarı olmanın sunduğu olanağı kullanarak buradan Avrupa’daki göçmen örgütlenmelerine, herhangi bir yapı içerisinde olan veya olmayan demokrat, solcu – sosyalist, marksist ve devrimcilere, »Demokratik Cumhuriyet« anlayışını savunanlara, Türkiye’deki »Çatı Partisi«nin öznesi olan tüm yapılanmaların buradaki temsilcilerine, Sünnîsi ve Alevîsi ile coğrafyamızdan gelen tüm »beyaz olmayanlara« birlikte »Göçmenlerin Çatısı«nı oluşturma önerisi yapmaktayım. Gelin ortak mücadelenin, varoluşumuzun gereğini yerine getirelim. »Beyaz olmayanların« başkaldırısının, Avrupa’yı da sarsacak ateşin kıvılcımı olalım. Bunun koşullarını nasıl yaratacağımızı tartışalım.

Var mısınız?

9 AĞUSTOS 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

»... BİR NEVİ IMPARATORLUK«

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN DEĞİŞEN YÜZÜ ÜZERİNE

İkinci Dünya Savaşı'nın yarattığı yıkım ve aydınlanmanın merkezi olan bir medeniyetin toprakları üzerinde yaşanan Yahudi Soykırım'ının yol açtığı travma, modernizmin çok çabuk bir biçimde barbarlığa dönüşebileceği tespitinin yaygın olarak kabulüne neden olmuştu. 41 yıllık bir zaman diliminde iki Dünya Savaşı ve yüzmilyonlarca ölüm, Batı Avrupa ülkelerinin bütünleşme sürecini tetiklemişti.

Savaş sonrasında özgürlük, demokrasi, hukuk devleti ve insan hakları gibi temel değerler ile temel hak ve özgürlüklerin her türlü politik kararı belirlediği bir kıta yaratılacaktı.Yeni Avrupa'nın mimarları, bir zamanların düşman ülkelerinin ebediyen barışarak, önce iktisadî alanda, sonra da politik olarak birbirlerine bağlanmalarını öngörüyorlardı. Gerçi »Soğuk Savaş«ın dayattığı güvenlik politikaları da belirli bir rol oynamaktaydılar, ama bazı yöneticiler daha 1950lerde »Birleşik Avrupa Devletleri« adı altındaki bir devleti dahi hayal etmeye başlamışlardı.

Gerisi biliniyor: 27 ülkenin üye olduğu Avrupa Birliği (AB), yaklaşık yarım milyarlık nüfusu ile (AB sınırları içerisinde) dünyanın en yüksek Gayri Safî Yurtiçi Hâsılası'nı yaratan dev bir »ekonomi mevkiî« haline geldi. Doğal olarak bugünkü AB hem yeryüzünün yoksulları, hem de çeper ülke yönetimleri ile sermayesinin çekim merkezi oldu.

AB üyeliği hedefinin bir devlet politikası olduğu Türkiye'de, içerisinde

de bazı sol akımların da bulunduğu muhalif kesimler, ülkenin AB'ne üye olmasının başta demokratikleşme olmak üzere, bir çok sorununu çözeceğini, refah toplumunun ve bireysel özgürlüklerin yaratılmasında büyük adımlar atılacağını savunuyorlar. Kapitalizm karşıtı kesimler ise AB'nin kapitalist bir proje olması gerekçesiyle, buna karşı çıkıyorlar. Parti kapatma davalarının, Ergenekon tartışmalarının, katliâmların, egemenler arası çatışmaların gündemi belirlediği bu dönemde – hele hele toplumdaki »AB üyeliği taraftarlığının« hayli azaldığı günümüzde – AB tartışmaları doğal olarak arka plana itiliyor.

Buna rağmen zaman zaman AB hakkında görüşler belirtiliyor; Ergenekon, hatta Kafkasya'daki savaş bağlamında »AB'nin çekiciliği« dile getiriliyor. Örneğin Nabi Yağcı 11 Ağustos 2008 tarihli Referans gazetesindeki köşesinde: **»AP, AGİT üyesi ülkelerin girişimiyle tıpkı Balkan ülkelerinin güvenlik, istikrar ve refahı için yapılan pakt [1] gibi bir girişim acilen Kafkasya için de yapılmalı. (...) [Bu adım] ayrıca enerji politikalarımızın güvenliği [2] açısından da önemlidir«** diyerek, **»barışçı bir tek dünya rüyası«**nın Avrupa tarafından gerçekleştirileceğini imâ ediyor. Veya Prof. Baskın Oran Taraf gazetesinde yayımlanan bir söyleşisinde **»AB emperyalist olmaz ki«** tespitini yapıyor. Yağcı ve Prof. Oran'ı okuyunca »sahiden mi?« demekten kendimi alıkoyamadım.

Şüphesiz tartışmalı bir konuda fazlaca polemiğe kaçan bir yazı, yazarını, inandırıcı olmayan ideolojik yaklaşım suçlamasına maruz bırakabilir. Bu açıdan AB'nin 2000'den bu yana değişen politikalarına – bilhassa dış politikasının askerî boyutuna – veriler ve son gelişmeler ışığında bakmak yararlı olacaktır. Okumakta olduğunuz bu analiz, Almanya'nın Tübingen kentindeki (verilerinin ciddiyetinin AB kurumları tarafından dahi kabul edildiği) »Militaristleşme Hakkında Enformasyon Merkezî« IMI'nin raporlarına dayanarak kaleme alınmıştır. AB ve Türkiye'nin AB üyeliği konusunda hangi sonuçların çıkarılacağına okur kendisi karar vermelidir. Bu yazı konuyla ilgili fikir üretmeye bir katkı sağlayabilirse, amacını fazlasıyla yerine getirmiş olacaktır.

AB'NİN EMPERYAL HIRSLARI

AB üzerine, olumlu veya olumsuz, görüş bildirenlerin öncelikle AB politikalarında köklü değişimlerin yapıldığı gerçeğini teyid etmeleri gerekmektedir. AB'nin merkezindeki karar vericiler bu köklü değişimleri, AB'nin »küreselleşmenin meydan okumalarına karşı güçlü olma zorunluluğu« ile gerekçelendirmekteler.

Bilindiği gibi bu değişimin startı 2000 Zirvesi'nde karar altına alınan »Lizbon Stratejisi« ile verildi. ABD, Çin ve Hindistan ile giderek sertleşmekte olan rekabet konumu nedeniyle, AB'nin on yıl içerisinde dünyanın **»en fazla rekabet yetisine ve gücüne sahip ekonomi mevkiî haline getirilmesi«** karar altına alınmıştı. Bu kararı pratikte uygulayabilmek için içeride, yani AB üyesi ülkelerde radikal bir neoliberal dönüşüm süreci başlatıldı [3]. AB sınırları içerisindeki neoliberal dönüşüme paralel olarak ise dışarıda – özellikle AB genişleme stratejisi ve Komşuluk Politikası aracılığıyla – giderek agresifleşen bir liberalleştirme ve militaristleşme ajandası uygulamaya konuldu.

2004'de gerçekleştirilen AB Zirvesi, Doğu Avrupa ülkelerine yönelik genişleme kararıyla, AB'nin temel mutabakatlarında esaslı bir değişimi de sağladı. AB'nin Genişlemeden Sorumlu Komiseri Olli Rehn'in AB'ni **»iyi niyetli imparatorluk«** olarak nitelendirmesi veya AB Komisyon Başkanı José Manuel Barroso'nun **»AB... bir nevî imparatorluk«** tanımını yapması bu bağlamda bir tesadüf değil elbette.

Rehn ve Barroso'nun söylemleri özünde AB'nin gerçekliğine işaret etmektedir. AB, 2000lere kadar üye ülkeler arasında hiyerarşileri az ve temel yaklaşımı eşitlikçi olan bir devletler üstü yapılanma iken, günümüzde tam anlamıyla bir emperyal dokuya bürünmüştür. İmparatorluklar (ve elbette emperyalizmler) için karakteristik olan belirgin hiyerarşi yapılanmaları, merkez-çeper arasındaki ciddi farklılıklar ve sürekli yayılma güdüsü AB'nin karakteristiği haline gelmiştir. Aynı

şekilde karar vericilerin »emperyal« düzeni devamlı kılabilmek için giderek daha saldırgan bir biçimde (bir de »insan haklarını savunma« gerekçesiyle) askerî şiddeti kullanmaya artan hevesle yatkın oldukları aşikârdır.

Bugünün Avrupa Birliği, bir çekirdeğin etrafında kurulu ve karar mekanizmalarının giderek meşruiyetten uzaklaştığı bir Avrupa'dır. Almanya, Fransa, Britanya ve kısmen İtalya'nın oluşturduğu »Çekirdek Avrupa« merkezi oluştururlarken, bu merkez etrafında farklı güç ve etkinlik olanaklarına sahip »eski« üyeler, 2004 Zirvesi'nden sonra AB'ne katılan ve imtiyazları sınırlı yeni üye devletler ve AB Komşuluk Politikası'nın nesnesi olan ülkeler, bütün itibariyle değiştirilmesi olanaksızlaşan bir hiyerarşi daireleri birliğini oluşturmaktadırlar. Dış daireden, içerideki dairelere geçiş bütünüyle olanaksızdır.

AB'nin »emperyal« dönüşümünü en iyi biçimde gözler önüne seren, Doğa Avrupa ülkelerine yönelik genişleme stratejisidir. Doğa Avrupa ülkelerine, AB üyeliğinin önkoşulu olarak, henüz üyeliğe kabul edilmeden iktisadî yapılanmalarını Brüksel'de belirlenen »reformlara« göre yeniden düzenlemeleri zorunluluğu getirilmişti. Neoliberal iktisat politikasının yansıması olan bu dönüşüm sonucunda bu ülke ekonomileri bütünsel olarak Çekirdek Avrupa ülkelerindeki büyük tekellere karşı savunmasız hale getirildiler.

Brüksel'den dayatılan neoliberal dönüşüm, Doğu Avrupa'nın genç kapitalist ekonomilerini büyük tekeller ve küreselleşen malî piyasalar karşısında tamamiyle rekabet ve savunma yetisinden yoksun bırakırken, özelleştirme politikalarıyla kamunun elindeki büyüme olanağına sahip bütün güçlü işletmeler Çekirdek Avrupa sermayesine satıldı. Aynı zamanda, gene Çekirdek Avrupa yönetimlerinin zorlamasıyla değiştirilen AB Yapılanma Teşvik Programı'ndan yeni üye ülkelerin faydalanmalarına olağanüstü kısıtlamalar getirildi.

Aslında AB'nin kurulduğu günden bu yana önüne koyduğu temel hedeflerden bir tanesi, AB sınırları içerisinde adım adım gelir farklılıklarının dengelenmesiydi. Üzerinde uzun yıllar mutabakat sağlanmış olan bu temel hedef, Doğu Avrupa ülkelerine yönelik genişleme süreciyle iptal edildi. AB'nin yeni üye ülkelerinin şu andaki verili koşullar altında ekonomik açıdan eski üyelerle aynı seviyeye gelebilmeleri ve sonucunda »Avrupa«nın çeper ülkesi olma konumundan kurtulabilmeleri olanaksız hale geldi. AB'nin günümüzdeki realitesi, AB'ne yeni üye olan Doğu Avrupa ülkelerinin uzun bir zaman boyunca Çekirdek Avrupa'nın ve küreselleşen malî piyasalar kapitalizminin – kısmî imtiyazlar tanınan, ama iktisat-sosyal-»güvenlik« politikalarında merkezi iradenin boyunduruğu altına sokulan – taşeron ülkeleri olmaktan öteye gidemeyeceklerini göstermektedir.

Artık kemikleşmiş olan bu ekonomik hiyerarşinin yanısıra, yeni üye ülkelerinin politik olarak da Çekirdek Avrupa'nın çıkarlarının boyunduruğu altına sokulmak istenmesi de ayrı bir göstergedir. »Lizbon Sözleşmesi« tam da bunu hedeflemektedir. Çünkü sözleşme AB içerisindeki iktidar ilişkilerini iki temel mekanizma üzerinden Çekirdek Avrupa lehine değiştirmeyi öngörmekte.

Birincisi, »Çifte Çoğunluk« başlığı altında en yüksek – ve aynı zamanda en az meşruiyeti olan – karar organı Zirve'de oy çoğunluğunun büyük ülkeler lehine değiştirilmesi. Buna göre, örneğin Almanya'nın oy oranı yüzde 8,4'den yüzde 16,72'ye çıkacak. Aynı şekilde Fransa ve Britanya'da bu değişimden faydalanacaklar. Böylelikle farklı imtiyazlara sahip diğer üye ülkelerin AB içerisinde kendi çıkarlarını savunabilmeleri, örneğin AB genelinden daha sosyal ve daha barışçıl bir politikayı yürütmek, engellenmiş olacak.

»Lizbon Sözleşmesi« ayrıca, ikincisi, »Sürekli Yapısal İşbirliği« adlı bir yapılanmayı öngörüyor. Bu yapılanma ile »güvenlik« ve savunma alanında, yani askerî alanda küçük bir grubun tüm üye ülkeler için geçer-

li olacak kararlar alması olanaklı olacak. Bu ayrıcalıklı grubun içerisinde yer alabilmenin kriterleri ise son derece yüksek: AB'nin bütün silahlanma programlarına katılıyor olmak ve AB'nin vurucu askerî birliklerine (Battlegroups) asker vermek. AB Silahlanma Ajansı'nın ve Doğu Avrupa ülkelerinin AB'ne üye olmalarıyla cirolarını daha ilk yılda yüzde 25 artıran büyük silah tekellerinin kimin elinde olduğu, bu karar verici grubun AB adına alacağı kararların kimin lehine olacağına yeterince işaret ediyor. Zaten şimdiki AB Dönem Başkanı Nicolas Sarkozy bu yapılanmanın ardında yatan amacı geçenlerde açıklamıştı: altı büyük AB üyesi ülkenin oluşturacağı ve dış politika ile askerî alanda tek başına karar almaya yetkili bir »Müdürler Kurulu«.

YAYILMACILIĞIN YENİ ARACI: KOMŞULUK POLİTİKASI

Küresel çapta derinleşen enerji krizi, enerji ve hammadde kaynaklarına ulaşım zorluğu, küresel piyasalarda ABD, büyümekte olan Çin ve Hindistan ile süren sert rekabet, Çekirdek Avrupa'nın AB'ni yeni adımlar atmaya zorlamasına neden oldu. Çünkü genel durum beraberinde önemli bir ikilemi de getiriyordu.

Çekirdek Avrupa bir taraftan AB'nin tüm çeper ülkelerini bağımlı kılmak ve bu ülkelerdeki neoliberal dönüşümleri hızlandırmak istiyor, ama diğer taraftan da AB'nin sınırsız genişlemesinin olanaksızlığını görüyordu. AB'nin sınırı olduğu diğer komşu ülkeleri üye olarak alması, hem iç politikada gösterilen »Avrupa'nın sınırları bellidir« yaklaşımına ters düşüyor, hem de güç oranlarının Çekirdek Avrupa aleyhine değişmesi tehlikesini içeriyordu.

Bu ikilem »Avrupa Komşuluk Politikası« adı verilen bir adımla çözülmeye çalışılıyor şimdi. Aslında »genişleme olmadan yayılma« olarak adlandırılabilir bu adım yeni bir fikir değil. Lizbon sonrasında ortaya atılan ve daha sonra AB Komisyonu'nun 2002'de resmen kabul ettiği bir stratejidir. »Avrupa Komşuluk Politikası« özünde, ilişkiye geçilen ülke

lerin AB'ne üyelik perspektifine sahip olmadan, Türkiye ile 1963'de imzalanan »Ankara Antlaşması« benzeri sözleşmelerle AB'nin çeperini genişletmeyi, »Büyük Avrupa Ekonomi Bölgesi«ni kurmayı ve Doğu Avrupa'nın yeni AB üyesi ülkelerindeki neoliberal dönüşümü diğer ülkelerde de gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

Avrupa Parlamentosu'nda konuyla ilgili Komisyon Raporu tartışılırken basına yansıyan **»Avrupa Komşuluk Politikası gerektiğinde komşuluk ilişkisine girilen ülkelerde rejim değişikliğini teşvik eder«** cümlesi, AB karar vericilerinin bu strateji ile nasıl bir **»komşuluk«** izleyeceklerini açıkça gösteriyor. Şu anda toplam 16 ülkeye karşı uygulanan bu strateji, salt Avrupa ile sınırlı kalmayacak. »Avrupa Dış İlişkiler Konseyi« müdürü Mark Leonard stratejinin bu kadarla sınırlı kalmayacağını ve **»Avrupa'nın çıkar alanının«** toplam 80 ülkeyi kapsayacağını, görevine başlarken açıkladı bile.

Ancak yayılcılığın açık bir kanıtı olan »Avrupa Komşuluk Politikası« artık Çekirdek Avrupa açısından yeterli bir açılım olarak görülmemektedir. Bu nedenle çeşitli stratejik adımlar üzerine kafa yorulmakta, farklı senaryolara alternatif çözüm önerileri hazırlanmakta. AB Komisyonu bu çerçevede 2005'de »Lizbon Stratejisi«nin dış boyutlarıyla ilgili bir strateji belgesi hazırlamış ve belgeyi üye ülkelerde tartışmata açmıştı. Sonuçta Ekim 2007'de AB devlet ve hükümet başkanları belgeyi onayladılar.

AB Komisyonu'nun 3 Ekim 2007 tarihinde kamuoyuna açıkladığı strateji belgesi, AB'nin neoliberal yayılcılığının nasıl küresel çapta uygulamaya sokulacağını açıklıyor. Komisyon, **»Avrupa'nın çıkarları – Küreselleşme çağında başarı«** başlığını taşıyan belgesinde, **»AB, küreselleşmeyi, örneğin küresel piyasa düzeninin yaratılmasını aktif olarak biçimlendirmektedir«** hedefini koyarak, bunun yerine getirilmesi için gerek önkoşulları şöyle saptıyor:

»AB iç pazarının en uygun biçimde kullanılması (güçlü, yenilikçi, rekabetçi sana-

yii temeli; hizmetler iç pazarı; Avrupa normları); Avrupa'nın yeni sosyal durumuna reaksiyon gösterme; Küreselleşmiş Avrupa'ya göç (yeni bir bütünsel strateji; yasal göçten faydalanan, ama yasal olmayan göçü engelleyen politikalar); Karbonsuz bir gelecek için sürdürülebilir enerji politikaları ve Malî istikrarın güvence altına alınması.«

Yüzeysel bakıldığında akılcı gelebilecek bu tedbirlerin özünde gerek AB içerisinde, gerek »komşuluk« ilişkisinde olunan ülkelerde, gerekse de »azgelişmiş« ve »gelişmekte« olan ülkelerde yoksulluğu ve adaletsizliği derinleştireceğini ayrıca vurgulamaya gerek yok sanırım. Asıl vurgulanması gereken, AB'nin bu çizgiyi takip etmekteki kararlılığı. Bu nedenle AB Dönem Başkanı Sarkozy ve Fransa Hükümeti bu agresif neoliberal programı başkanlık döneminin temel belgesi olduğunu açıklıyorlar.

»EMPERYAL İSTIKRAR GÜCÜ AB«

Çekirdek Avrupa'nın karar vericileri AB tarafından uygulamaya sokulan bu neoliberal politikaların nelere yol açacaklarının gayet iyi farkındadırlar. Zaten bu nedenle iktisat ve »güvenlik« politikalarının bütünsel bir bakış açısıyla yönlendirilmesi gerektiği hemen her Zirve'de belirtilmekte. Çünkü uygulanan politikaların ve yayılcılığın AB içerisinde ve dışarısında tepki çekmesi ve sonuçta bu tepkinin bir dirence dönüşmesi ciddi bir risk olarak görülmektedir.

Doğal olarak bu risk, »AB Komşuluk Politikası«nın ilgi alanı olan ülkelerde akut bir hâl alıyor. AB merkezinde karar verici mekanizmaların bir parçası haline gelmiş olan tekellerin temsilcileri yıllardan beri bu tehlikelere dikkat çekmekte. Brüksel'deki salonlarda »küreselleşmenin meydan okumaları« üzerine yapılan hemen her toplantıda gündeme şu soru getirilmekte: **»Küresel şirket yapılanmaları, AB üyesi olmayan ve politik ya da sosyal kargaşalarla boğuşan ulusal devletlerde nasıl korunabilir?«**

Gerek AB, gerekse de Çekirdek Avrupa yönetimleri bu soruya »askerî çözüm« yanıtını getirmekteler. Örneğin Almanya'nın »güvenlik« politikalarını belirleyen »Beyaz Kitap« adlı belge, Federal Anayasa'da »Savunma Ordusu« olarak tanımlanan Bundeswehr'in (Federal Ordu) temel görevlerinden birisinin **»Almanya ve AB'nin dünya piyasalarına serbest girişini ve hammadde rezervlerine engelsiz ulaşımı ile serbest dünya ticaretini korumak«** olduğunu belirtiyor. Bu nedenle Federal Hükümet, Almanya'nın çıkarlarının ta **»Hindukuş'ta savunulması gerektiğini«** vurguluyordu.

Aynı şekilde AB de »çıkarlarını« ordularla koruma gereğini savunuyor. Bu açıdan »Lizbon Sözleşmesi« emperyalist çıkarların nasıl »korunabileceğine« dair çeşitli tedbirler öngörmekte. Örneğin Sözleşme'de yer alan **»Dayanışma Şartı«**. Buna göre olası »terörist tehditleri engellemek için« ilk defa AB toprakları üzerinde orduya görev verilebilecek. 2006'da kurulan »European Gendarmerie Force« EGF, yani bir paramiliter polis gücünün kurulmuş olması tam da bu »Dayanışma Şartı«nın gereği olarak gösterilmekte. EGF birliklerinin temel görevi **»ayaklanmaların engellenmesi«**dir. »Lizbon Sözleşmesi«nin yürürlüğe girmesi durumunda AB üyesi ülkelerin hükümetleri sosyal ayaklanmaların, daha doğrusu **»ayaklanma«** veya **»terörizm«** olarak nitelendirilen toplumsal muhalefet hareketlerinin neoliberal politikalara karşı geliştirdikleri direnişleri bastırabilmek için AB ordu birliklerinden veya paramiliter polis gücünden yardım isteyebilecekler.

Kendisini **»emperyal istikrar gücü«** olarak tanımlayan AB, militarist çözümlere başvurmayı salt kendi sınırları içerisinde öngörmekle kalmıyor elbette. »Lizbon« AB'nin militaristleşmesi ve küresel çapta askerî gücünü kullanabilmesi için sayısız yasal gerekçeler sunmakta. Ve bu yasal gerekçeler, »Avrupa Komşuluk Politikası«nın öngördüğü »...gerektiğinde rejim değişikliğini teşvik etmek« ve küreselleşen tekelci yapılanmaları **»AB dışındaki ulusal devletlerde gelişecek ayaklanmalara karşı ko- rumak«** için AB ordularının dünyanın her yerinde saldırı savaşlarını başlatmalarının yolunu açmaktadırlar.

IMI aktivistlerinden Jürgen Walter »attac 2008 Yaz Akademisi«ne sunduğu bir tebliğde,[4] AB'nin açıktan sömürge politikalarına yöneldiğini ve »AB imparatorluğu«nun emperyalist yayılmacılığı orduları ile güvence altına alma stratejisini izlediğini vurgulayarak, AB Dış Politika Sorumlusu Javier Solana'nın danışmanı Britanyalı Robert Cooper'in söylediklerine dikkat çekmişti. AB Güvenlik Stratejisi'ni kaleme alanlardan birisi olan Cooper'in söyledikleri hayli açıklayıcı olduğundan, alıntı olarak buraya eklemek istiyorum [5]:

»Postmodern emperyalizmin iki temel unsuru vardır. Birincisi, küresel ekonominin gönüllü emperyalizmidir. [Gönüllü emperyalizm] normalinde IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası malî kurumların oluşturduğu bir uluslararası konsorsiyum tarafından uygulanır. [...] Postmodern emperyalizmin ikinci boyutu olarak ise komşunun emperyalizmi anlabilir. Hiç bir devlet komşu ülkede söz konusu olan istikrarsızlığa duysuz kalmaz. Balkanlar'daki politik yolsuzluk ekonomisi, etnik şiddet ve kriminalite Avrupa için bir tehlike oluşturmaktaydı. Bu tehlikeye verilen yanıt, Kosova ve Bosna'da bir nevi gönüllü BM himâyesi yaratmaktı. [...] Çifte standartlar fikriyle yaşamak, postmodern dünyanın bir meydan okumasıdır. Kendi aramızda yasalar ve açık kooperatif güvenlik temelinde ilişki kuruyoruz. Ama söz konusu olan, postmodern kıta Avrupa'nın dışındaki geleneksel devletler olduğunda, o zaman geçmiş dönemin sert metodlarına – şiddet, önleyici saldırılar, aldatma gibi gereken her sert tedbire başvurmak zorundayız; hâlâ her devletin kendi başına var olabildiği 19. Yüzyıl'da yaşayanlarla başa çıkmak için. Kendi aramızda yasalara uyuyoruz, ancak bir ormanda operasyona giriştiğimizde, aynı şekilde ormanın yasalarını uygulamalıyız.«

Dikkat edilirse **»orman yasalarını uygulayan«**, sayın Prof. Oran'ın **»...emperyalist olamaz ki«** dediği AB'dir. Yani sözüm ona Türkiye'ye demokrasi getirmeye yarayacak devletler üstü kurum. Olursa da, ne demokrasi olur ama!

AB çok demokratik (!) bir biçimde »küresel ekonominin gönüllü emperyalizmini« son derece anlaşılır nedenlerle reddeden ülke ve top-

lumlara askerî gücü ile doğru yolu(!) gösterecek. Kendi coğrafyasında görece refah, zenginlik ve demokrasi, ama diğer bölgelere diktatörlük, zorbalık, yoksulluk, şiddet ve sömürü. Kendine gelince demokratik hukuk devleti kuralları, diğerlerine ise orman yasaları!

SONUÇ YERİNE YOK

AB elitlerinin kendi ağızlarından çıkanlar ile karar verici mekanizmaların aldıkları kararları (sadece bir kısmını) – pek derinlemesine olmasa da – burada belittikten sonra, kalkıp sonuç yerine başlığı altında derin tespitler yapmaya çalışmak saçma olurdu. Bence okur kendisi karar vermelidir: Sayın Nabi Yağcı'nın beklentisi olan »barışçıl tek bir dünya« bu AB ile olanaklı mıdır, değil midir? Ya da; sayın Prof. Baskın Oran'ın »AB emperyalist olamaz ki« tespiti doğru mudur, değil midir? Gerçekler bu denli barizken, karar vermek pek zor olmasa gerek.

[1] Aslında bu »pakt«ın kendisi son derece tartışmalı. Balkan ülkelerinin – AB'ne üye olanlar dahil – bugünkü durumuna bakıldığında, Slovenya ve Hırvatistan'ın ekonomik gelişmesini dışarıda tutarsak, hangisinde istikrar, güvenlik ve refahın sağlanmış olduğu gösterilmeli. Aksi takdirde bu boş bir iddia olmaktan öte gidemeyecektir.

[2] Gene bir not düşmek zorunda hissediyorum kendimi. TKP ve TBKP yöneticiliği yapmış bir kişinin egemen neoliberal söylemi içselleştirmiş olduğunu görmek, beni yadırtıyor. Sanki günümüz Türkiye'sinde enerji politikalarını meşru demokratik bir kurum, halk lehine belirliymiş gibi »enerji politikalarımız«dan bahsetmek ve de »enerji politikalarının güvenliği« söyleminin günümüzdeki yayılmacı savaşların ve işgallerin gerekçesi olduğunu unutarak, ayrıca Rusya ve Gürcistan arasındaki savaşın gerçek nedenlerini kaale almayarak »güvenliğe« vurgu yapıyor olmak, bence son derece düşündürücü bir durumdur.

[3] Öyle zannediyorum ki, Türkiye'ki liberal anlayış sahipleri de, aynı Avrupa'daki muhafazakâr, sosyaldemokrat ve liberal kesimlerin kabul ettiği gibi, bu ekonomik ve sosyal tedbirlerin, temel paradigması »özelleştirme, esnekleştirme, özgürleştirme« olan neoliberal politikalar olduğunu teslim ediyorlardır. (Burada »liberalliği« kimilerinin yaptığı gibi bir hakaret anlamında kullanmıyor, sadece Marx'ın »varoluş bilinci belirler« tes-

piti temelinde değerlendiriyorum)

[4] Bkz.: <http://www.imi-online.de>

[5] Bkz.: Robert Cooper, »The new liberal imperialism«, 7 Nisan 2002 tarihli The Observer

13 AĞUSTOS 2008

PANDORA'NIN KUTUSU AÇILIYOR

Olacağı buydu: küreselleşen malî piyasaların tükenmek bilmeyen kâr hırsı, emperyalist güçlerin 21. Yüzyıl'ın fosil enerji kaynakları üzerine yürüttükleri hakimiyet kavgası ve milliyetçiliğin küresel sermayenin paylaşım politikalarının temel aracı haline getirilmesi, Pandora'nın kutusunu açmaya başlıyor. Kutunun içinden çıkacak olan »enerji savaşları çağı«. Savaşlar kaynakların bulunduğu bölgelerde, taşeronlar arasında olacak gibi. Enerji savaşlarının galibinin kim olacağını söylemek çok güç, ama mağlubu şimdiden belli: yeryüzünün yoksulları ve ezilen halklar.

Hani »Perşembe'nin gelişi Çarşamba'dan bellidir« derler ya, Kafkasya'da halkların birbirine girmesi bunun gibi beklenen bir şeydi. Maceraperest Saakaşvili'nin adımına Rusya'nın ordusuyla yanıt vereceği gün gibi açıktı. Bu nedenle Kafkasya'daki savaş pek şaşırtıcı bir gelişme değil.

Tiflis, Kosova'da ayrı, Osetya ve Abhazya'da ayrı politikalar güden ABD'ye güvenerek bu maceraya atıldı, ama hepsi ikiyüzlü olan emperyalist güçler arasındaki kavgada »filler ve çimen« misâli ezileceğinin farkında değil galiba. Doğru, Batı Gürcistan'ı önemsiyor, ancak zenginliğine, refahına ortak etmek için değil elbette. Gürcistan Batı için, Rusya ve İran'ı ekarte edecek bir enerji koridoru. BTC-Boruhattının korunması gerekiyor. O nedenle Batı Gürcistan'ı diplomatik ve askerî

alanda destekliyor. Rusya da çıkarlarını korumak için Osetlere ve Abhazlara sahip çıkıyor – sevdiğinden değil, çıkarları gerektirdiğinden. Rusya da ikiyüzlü, çünkü ulusların bağımsızlığına taraf olsaydı, Çeçenya'da kirli bir savaş yürütmezdi.

Gürcistan Batı'nın, özellikle de ABD'nin bir piyonu durumunda. ABD yönetimi stratejisini Irak ve Afganistan'ın sonrasına bakarak geliştiriyor. Gerek Pentagon, gerekse de »Neocon« Analiz ve Strateji Merkezleri, enerji ve hammadde kaynakları üzerine çıkan ihtilâfların, ABD'nin uzun vadeli stratejik çıkarlarını tehlikeye soktuğu görüşünde. Rusya'nın Avrupa'ya yönelik enerji nakliyatını kontrol etmesi ve Çin'in artan enerji açlığını gidermek için farklı yollar araması, ABD açısından ciddi bir tehdit oluşturuyor. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın 2008 ilkbaharında yaptığı »Merkez Asya ve Hazar Denizi ülkelerine özel enerji danışmanları gönderilecek« açıklaması, ABD stratejilerinin bu tehdit üzerine kurulu olduğunu gösteriyor.

Aslına bakılırsa ABD politikalarında »enerji« oldum olası sabit bir çizgi olmuştur - »Soğuk Savaş« dönemlerinde bile. Örneğin gerek 1957'deki »Eisenhower-Doktrini«, gerekse de 1980'deki »Carter-Doktrini« ABD'nin enerji politikalarını, »İran Körfezi'ndeki petrol kaynaklarına ulaşım ve bu ulaşımın askerî açıdan güvence altına alınması« hedefiyle belirleyen belgelerdir.

Günümüzde de işin özü bu. Yalnız şimdi Rusya ve özellikle Afrika'daki girişimleri ve »Şanghay İşbirliği Örgütü« çerçevesinde Merkez Asya'daki atılımları ile Çin, bilhassa ABD'nin, ama genel olarak Batı'nın daha da güçlenmiş olan rakipleri konumundalar. Çin'in »Şanghay« ülkeleri ile ortak askerî manevralara girmesi veya Putin'in »Çok Kutuplu Dünya« çağrısı, ABD'yi rahatsız edencesine rakiplerinin yeni özgüvenine işaret ediyor.

Aynı şekilde AB'nin de, hem hâmisi hem rakibi ABD ile ortak cephe-

de yer alarak, Kafkasya'da geliştirdiği politikalar, barut fıçısına konan fitil etkisini gösteriyor. AB'nin militarist ve yayılmacı çizgisini belirleyen »Çekirdek Avrupa«, sözde »Avrupa Komşuluk Politikaları« ve hammadde kaynaklarına ulaşımın »askerî güvenliğine« katılma hevesiyle, bölgede bir aktör olmak istiyor ve böylece çatışmaların derinleşmesine neden oluyor.

Tüm bu gelişmeler, ne Rusya veya Çin'in, ne de içerisinde Türkiye'nin de bulunduğu AB-ABD cephesinin, çıkabilecek büyük yangını kontrol altına tutabilecek durumda olduklarını gösteriyor. Çünkü asıl tehlike büyük güçlerin doğrudan askerî çatışmaya girmesinde yatmıyor. Böylesi bir savaşı ne o, ne de bu cephe şu an için göze alabilir. Asıl tehlike, bölgesel savaşların kızışma potansiyelinde yatıyor. Kafkasya-Orta Doğu ve nakliyat merkezi olarak Balkanlar'ın bulunduğu bölgede çıkacak olan bir yangın, tasavvur edemeyeceğimiz sonuçlara yol açabilir. Asıl tehlike bence budur.

Bir Laz olarak, Kafkasya'daki savaşa özel ilgi göstermem doğal elbette. Akrabalarımın birbirini kırmaları nedeniyle içim kan ağlıyor. Ama bilhassa bu nedenle Osetler/Abhazlar veya Gürcüler taraftarlığı yapmanın, daha büyük acılara yol açacağını düşünüyorum. Evet taraf olmak gerek, ama her türden milliyetçiliğe ve işbirlikçi egemenlere karşı, Osetler-Abhazlar-Gürcüler başta olmak üzere, bölgemizde yaşayan tüm halkların özgür, eşit, barışçıl bir geleceğinden yana taraf olmak. Emperyalizme, yayılmacılığa, militarizme ve yaşamın, sermaye birikiminin boyunduruğu altına alınmasına karşı mücadele etmenin, bu şekil taraf almanın gereği olduğu bilinciyle.

16 AĞUSTOS 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

»ALTERNATİF« GAZETESİ İLE 19 AĞUSTOS 2008 TARİHİNDE YAPILAN RÖPORTAJ

1. Çatı Partisi oluşumu hakkında ne düşünüyorsunuz?

»Çatı«yı iki bakış açısından ele almanın doğru olacağı kanısındayım. Birincisi; verili koşullar, yani antidemokratik bir anayasa ve seçim yasaları, askerî vesayet, savaş, ekonomik kriz ve toplumsal parçalanmışlık koşulları altında egemen politikanın alternatifini yaratmakla mükellef bir »siyaset aracı« açısından. İkincisi de, çoğunluğu muhafazakâr olan toplum gerçeğini dikkate alarak söylemlerini geliştiren, şimdiye kadar birbirinin zıddı olarak gösterilen/görülen kesimlerin biraraya gelişlerini sağlayarak ezber bozan, özgürlükler ve sosyal adaleti bir bütün olarak görerek, insanların yaşam ve çalışma koşullarının »bugün ve burada« iyileştirilmesini temel amacı haline getiren bir »sosyal hareket« açısından.

Bence ülkenin içinde bulunduğu durum, bir siyasî partiden daha fazlasını gerekli kılıyor. »Çatı«nın bugüne kadar öne çıkan dinamiklerinin yürüttüğü tartışmalar, geniş kesimlerin temel hak ve özgürlükler, barış, kapsamlı bir demokrasi, sosyal adalet ve demokratik hukuk devleti temelinde birlikte hareket etmenin zorunluluğunu kavradıklarını gösteriyor. Bununla birlikte Kürt Özgürlük Hareketi'nin, giderek hızlanan askerî şiddet sarmalının koşulları altında olmasına rağmen, uzattığı el ve gösterdiği kararlılık ortaklaşmaya güçlü bir ivme katmaktadır.

Tüm bu gelişmeler bir değişim ve dönüşüm süreci açısından son derece olumlu. Ancak gelişmeler salt bir »siyasî parti« kapsamında sonuçlanacaksa, bence yetersiz olacaktır. Cumhuriyet'in demokratikleştirilmesi için köklü bir dönüşüm sürecinin başlatılması gerekiyor. Bu da sadece parlamenter düzeyde verilecek mücadele ile gerçekleştirilemeyecektir. AKP örneği, yani TBMM'nde çoğunluğa sahip bir iktidar partisinin – biraz da kendi basiretsizliği nedeniyle – gerçek anlamda iktidar olamaması, parlamenter temsiliyetin yetersizliğine işaret etmektedir. Geniş halk kesimlerinin oluşturulacak politikalara katılımını, politik temsilcilerin ve bilhassa »vekillerin« denetimini gerçekleştirecek, politik karar mekanizmaları ile doğrudan ilişkilerini sağlayacak ve gerektiğinde parlamento dışı baskı araçlarını – kendi temsilcilerine karşı da – kullanacak bir toplumsal muhalefet hareketi örülebilirse, »Çatı« gerçek anlamına kavuşacaktır.

2. Çatı Partisi nin katılımcı bileşimi nasıl olmalı, bu konuda sınırlarınız var mı?

Bana kalırsa sınır belli: ırkçı, şövenist, antidemokratik, ayırıcı, otoriter-dayatmacı, seksist, militarist ve şiddet yanlısı görüşleri savunanların »Çatı Partisi«nde yeri yoktur, olmamalıdır. Bunların dışında katılımcı bileşimin olanaklı olduğunca geniş tutulması gerektiğine inanıyorum. Ancak geniş katılımcı bileşimin de bazı olmazsa olmazları vardır. Bunların başında bence gerek politikalarını tanımlarken, gerekse de kendi içerisindeki ilişkileri ifade ederken hep en zayıfın perspektifinden hareket etme duyarlılığı gelmektedir. Eşitlikçi, özgürlükçü, katılımcı, demokratik, dayanışmacı, her aşamada şeffaf olan ve gönüllülük temelinde ortaklaşmayı kabul edenlerin bileşimi bunun üstesinden gelebilir. Prof. Dr. M. Cengiz Güleç'in bu çerçevede yaptığı »çadır metaforu«nun »Çatı«nın bütünlüğünü en iyi şekilde tarif ediyor.

3. Çatı Partisi oluşumunda aydınlara büyük bir rol düştüğü belirtiliyor. Sizce böyle bir Çatı Partisi saflarında bağımsız aydınlara kendi rollerini oynayabilmelerinin ön koşulları nelerdir?

Bağımsız aydınlara bu oluşum içerisinde büyük roller düştüğüne ben de inanıyorum. Aydınlara, herhangi bir örgütsel yapı içerisinde olmadıklarından, örgütsel yapılar açısından önemli bir korektif işlevi görebilirler. Ancak bunun için karşılıklı olarak bir güven ortamının yaratılması gerekmektedir. Eleştiri ve özelleştirme mekanizmasının temizleyici şiddetine inandığımdan, halkın geniş kesimlerini temsil etmeye aday olan bir yapılanmanın bağımsız aydınlara eleştirilerine – ne kadar acıtırsa acıtırsın – açık olmaları gerektiğine inanıyorum. Bence aydınlara kendi rollerini üstlenmeleri için oluşacak bir partiye mutlaka üye olmaları da gerekmiyor. Tam tersine, siyasî partilerin nasıl halk tarafından denetlenmesi gerektiğini savunuyorsam, aynı şekilde aydınlara da parti politikalarını eleştirmeleri, önerilerde bulunmaları, uzmanlık alanlarındaki bilgilerle karar mekanizmalarına etkide bulunmaları o denli önemlidir. Tabii ki parti üyeliğini gerekli gören aydınlara kapılar açık olmalıdır, ama, örneğin parti ve harekete danışmanlık / eleştirmenlik yapacak kurullarda yer almaları için böylesi bir ön koşul olmamalıdır diye düşünüyorum.

4. Bundan önceki işbirliği, seçim ittifakları deneyimini nasıl değerlendiriyorsunuz? / 5. Çatı Partisi bu deneyim açısından sizce nasıl ele alınmalı? Salt seçim işbirliğinin geçici örgütü olarak mı, yoksa uzun erimli bir yanyana geliş ve birlikte yürüyüşün örgütü olarak mı?

Bundan önceki deneyimleri Avrupa'dan takip ettiğim için, pek fazla bir şey söyleyebilme olanağım yok. Ama görebildiğim kadarıyla sadece üst düzeyde karar altına alınan, ama parti tabanlarının ittifak oluşumları sürecine geniş bir biçimde katılmadıkları biraraya gelişler oldu. Seçimlerin hemen öncesinde kurulan, ancak sonrasında tekrar dağılan ittifakların günümüzün koşullarına uygun olmadığı görüşümdedir. Bana kalırsa »Çatı Partisi« bir seçim ittifakından çok, seçimleri de önemseyen, ancak »Çatı«yı oluşturan öznelerin üyelerinin ötesinde farklı kesimleri yanına çekerek, parlamento içi ve dışı mücadeleyi birbiriyle kenetleyerek, ülkede köklü bir değişim – dönüşüm süreci

ni tetikleyen uzun vadeli bir ortaklaşma olmalıdır. Ülkenin tüm sorunlarının temelinde yatan Kürt Sorunu'nun barışçıl ve demokratik çözümünü amaçlayan bir ortak irade, gerçekçi olursak eğer, amacına tek bir seçimle ulaşamayacaktır. Egemen güçler tarafından körüklenen milliyetçi-şövenist spirali tersine çevirmek, toplumsal bölünmenin yaralarını sarmak ve eşit haklı barışçıl bir geleceğin ilk adımlarını atmak, geçici örgütlülüğün üstesinden gelebileceği bir iş değildir.

Kaldı ki ülkenin üzerini boğucu bir sisle örten askerî vesayeti aşabilme için salt seçime odaklı bir mücadele yetersizdir. Sadece temsil edilen kitlelerin adına değil, onlarla birlikte, kitlelerin doğrudan etkisi altında ve kontrolünde olan uzun vadeli bir toplumsal muhalefet hareketi hedeflenmelidir. Bunun içinse önce alışlagelmiş »parti paradigmalarından« ve iktidar ilişkilerinden kurtulmak gereklidir. Toplumsal gerçekleri görebilen, toplumla barışık, farklılıklarını birlikteliğin harcı olarak görececek bir siyasî yapı, özveri ve uzun soluğu zorunlu kılmaktadır. »Çatı« bunu becerebildiği ölçüde toplum nezdinde »rüşünü« ispatlamış olacaktır. »Çatı«yı kuracak olan dinamiklerin bunun gereklerini yerine getirme kararlılıklarını, daha işin başında göstermeleri gereklidir diye düşünüyorum.

6. Çatı Partisi tartışmalarına dünyadaki benzer deneyimler ışığında neler söyleyebilirsiniz?

Benzeri deneyimleri dünyanın çeşitli ülkelerinde takip etmek olanaklı. Her ne kadar her ülkenin ve bölgenin koşulları farklı olsa da, ortaklaşma çabalarının bazı deneyimleri örnek olarak alınabilir. Bu çerçevede, içinde yer aldığım, Almanya'daki »DIE LINKE«nin oluşum sürecine bakmak yararlı olabilir diye düşünüyorum. DIE LINKE en başta kendisini bir »sınıf partisi« olarak nitelendirmeden, bir toplanma ve ortak hareket odağı olarak tanımladı ve geniş kesimlerin istemlerine tercüman olan bir »programatik köşe taşları belgesiyle« siyaset arenasına çıktı. Parlamento dışı güçlerle birlikte hareket edip, farklı toplumsal katman-

ların ve hareketlerin taleplerine sahip çıktı. Temel hedefler çerçevesinde farklı akımların, parti içinde ve dışında, ortak mücadelesini olanaklı kılmasıyla, Almanya'daki siyasî yelpazenin değişmesine neden oldu. Seçim zaferleriyle, egemen cephenin alternatifsiz olmadığını gösterecek, sendikalardan sosyal hareketlere, geniş toplumsal muhalefet güçlerinin mücadelesine ivme kazandırdı.

DIE LINKE deneyimi, muhalif bir hareketin kendi zorluklarını aşabilmesi ve farklılıkların birlikte hareket edişinin hazır bir reçetesi değil elbette. Buna rağmen bir başarı hikâyesi olabildiyse ve bu başarının bir anahtarı olduğu söylenecekse, bu »anahtarın« tahammül, kabullenme, saydamlık, ortak hareket etme iradesi, kendi geçmişi ile hesaplaşabilme, sorumluluk üstlenme, paylaşım, katılım, devrimci-değişimci idealizm, özveri, kurtuluşçu ve özgürlükçü demokrasi anlayışı, hep en zayıf olanın perspektifinden bakarak hareket etme gibi solun sayısız »erdeminin« bütünselliği olduğu söylenebilir. Ve deneyerek öğrenme – yenilgilere, hatalara rağmen, »partinin« bir amaç değil, sadece ve sadece bir »araç« olduğunu unutmadan. DIE LINKE'nin örgütlenme sürecindeki bu deneyimler bence »Çatı« tartışmaları için yol gösterici olabilir.

7. Çatı Partisinde yeni bir birliktelik kültürünün olmazsa olmazları hakkında görüşlerinizi açıklar mısınız?

Bence en temel kriter demokrat olunmasıdır. Şeffaf, herkesin süreçleri zahmetsiz takip edebileceği, açık, hiyerarşiden uzak, temsil edilmesi düşünülen geniş kesimlerin tartışmalara katıldığı bir yapılanma süreci, böylesi bir birliktelik kültürü için gerekli olan sağlıklı zemini hazırlayacaktır. Doğru, Türkiye'deki siyasî parti yasaları belirli şablonlar dayatmaktadır. Bana kalırsa, yasal şablonlara uyularak, ama çeşitli biçimlerde, salt parti üyelerinin değil, kitlelerin ve bağımsız aydınların eleştiri ve kontrolüne açık, katılımcı demokrasiyi esas alan, her an ve her yerde hesap vermeye hazır, gerektiğinde seçilenlerin, seçenler tarafın-

dan geri çağırılmasına uyan yönetici (daha doğrusu kolaylaştırıcı) kadroları olan, her düzeyde cinsiyet eşitliğini ilke kabul eden, mücadeleci, hedeflerinde kararlı ve karar mekanizmalarında mutabakat ahlâkını benimseyen bir parti yapılanması, birliktelik kültürünü yeşertecek, kitlelerin güvenini kazanacaktır. Eski alışkanlıkları terk etmek, kanaat önderleri veya »öncü«lerin yönlendirmesi olmaksızın, aşağıdan yukarıya olan katılımcılığı gerçekleştirmek elbette kolay değil. Ancak »Çatı«ya temel olan hedeflere ulaşmak, o uğurda mücadele vermek için önce »aracın« inandırıcı bir biçimde amaca uygun olması gereklidir. O zaman mücadelenin önü açılacak, belki de bölgemizdeki halklara örnek teşkil edecek bir dönüşüm sürecinin kıvılcımı olunabilecektir.

KÜRESELLEŞMEDEN KORUNMANIN ALMANCASI

Geçen yıl eski SPD başkanı Franz Müntefering'in uluslararası finans fonlarını »çekirge gibiler« diyerek suçlamasıyla alevlenen »ulusal iktisatı koruma« tartışmaları bugünlerde yeniden gündeme gelecek gibi. Çünkü Federal Hükümet, Maliye Bakanı Peer Steinbrück'ün girişimiyle »kilit sanayi sektörlerini yabancı sermayeden koruma« hedefi olan bir yasa değişikliği tasarısını Federal Parlamento'nun onayına sunma kararı aldı.

Doğal olarak bu adım malî piyasalar ve sermayenin küreselleşmesi karşısındaki »engelleri« kaldırmak için en yoğun çabayı sarf eden Almanya'da »acaba geriye dönüş mü var?« sorusuna neden oldu. Hatta bazı yorumcular Deutsche Bank'ın yönetim kurulu başkanı Josef Ackermann'ın geçen yılki »devlet kapitalizmi« uyarısını hatırlatarak, sermayeden tepki gelecektir öngörüsünde bulundular bile.

Aslına bakılırsa Federal Hükümet'in bu adımı alışlagelmiş söylemlerin dışında pek büyük bir tepki çekmeyecek. Çünkü Almanya, emperyalist olmanın gereğini yerine getirmek istiyor. AB ve ABD dışındaki ülkelere »sınırları kaldırın, yabancı sermaye girişini kolaylaştırın, uluslararası tahkimi kabul edin, özelleştirmeleri hızlandırın« dayatması yapan emperyalist güçler, Batı'nın refah ve zenginlik merkezlerini her yönden korumak ve küresel egemenliklerini pekiştirmek istiyorlar.

Ve aynı zamanada ebeliğini yapıp, büyüttükleri »küresel canavarın« beraberinde getirdiği tehlikelerin çok iyi farkındalar. Sermayeye ve büyük devletlere danışmanlık yapan »Ernst&Young« veya »Morgan Stanley« gibi şirketlerin verilerine göre ağırlıklı olarak Rusya, Çin ve petrol üreten Arap ülkelerinin kontrolü altındaki ve küresel malî piyasalarda ganimet avına çıkan devlet fonlarının ellerindeki yağma gücü 3,9 Bilyon Dolar'a ulaşmış durumda. Bugünlerde satışa sunulan Alman Postbank'ı için biçilen 10 Milyar Avro ile karşılaştırıldığında meblağın devasallığı ortaya çıkıyor. »Morgan Stanley«in hesaplarına göre bu fonlar 2015'de 12 Bilyon Dolar'lık bir güce ulaşmış olacaklar. Kontrol mekanizmalarından arındırılmış malî piyasalarda böylesi bir gücün neler yapabileceğini özellikle Almanya sermayesi çok iyi biliyor.

Ancak Federal Hükümet'i harekete geçiren meblağın yüksekliği değil. Almanya, kilit sanayi sektöründeki büyük tekellerin bu dev fonların eline geçmesinden ve böylece Rusya ve Çin gibi rakiplerinin çoğunluğunu elde ettiği tekeller üzerinden politik yaptırım olanaklarına kavuşmalarından korkuyor. Yani sözün kısası, başka ülkelere yaptıklarının kendilerine yapılmamasını istiyorlar.

Bu nedenle yasa tasarısı **»yönetim merkezleri Avrupa iktisadî bölgesinin dışındaki ülkelerde olan fonların, AB menşeli şirketlerdeki hisse oranları yüzde 25'i geçtiğinde, Federal Ekonomi Bakanlığı'nın ulusal çıkarların veya Almanya Federal Cumhuriyeti'nin güvenliği ile iç düzeninin zedelenip zedelenmediğini inceleyip, gerektiğinde hisse alımını engellemesini«** öngörmekte. Federal Hükümet, politik çıkarlarının en ufak tehlikeyle karşılaşması durumunda, o çok göğe çıkartılan »serbest rekabete« doğrudan müdahale etmek için belirli sektörleri »stratejik önemine« göre sınıflandırmaya başladı bile.

Almanya'daki yaygın medyada bu yasa tasarısının liberal ekonomi politikalarıyla (neoliberal demek herhalde daha doğru olur) çeliştiğini ve yasanın yabancı sermaye üzerinde sallanan bir »Demokles kılıcı« olduğunu yazanlar çoğunlukta. Aslında bu adımda hiç bir çelişki yok,

çünkü Almanya, aynı ABD ve Britanya'da olduğu gibi, yürürlükte olan ve şimdi değiştirilmek istenilen »Dış Ekonomi Yasası« ile başta silah sanayii olmak üzere, bir çok sektöre doğrudan müdahale edebiliyor. Yapılmak istenilen değişiklik sadece bu müdahale olanaklarına, »güvenlik ve iç düzenin tehlikeye girmesi« gerekçesiyle yeni bir nitelik kazandırıyor.

Almanya'nın bu adımını, AB'in ekonomi ve »güvenlik« politikalarındaki değişimlerle bir arada değerlendirirsek, Çekirdek Avrupa'nın küresel rakiplerine karşı »savunmasını« ve dolayısıyla paylaşım kavgalarındaki konumunu daha da güçlendirmek istediğini söyleyebiliriz. Emperyalistler küresel çapta şiddetlenen rekabet fırtınasına karşı kendilerini giderek daha iyi koruyabiliyorlar. Korumasız olanlar gene yer yüzünün yoksulları ve ezilenlerinden başkası değil.

2 AĞUSTOS 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

YOKSULLUK VE BARIŞ

Yüzbinler Pazar günü Türkiye’de, Pazartesi ise dünyanın bir çok yerinde 1 Eylül Dünya Barış Günü etkinliklerinde barış talepleri için sokağa çıkmaya hazırlanırken, bilinen, ama bilhassa Kuzey kürede duyulduğu anda unutulmuş bir gerçek bütün çıplaklığı ile bir kez daha haberlere konu oldu: yoksulluk. Dünya Bankası’nın küresel çapta yoksulluk üzerine yaptırdığı bir araştırmaya göre, günde 1,25 ABD Doları’ndan daha az gelire sahip olan insanların sayısı 985 milyondan (2004) 1,4 milyara (2005) fırlamış.

Araştırmayı yaptıran, Britanyalı Robert Cooper’in deyiimiyle »komşu emperyalizmi«nin yürütücüsü ve yaptırımlarıyla sömürü mekanizmalarını hep yeniden üretip, derinleşmesini sağlayan Dünya Bankası gibi bir kurum olduğundan, açıklanan sayıya inanmakta güçlük çekiyorum doğrusu. Gene de – sayı 1,4 milyardan fazla olsa bile – bu dehşet verici bir rakamdır. Sadece bir an için 1 Dolar 25 Cent ile yaşayıp, gündelik yaşamımızda nelerden mahrum kalacağımızı tasavvur edersek, felaketin boyutunu gözlerimizin önüne getirebiliriz.

Gazeteler, Dünya Bankası şef ekonomisti Justin Lin’in »Üçüncü Dünya tahmin ettiğimizden daha yoksul« başlığını taşıyan araştırmanın sonuçlarını açıklarken iyimser bir perspektif çizdiğini bildiriyorlar. Aylık maaşının 38 Dolar’dan fazla olduğu pek muhtemel şef ekonomiste göre Dünya Bankası’nın yardımıyla yeryüzü yoksullarının sayısını 2015

yılında (1990’a oranla) yarı yarıya indirmek olanaklıymış! Ama bunun için »Üçüncü Dünya«nın bugünden itibaren iki kat daha fazla uğraş göstermesi gerekiyormuş.

Dünya Bankası veya IMF’nin terminolojisine göre bu söylemin Türkçe’sinin ne anlama geldiğini Y. Özgür Politika okurları biliyorlardır: özelleştirmeleri, sermayenin at koşturma olanaklarını, sömürü ve bağımlılığı ikiye katlamak! Hem Dünya Bankası’nın »yardımlarıyla« yardım alan kim yoksulluktan kurtulmuş ki, 2015’de yoksulların sayısı yarıya düşsün? Kaldı ki günde 1 Dolar 25 Cent ile geçinen 1,4 milyar insanın dışında kalan milyarlarca diğer insan sanki çok mu zengin? Örneğin açlık sınırının 720 YTL olduğu Türkiye’de veya dünyanın en zengin ülkelerinden olan Almanya’da, günde 1 Dolar 25 Cent’ten fazla kazanan, ama yoksul olmayan kaç milyon var?

Bertolt Brecht boşuna yazmamış: »ve yoksul adam zengin adama dedi ki: ben yoksul olmasaydım, sen zengin olamazdın!«. Yoksulluktan bahsedene, hele hele yoksulluğu azaltmayı amaçlayan, madalyonun öbür yüzünden, yani zenginlikten bahsetmek zorundadır. Yoksullukla mücadelede inandırıcı olabilmek için, yoksulların sayısının karşısına, zenginliği elinde tutanların oranını yazmak zorundasınız. Aksi takdirde denklem çözülmez olur.

Ama böylesi bir denklem çözümünü de Dünya Bankası’ndan beklemek, keçiye bahçevanlık yaptırmak gibi bir şey. Dünya Bankası ve IMF gibi kurumların varlığı, yeryüzünde yoksulluğu yaratan nedenlerden birisi. Neoliberalizm ve militarizmin kolkola dünyayı kasıp kavurduğu günümüzde belirli coğrafyalarda ve küçük bir azınlığın elinde yoğunlaşan zenginliği sorgulamadan, yoksullukla mücadele olanaksızdır.

Öte yandan yüzbinlerin barış talebiyle sokaklara döküldüğü bu günlerde bilincimize çıkarmamız gereken bir diğer gerçek te, kronik yoksulluğun var olmaya devam ettiği, halkların yaşadıkları topraklarda bulu-

nan hammadde kaynakları üzerinde tasarruf hakkından mahrum bırakıldıkları ve bunları sorgulamak yerine, bağınaz milliyetçilik tarafından beyinlerinin esaret altına alınmasına izin verdikleri müddetce, yeryüzünden savaş illetinin yok olmayacağı, gerçek barışın sağlanamayacağıdır.

Bu açıdan bakıldığında 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde, barış talebinin, sosyal adalet ve eşit haklı paylaşım talepleriyle birleştirilerek şiarlaştırılması, daha fazla anlam kazanmaktadır. Gerçek barışa ihtiyacı olanlar yoksullar ve ezilenlerdir. Adana'da, Diyarbakır'da, İstanbul'da veya dünyanın başka metropollerinde sokağa çıkanların çoğunluğuna bakarsanız, onları görürsünüz. Onların gözünden bakınca da »iş-ekmek-eşitlik-özgürlük ve barış« bütünsel bir taleptir. Radikal, yani sorunların köküne inen ve savaşların asıl nedenini, kapitalizmi sorgulayan bir barış mücadelesi de bunun bir ifadesidir. 1 Eylül'e asıl anlamını verenlerin, »yeryüzünün lanetlileri« olduğunu gören savaş karşıtları, kapitalizm karşıtı olmanın barış mücadelesinin olmazsa olmazı olduğunu bilinenlerdir.

30 AĞUSTOS 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

»ALMANYA İÇİN ÖLMEK«

Eski Federal Savunma Bakanı Struck'un ünlü »Almanya Hindukuş Dağları'nda savunulur« lafından bu yana hayli zaman geçti. Bugün Alman ordu birlikleri Almanya'yı Afganistan'da »savunuyor«, Alman özel timleri ABDli birliklerle beraber »Batı'nın evrensel değerlerini ve medeniyetin kazanımlarını« tehdit eden »teröristleri« Hindukuş Dağları'nda kovalıyorlar. Buna rağmen Alman kamuoyu hâlâ Alman askerlerinin savaşmadıklarını, sadece »sivil yeniden yapılanmaya yardım ettiklerini« zannediyor.

Alman toplumunun büyük bir çoğunluğunun buna inanmaması için bir neden yok, çünkü zayıflamış bir barış hareketi ile Sol Parti haricinde herkes, yaygın medya, Federal Hükümet ve sözde muhalefet partileri hep aynı teraneyi tekrarlıyorlar: »Almanya, Afganistan'da demokrasi ve insan haklarının tesis edilmesi için yardım ediyor, askerler sadece kendilerini korumak için hafif silahlar taşıyorlar«. Hatta bazı yorumcular Federal Ordu'yu küçümseyerek, »yahu bizim çocukların savaş deneyimi yok, hem çatışmalara da katılmıyorlar, silah ve teçhizatları da yetersiz« türünden yazılar yazıyorlar.

Alman askerlerinin kendilerini nasıl »koruduklarına« daha bir kaç gün önce tanık olduk: Alman askerleri, buldukları yerden uzaklaşan bir arabaya ateş açarak, bir kadın ve iki çocuğu öldürdüler. Müttefikleri ve en son Herat'ta 90 köylüyü bombardımanla katleden ABDli askerler-

den geri kalacak değiller ya. Gene de Federal Savunma Bakanı Jung telaşlanan Alman kamuoyunu, »yanlışlıkla olmuş« diyerek sakinleştirmeye çalışıyor.

Ancak bu »yanlışlıkla olan« olayların sayısı son dönemde hayli arttığından olacak, Afganistan'a giderek Alman askerlerinin moralini yükseltme gereğini de duyuyor. Geçenlerde öldürülen bir Alman askeri nedeniyle »vatan cephesinde« başlayan tartışmalar ise kızışacak gibi görünüyor. Çünkü Jung'un Afganistan gidişinin ertesi günü Federal Ordu adına açıklama yapan Albay Gertz, bakanının »askerimiz yaşamını kaybetti« lafına üzüldüğünü belirterek, söz konusu olan askerin »Almanya için öldüğünü« ve bu nedenle »şehit« sayılması gerektiğini söyledi.

Böylece Nazi döneminden sonra unutulduğu sanılan »şehit retoriği« 21. Yüzyıl Almanya'sının terminolojisine tekrar girmiş oldu. Ancak Albay Gertz önemli bir şeye daha işaret etti: »Halkımız Alman ordusunun Afganistan'da neden olduğunu anlaması için hükümetimiz halka savaşta olduğumuzu söylemelidir«. Öyle ya, adam asker, savaş halini o bilmeyecek de, kim bilecek?

Gertz haklı. Almanya savaşta. Ama Gertz de Almanya'nın neden savaşta olduğunu söylemiyor. Almanya'nın Afganistan'da hangi çıkarları için bulunduğunu, Afganistan'ın petrol boru hatları için gerekli olduğunu, Batı'nın ülkeye, Rusya ve Çin'i »çember içine almak« için jeostatejik önem biçtiğini ve »terörü bitirme« söyleminin asıl gerekçelerin üstünü örtmeye yarayan boş bir iddia olduğunu tek bir kelime ile söylemiyor. Hoş, »terör« gerekçesine, yedi yıldır süren savaşta, bırakın bitirilmeyi, terörün daha da artması nedeniyle, Almanya'da çocuklar bile artık inanmıyor. Peki, bugüne kadar hükümetin politikalarına açıktan karışmayan Alman ordusunun bu eleştirisinin asıl amacı ne?

Kanımca Gertz'in vermek istediği mesaj belli: Almanya savaşta ve bu nedenle savaş kazanmak için herkesin elinden geleni yapması gere-

kir! Hükümet daha fazla silah, teçhizat ve asker göndermeli, »vatan cephesi« Almanya için »şehit« düşen askerlerin moralini önkoşulsuz yükseltmeye çalışmalı ve Almanya, halkı ve askeri ile bu savaştan galip çıkmalı.

Bir askerin »ölmeyeceği«, sadece »şehit« düşeceği retoriği, toplumun bütünüyle militaristleştirilmesi için gerekli olan bir söylem. Gertz emperyalist savaşı »şehit« retoriği ile toplum nezdinde meşru kılmaya çalışmaktadır ve bu çabasında o çok eleştirdiği bakanıyla uyum sağlamaktadır. Her ikisi de Almanya'yı hem içte, hem de dışta militaristleştirmek istemektedirler.

Doğru, Almanya'da eskisi gibi kitlesel askerî gösteriler, okullarda »Millî Güvenlik Dersleri« veya üniforma fetişizmi yok. Ama günümüzün militaristleşen toplumları için bunlar gerekli de değil. Yeterki toplum emperyalist savaşları sorgulamasın, her şeyi bilen (!), Almanya'nın çıkarlarını en iyi savunabilen (!) devlet güçlerine karşı çıkmasın ve »Almanya için ölmeye« hazır olunsun. Gerisi, yeryüzünün ganimetlerini yağmalama amacıyla çıkardıkları emperyalist savaşları »demokrasi ve insan hakları mücadelesi« olarak gösteren egemenler için kolay. Bence Gertz'in söylemediği, ama söylediklerinden anlaşılması gereken asıl budur.

6 EYLÜL 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

SOSYALDEMOKRASİNİN UĞURSUZ GELENEĞİ

Almanya işçi hareketinde ünlü bir söz vardır: »Kim sattı bizi? Sizi gidi sosyaldemokratlar sizi« biçiminde Türkçe'ye çevrilebilecek »Wer hat uns verraten? Die Sozialdemokraten«. Özüne ters düşmek, darbecilik, ihanet – tüm bunlar Almanya sosyaldemokrasisinin uğursuz geleneği olarak bugün de devam etmekte.

Bismarck'ın »Sosyalistler Yasası«na karşı başarıyla 12 yıl direnen ve 20. Yüzyıl'ın başında Almanya Sosyaldemokrat Partisi'ni işçi sınıfının dünya çapında en güçlü örgütsel yapılanması haline getiren dönemin marksist önderleri, ideallerinin geldiği son noktayı görselerdi, herhalde utançtan yerin dibine girerlerdi.

Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht örneğinde olduğu gibi cinayetler, şöven savaş kışkırtıcılığı ve ihanetlerle dolu bir geçmişe sahip olan SPD'ye hâlâ kelime anlamı ile »sosyal« ve »demokrat« bir parti olarak umut bağlayan kimi solcuya pek şaşıyorum doğrusu. Hoş, geçenlerde SPD'nin 60 ünlü »solcusunun« ismini, partinin neoliberal dönüşümüne karşı çıkararak, »Ajanda 2010« politikalarından vazgeçilmesi için yapılan çağrının altında okuduğumda, »acaba?« diye düşünmedim değil. Ne de olsa kimi sol söylemi diline dolamaya başlamış bir Kurt Beck'in başkanı olduğu ve Hessen eyaletinde Sol Parti'nin desteğini alarak, eyalet başbakanını seçmeye hazırlanan bir SPD görünümü vardı. Hatta medya ve muhafazakârlar, SPD'nin »sola kayması«

ile Garp cephesinde güneşin batacağı kehânetinde bulunmaktaydılar.

Amma velakin, Marx gene haklı çıktı: »Her şeyden şüphe etmek lazım«. Hiç bir şey görüldüğü gibi değil elbette. »Ajanda 2010« politikalarına karşı hissedilen bir toplumsal direnç olmasaydı ve bunun ifadesi olarak Sol Parti güçlenmeseydi, ne Kurt Beck, ne de SPD »solu« söylemlerinde değişime gitmeye gerek duyacaklardı. Buna rağmen, politik anlayışında »insanların yaşam ve çalışma koşullarının bugün ve burada iyileştirilmesini« öncelikli hedef olarak görenler, SPD'yi politika değişikliğine itecek bir ortamın olgunlaşacağını ümit ediyorlardı. Bu bilhassa Batı eyaletlerinde de güç kazanmakta olan Sol Parti yönetimi için geçerlidir.

Ama SPD, kendisine güvenenleri hayal kırıklığına uğratmasaydı, zaten SPD olamazdı. Nitekim 7 Eylül 2008 Pazar günü beklenen darbe gerçekleşti ve »Ajanda 2010« politikasının mimarları, partinin asıl sahiplerinin kim olduğunu şüphe götürmez bir biçimde gösterdiler. Bu bir yerde 60 naif SPD solcusuna verilen ve bir tokat niteliğinde olan yanıt oldu. Federal Dışişleri Bakanı Walter Steinmeier'in Şansölye adaylığı tahtına oturtulması ve Franz Müntefering'in yeniden SPD başkanlığına getirilmek istenmesi, SPD solunun var olduğu zannedilen etkinliğinin son atom parçacıklarının da yok olduğunu kanıtladı.

Bana kalırsa bu gelişmeyi iki noktadan değerlendirmek doğru olacaktır. Bir kere sosyalistlerin »sosyaldemokrasi reformisttir« efsanesinden kurtulmaları gerekiyor. SPD belki savaş sonrası yapılan »Godesberg Kurutayı«na kadar »reformist« sayılabilirdi. Ancak günümüz SPD'si ne sosyal, ne demokrat, ne de klasik anlamda reformist bir partidir.

SPD, marksistlerin eleştirdiği gibi kapitalizm karşıtı pozisyondan, sistemle bütünleşerek, sistemin »aşırılıklarını« törpüleyen reformcu bir anlayışa geçmekle kalmadı, aynı zamanda bir »postdemokrat« parti haline geldi. Günümüz SPD'si, bir çok diğer sosyaldemokrat parti gibi,

ekonomik ve sosyal alanlardaki politik karar yetkilerini küreselleşmenin sözde »anonim« güçlerine bırakan ve sadece ulusal çaptaki partiler rekabetinde medya karşısında »iyi not« almaya çalışan teknokratlar partisi olarak egemenlerin cephesindeki yerini aldı.

Zaten, ikincisi, Pazar günkü darbenin ardında yatan da SPD'nin AB ve Almanya'nın neoliberal ve militarist dönüşümünde üstlendiği görevin gereğini yerine getirmek yatmaktadır. Steinmeier ve Müntefering, sosyal ve demokratik hak budanımını, içte ve dışta agresif bir militarizmi, yaşamın her alanını sermaye birikimi ve kâr mantığı hükümranlığı altına sokmanın »sosyaldemokratça« ifadeleridir. FDP ve FDP ile liberalizm konusunda yarışa giren, ama ekolojik maskeli bir neoliberal güç olan Yeşiller, »Sol«un olmadığı bir »iktidar« rüyasını görmeye başladılar bile. Ama bence ufukta asıl görünen, 2000'de Lizbon'da alınan kararları uygulayacak bir sermaye hükümetidir. Şansölyenin SPDli veya CDUlu olması bu gerçeği değiştirmeyecektir. Bu neden SOL, adımlarını buna göre atmalıdır, yeni bir SOSYALDEMOKRASİ olmaya çalışarak değil.

13 EYLÜL 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

MESELE İNSAN OLMAKTA...

Çocukluğumdan beri severim bayram günlerini. Bayram deyince aklıma şekerlemeler, güler yüzlü insanlar, sarılıp öpüşmeler gelir. Gündelik hengamelerden bir an için kurtulunup, eş dost akrabalara bakılması, hasret giderilmesi, unutulunanların anımsanması gelir. Aslında bilirim bunların çoğunun sahte, gülen yüzlerin birer maske, öpüşmelerin göstermelik olduğunu. Bilirim bilmesine de, gene de severim bayram günlerini.

Öyle ya, »bayramdır, küskünler barışmalıdır« denir. Akla paylaşım, sevgi, barış ve dostluk gelir. Maddiyatçı çıkarlar bir yana bırakılır, kısa bir an için para kazanma hırsı dahi önemli değildir. Ruhânî huzuru bulanların kötü şeyler yapması pek beklenmez ya.

Böyle olmadığını bile bile severim bayram günlerini. Çünkü her şeye rağmen insandaki iyiyi anımsatır bayram günleri. Hoş, solculuğumdan olsa gerek, bir dostumun yazdığı gibi »ne kutsal kitap, ne de kurtarıcıya« umut bağladığım olmamıştır; derdim »bu taraf« olduğundan »öbür tarafı« da düşünmem hiç, ama gene de severim bayram günlerini. Belki de mülkiyet denilen şeytanı kısacık bir an için unutturup, bütün meselenin insan olmak olduğunu anımsattığıındandır. O kısacık anda hiç bir hırs, maddî çıkar, kâr yapma derdi esir alamaz insanı. Sırf o kısacık ânın kapitalizm öncesi barbar, insan olunduğu için barbar olunan dönemlerinin geleneklerini yaşatmasından dolayı severim bayramları.

Maalesef çok uzun sürmez o anlar. Bir tek bilinçli olanlar fark eder o kısa, göz açıp kapayana kadar geçen ânı. Çoğunluk ise başka dünyadadır. Ruhunu mülkiyet denilen şeytana teslim etmiş, düşmanlıkların, hırsların esiri olmuştur.

Başka türlü izah edilebilir mi Balıkesir-Altınova'da olanlar? Nasıl olur da binlerce insan, hem de bir bayram günü ve de bir cenaze sonrasında, »Kürtlere ölüm!« çığlıklarının peşine düşer? Yağmalanan dükkânlar, yıkılan camekânlar, kırılan pencereler, galeyana getirilen onca insan nasıl izah edilebilir?

Doğru, büyükleri onlara örnek olmaktadır. Bayram dahi artık bombaların atılmasına, silahların konuşmasına engel değildir. 10 günde 3 gazete yasaklayan zihniyet örnek olmaktadır o pek vatanperver, inançlı, dini bütün bireylere. Bir kaç faşist provakatörün itelemesi tek başına yeterli değil elbette. Kin ve nefreti körükleyenler, inkâr ve imhayı dayatanlar gurur duymalıdır. Altınova onların eseridir. Devamı gelecektir, korkum ondan. Ama hiç mi o galeyana gelenlerin kabahati yoktur? Sokaklara dökülen binlerce insan, kötüler tarafından kullanılan iradesiz varlıklar mıdır? Bilmezler midir yaptıklarını?

Ne söylenir bu durumda artık, Nazım'ın 1949'da yazdığı bir şiiri anımsatmaktan başka?

»DÜNYANIN EN TUHAF MAHLÛKU

Akrep gibisin kardeşim,
korkak bir karanlık içindesin akrep gibi...

Serçe gibisin kardeşim,
serçenin telâşu içindesin.

Midye gibisin kardeşim,
midye gibi kapalı, rahat

ve sönmüş bir yanardağ ağzı gibi korkunçsun kardeşim.

Bir değil,
beş değil

milyonlarcasın maalesef.

Koyun gibisin kardeşim,
gocuklu celep kaldırıncı sopasını

sürüye katıverirsin

ve adetâ mağrur koşarsın salhaneye.

Dünyanın en tuhaf mahlûkusun yani,
hani şu derya içinde olup,

deryayı bilmiyen balıktan da tuhaf.

Ve bu dünyada, bu zulüm

senin sayende.

Ve açsak, yorgunsak, alkan içindeysen
ve hâlâ şarabımızı vermek için

üzüm gibi eziliyorsak,

kabahat senin

demeğe de dilim varmıyor ama,

kabahatin çoğu senin, canım kardeşim!«

Nazım Hikmet Ran

4EKİM 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

ZURNANIN ZIRT DEDIĞİ NOKTA

Geçen haftaki köşe yazıma bir hayli tepki aldım – çoğunlukla olumlu tepkiler diyebilirim. Görüşlerini çok önemseydiğim bir arkadaşım **»Türk milliyetçiliğini eleştiriyorsun, ama Kürt milliyetçiliğini de eleştirmen doğru olmaz mı? Hem aynı toplumsal sınıfın üyelerini birbirlerini kırma noktasına getiren kapitalist toplumsal ilişkilerin bütünü değil mi?«** şeklinde bir uyarıda bulunmuştu. Kimi dostumun da benzer düşünceler taşıdığını biliyorum.

O yüzden bu haftaki köşe yazımı bu bakış açısıyla ilgili olarak kaleme almaya hazırlanıyordum ki, bianet'te sevgili Hakan Tahmaz'ın **»Hükümet de PKK de çözüm yolunu tıkıyor«** başlıklı söyleşisini okudum. Özünde aynı olan yaklaşımları orada da gördüğümünden, söylemek istediklerim için söyleşide belirtilenler »cuk« oturdur diye düşündüm. Her ne kadar bir köşe yazısında derinlemesine değinilemese, biraz da eklektik olsa da, gene de düşüncelerimi sıralamak istiyorum.

Önce konuyu milliyetçilikten açalım: Yazılarımı okuyanlar bilir, her türden milliyetçiliğe temelden karşı çıkmaktayım. Milliyetçiliğin, modern çağın vebası olduğuna ve kökü kurutulmadan, insanlığın esenliğe kavuşamayacağına inanıyorum. Ezen ve ezilen ulus milliyetçilikleri konusundaki yaklaşımım da biliniyor. Ancak militarizmin beslediği şoven Türk milliyetçiliği ile Kürtlerin özgürlük taleplerinin aynı »milliyetçilik« kefesine konulmasına da o denli karşıyım. Kaldı ki Kürt Sorunu'nun kaynağı »Türk ve Kürt milliyetçilikleri« değildir. Peki, Kürd milliyetçiliği

yok mu? Var elbette, ama onlara asıl yanıtı veren de bizzat Kürt özgürlük hareketidir. Kandil'den ve İmralı'dan gelen milliyetçilik karşıtı söylem bence bunun açık kanıtıdır. Bu nedenle »Türk ve Kürt milliyetçilikleri« genellemesinin son derece yanlış olduğunu düşünüyorum.

Kapitalist toplumsal ilişkilerin bütünü aynı sınıfın öznelerini, birbirlerine kıyma noktasına getiriyor. Bu da doğru. Kaldı ki salt Türkiye'de değil. Küresel çapta savaşları körükleyen, ekolojik felaketleri yaratanın, sömürü ve yoksulluğu her gün yeniden üretenin kapitalizm olduğu, daha adil, barışçıl, demokratik ve eşit bir gelecek için kapitalizmin aşılması gerektiği konusunda da hem fikirim. Amma velâkin, ezilen sınıflar arasında yaygınlaşan şoven-milliyetçiliği toplumsal bilince çıkartmak için salt kapitalizm karşıtlığı veya kapitalizm eleştirisi yeterli midir? »Beyaz« egemen düşüncenin, erkek egemenliğinin, bırakın işçi sınıfını ve ezilenleri, solcular, sosyalistler ve hatta komünistler arasında edindikleri yer, bunun yeterli olmadığını göstermiyor mu? Ayrıca söz konusu olan Türkiye, modernizmi hâlâ içine sindirememiş bir toplum yapısına sahip, birden fazla »hukuk« ve otoritenin yanyana var olduğu bir ülke değil mi? Böylesi bir ülkenin çetrefil toplumsal sorunlarına, Batı Avrupa'nın gelişmiş kapitalist toplumlarına yönelik çözüm önerileriyle çözüm getirilebilir mi?

Bu iki noktadan hareketle, sevgili Hakan Tahmaz'ın ifade ettiği, ama kanımca »Batı«daki solun geniş kesimlerinde yaygın olan görüşlere gelelim. Hakan Tahmaz, PKK'nin kendisini »Ortadoğu gücü« olarak tanımladığını ve bu nedenle Kürt Sorunu'nun Türkiye'nin kendi iç dinamikleriyle çözme ihtimalinin zayıfladığını söyleyerek, PKK'nin DTP'nin elini serbest bırakması gerektiğini savunuyor. Benzer yaklaşımları sol-liberallerde de duymak olanaklı.

Şimdi, birincisi, her kim Kürt Sorunu'nun sadece Türkiye sınırları içerisinde çözüleceğini düşünüyorsa, yanıldığını bilmeli. Dört ülkede farklı yoğunlukta süren bir sorun ile karşı karşıyayız. Türkiye'de ço-

züm için atılacak adımlar dolayısıyla bütün Ortadoğu'yu etkileyecektir. Türkiye'nin iç dinamikleri, ülkenin emperyalizmin taşeronu olmasını engellemek için en başta Kürt Sorunu'nda çözüme uğraş vermek zorundadırlar. Kürt Sorunu, emperyalizmin stratejik müttefiki olan Türkiye egemenleri için bir egemenlik aracıdır. AKP hükümeti de egemen cephedeki yerini almıştır – bazı noktalarda farklı düşünse de. Ve bu denklemde tek aykırı hesap, egemenlerin kontrol altına alamadıkları güç, Kürt özgürlük hareketidir – bu nedenle de PKK bir Ortadoğu gücü olmuştur.

Bu tespitten hareketle, ikincisi, milliyetçi ve şöven tepkiyi PKK değil, hükümeti, ordusu, medyası, bürokrasisi ve sözde sivil kurumlarıyla askerî vesayet rejimi kabartmaktadır. Nasıl Almanya'da zamanında nasyonsosyalizmi iktidara taşıyanlar Yahudiler değildiyse, günümüz Türkiye'sinde de »nasyonsosyalist« havayı yaratanlar Kürtler veya eylemleri değil, egemenlerdir. Bu ince ayırımı görmeden verilen barış mücadelesi anlamsız olur.

Fazla uzatmadan, üçüncüsü, çözüm yolunu asıl »tıkayan«, savaşa tutarlı bir biçimde karşı çıkmayan, barışı salt söylemde tutan, ama örneğin bir sivil itaatsizlikle bunun gereğini yerine getiremeyen »Batı«nın basiretsizliğidir. Taraf gazetesi yazarı Rasim Ozan Kütahyalı'yı pek tutmam. Ama yiğidi öldür, hakkını ver misali, cesaretini kutlamak lazım: liberaller de, solcular, devrimciler, aydınlar da onun yaptığı gibi »bu çözümsüz ve kirli savaş sürdükçe askere gitmeyeceğim, bu devlete itaat etmeyeceğim« deseler, çözüm yolları pek çabuk açılır. Bence temel mesele, yani zurnanın zırt dediği nokta işte buradadır.

11 EKİM 2008, YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

»KALP SOLDA ATAR...«

ALMANYA SOLUNUN DENEYİMLERİ ÜZERİNE

Almanya'da tam 16 yıl boyunca neoliberal bir fırtına estiren Helmut Kohl hükümeti 1998 yılında yapılan genel seçimlerden yenilgi ile çıktığında, geniş kesimlerde »nihayet sosyal ve ilerlemeci reformlar başlayacak« umudu hakim olmuştu. Şansölye Gerhard Schröder ve Dışişleri Bakanı Joseph Fischer tarafından yönetilen »Kırmızı-Yeşil« federal hükümet sadece sendikaların ve sosyal hareketlerin değil, orta ve üst gelir gruplarının da desteğini almıştı. Britanya başbakanı Tony Blair ile Almanya şansölyesi Gerhard Schröder'in genel seçimlerden önce kaleme aldıkları »Üçüncü Yol Belgesi« yaygın medyada genel seçimlerdeki başarının anahtarı olarak gösterilir olmuştu. Ancak 11 Mart 1999'da Oskar Lafontaine hem SPD başkanlığından, hem de Federal Maliye Bakanlığı'ndan istifa edince, Almanya sosyaldemokrasisinin nasıl bir yol ayrımına geldiği gözler önüne serilmişti.

Lafontaine istifasından bir kaç ay sonra yayımladığı »Kalp solda atar« başlıklı kitabında istifasının gerekçelerini anlatıyor, Schröder-Fischer ikilisini ve SPD ile Yeşiller'in parti yönetimlerini yerden yere vuruyordu. Federal hükümetin seçim programına aykırı davrandığını ve seçmenleri yanılttığını söyleyen Lafontaine, SPD ve Yeşiller'in ruhlarını neoliberalizme esir etmekle suçluyordu.

Gerçekten de büyük umutlar yaratarak iktidara gelen SPD-Yeşiller hükümeti daha ilk yılında muhafazakârları dahi şaşkırtan[1] politikalara

imza atmış, hatta 1945 sonrasında Alman ordularını ülke sınırları dışında savaşa gönderen ilk hükümet olma ünvanını elde etmişti. 1982 yılında iktidara gelen Helmut Kohl hükümeti ile başlayan restorasyon süreci ve neoliberal dönüşüm, 1999 sonrasında yepyeni bir ivme kazanarak, onyıllarca »Alman mucizesi« olarak gösterilen »Ren kapitalizmi«ne vurulan öldürücü darbe oldu. 1990'a kadar iki kutuplu dünyanın sistemler arası cephe ülkesi olan Almanya Federal Cumhuriyeti, »Ren kapitalizmi«nin sınıf uzlaşısı koşulları altında gelenekselleştirdiği »sosyal devlet« anlayışından uzaklaştıkça, toplumsal travmalar derinleşti. SPD ve Yeşiller'in muhafazakâr ve liberal muhalefet partilerinin doğrudan desteği ile hızlandırdıkları neoliberal dönüşüm, sosyal güvenlik sistemlerini erozyona uğrattırırken, iç politikada giderek otoriter, dış politikada ise artan bir biçimde militarist adımların önünü açtı.

2000li yıllara gelindiğinde ise Almanya artık yeniden biçimlendirilen AB »İmparatorluğu«nun lokomotif olmuştur. Eski düşman, yeni müttefik Fransa ile birlikte oluşturulan »Çekirdek Avrupa« AB'nin »dünyanın en fazla rekabet yetisine sahip ve en hızlı büyüyen ekonomik mevki«ne dönüşmesinin startını veriyordu. 2000'de gerçekleştirilen AB Lizbon Zirvesi'ne neoliberalizmin damgasını vuranlar, başta Almanya olmak üzere Avrupa'daki sosyaldemokrat hükümetler oldu – onlarla birlikte hareket edip, yayılcı bir militarizme start verenler ise maalesef bir zamanlar pasifizmin ve antimilitarizmin parlamenter temsilciliği olarak kurulan Yeşiller oldu.

Bir zamanlar dünya işçi sınıfı hareketinin en güçlü örgütü olan Almanya sosyaldemokrasisi, 1869'da Eisenach'da başlayan programatik yolculuğunda çeşitli dönüm ve bölünme[2] noktalarını geçerek, önce 1959'da Bad Godesberg'de marksist köklerinden kopmuş, daha sonra 1989'da yeni sosyal hareketlere dayanmak istemiş, en sonunda da cephe değiştirerek, egemenlerin cephesindeki yerini almıştır. Günümüz SPD'sinde sosyaldemokrasiden kalan tek programatik söylem, artık »ayıbı« örtmeye yarayan bir incir yaprağından başka hiç bir

rolü kalmayan »demokratik sosyalizm« söylemidir[3].

YENİ ARAYIŞLAR

Almanya sosyaldemokrasisi içinde ve dışında SPD'nin bu dönüşümüne karşı çıkanlar olmadı değil. Hatta Yeşiller kurulduktan sonra dahi SPD'nin solunda bir sosyaldemokrat / sol-sosyalist parti[4] kurma denemeleri de oldu. Ancak bu denemeler, 1914'den bu yana solun bölünmüşlüğü'nün kökleşmişliği ve sendika yönetimlerindeki neredeyse 140 yıldan beri süren SPD egemenliği nedeniyle başarısızlıkla sonuçlandılar. SPD'nin solunda birleşik bir sol partinin kurulması ancak »Ren kapitalizmi«nin dönüşüm süreci sonrasında olanaklı oldu.

Burada 2003 yılı bir dönüm noktasıdır.

14 Mart 2003 tarihinde şansölye Schröder'in Federal Parlamento'da yaptığı konuşma ile Almanya tarihinin en büyük sosyal kısıtlamalar paketi start aldı. Dönemin Volkswagen şirketi yönetim kurulu üyesi Peter Hartz'ın[5] başında olduğu bir komisyon ünlü »Hartz Yasaları«nın uygulanmasını isteyen bir rapor sundu. Federal hükümet raporu olduğu gibi kabul ederek, Ajanda 2010 politikası olarak açıkladığı »Hartz Yasaları« ile alışlagelmiş olan sosyal güvenlik sistemlerini temelden değiştirmeye başladı. Sosyal güvenlik ağlarında oluşan delikler, çalışma koşulları ve ücretler üzerinde masif baskıların artması, dış politika saldırı savaşlarına katılınması ve işsizliğin olağan üstü düzeylere sıçraması toplumsal travmayı derinleştirdi. Yaygınlaşan yoksulluk[6], olağan iş ilişkileri içerisinde olanların ve zanaatkârlar ile küçük işyeri sahiplerinin dahi her an yoksulluk sınırına düşebilme tehlikesi ve gündelik yaşamın realitesinden uzaklaşmış olan politik elitlere karşı duyulan derin güvensizlik, çok kısa bir zaman içerisinde egemen politikalara karşı direnci tetikledi.

Özellikle iki Almanya'nın birleşmesinin getirdiği sarhoşluğun geçtiği

yıllardan itibaren Alman toplumunda gözle görülür bir biçimde politik katılımdan uzaklaşmalar söz konusu olmuştu. Siyaset araştırmacıları yaptıkları anketlerde, bilhassa 1996'dan itibaren, Alman toplumunun en az güvendikleri grubun »politikacılar« olduğunu tespit ediyorlardı. »Politika bezginleri«nin sayısı giderek artıyor ve seçimlere katılım oranlarında ciddi düşüşler yaşanıyordu. Bu 1998 seçimlerinden sonra kısa bir süre için düzelmiş olsa da, SPD'nin çark etmesiyle eski haline döndü. Kimi bölgeler yerel seçimlere katılım oranları yüzde 25'lere düşerken, eyalet parlamentosu seçimlerine katılım kısmen yüzde 50'lere kadar iniyordu.

Seçime katılım oranının düşmesi öncelikle aşırı sağcı ve ırkçı partilere yaradı. Ortaya protesto seçmenin gücü çıkıyor, etabile partiler de onların oylarını alabilmek için iç politikada giderek daha popülist söylemlere başvuruyorlardı. Ancak inişler ve çıkışlar sonrasında popülist söylem dahi politikaya duyulan güvensizliğin azalmasını sağlamadı. 2003'den itibaren bir Çin işkencesi gibi giderek artırılan sosyal kısıntılar, kamu bütçelerinde »konsolidasyon« baskısı, özelleştirmeler ve istihdam piyasasındaki esnekleştirmeler ile 4 milyon sınırını aşan işsizlik sayısı, sosyaldemokrasiye göbekten bağlı sendikal hareket içerisinde nihayet kıpırdanmalara yol açtı. »Hartz Yasaları«na karşı olan direnç, geleneksel olarak küreselleşme karşıtı gruplar gibi yeni sosyal hareketlerden uzak duran sendikaların, bunlarla ortak eylemlere gitmelerine neden oldu.

Ortak eylemlerin – sendika yöneticileri tarafından – beklenilmedik kitleselliği, sendika kökenli veya sendikalara yakın duran kesimlerdeki politik arayışları hızlandırdı. 2003 yılında SPD solundaki resim şöyledi: »Demokratik Sosyalizm Partisi« (PDS) Doğu eyaletlerinde güçlü destek buluyordu. Ancak Doğu'daki beş eyalette nüfus giderek azalıyor, PDS'in üye bileşiminde yaş ortalaması 60'ın üzerine çıkıyordu. PDS sadece Berlin'de ve Doğu eyaletlerinde yerel düzeyde ve eyalet parlamentolarında bir varlık gösterebiliyordu. 2002 genel seçimlerin-

de Federal Parlamento'ya sadece iki milletvekili sokabilmiş olan PDS, Batı eyaletlerinde Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin devlet partisi olan »Sosyalist Birlik Partisi« SED'nin bir devamı olarak görüldüğünden, sadece yüzde 1 dolayında destek bulabiliyordu. Alman Komünist Partisi (DKP)[7] ve diğer sol-sosyalist parti ve grupların ise etkileri son derece kısıtlıydı.

Bu koşullar altında var olan parti veya örgütlenmelerden sosyaldemokrasi üzerinde baskı uygulayacak ve politika değişikliğini talep edebilecek güçlü bir oluşum yaratılması olanaksızdı. İşte tam bu dönemde (2003 sonu – 2004 başı) Almanya'nın Kuzey'inde ve Güney'inde birbirinden bağımsız iki girişim oluştu. Kuzey Almanya'da bazı marksist aydınlar ile PDS'den ayrılmış olan bir kaç sosyalist »Seçim Alternatifi«adı altında bir girişim başlatmışlar ve politika değişikliği üzerine teorik yazıları kaleme alıyorlardı. Hemen hemen aynı günlerde Güney'de SPD üyesi sekiz IG Metall[8] yöneticisi ile emekli bir öğretim görevlisi »Emek ve Toplumsal Adalet Girişimi« adında bir araya gelmeye çalışıyorlardı. Her iki girişim de birbirlerinden habersiz işe başlamış, ama kısa bir zaman içerisinde bir araya gelinmesinin gereğini görmüştü.

YENİ PARTİYE DOĞRU

Bu satırların yazarının da içlerinde yer aldığı yaklaşık 40 kişi Mart 2004'de bir araya gelerek »Emek ve Toplumsal Adalet Girişimi – Seçim Alternatifi« (WASG) başlığında bir bildiri yayımlayarak SPD-Yeşiller hükümetinden politika değişikliği talep ettiler. WASG bildirisinin internette yayınlanması ve imzaya açılması ile kamuoyunda ilgi çekmesi bir oldu. Dört hafta gibi bir süre içerisinde onbin kişi bildirin altına imza atmış ve daha fazlasını talep eder olmuştu.

Kamuoyunun büyük ilgisi ve imza atanların örgütlenme talebi girişimcileri sıkıştırmıştı. Girişimcilerin önemli bir kesimi hâlen SPD üyesiydi ve bildirimlerinde »SPD politikalarını değiştirmese, yeni bir parti ku-

rarız» tehditini savurmuşlardı. Tehdit yanıtız kalmadı. Nisan 2004'den itibaren SPD yönetimi girişimde yer alan üyelerini birer birer partiden atmaya başladı.

Partiden atılma, örgütlenme için bir katalizatör etkisi yapmıştı. Çoğunluğu IG Metall ve ver.di[9] sendikalarının orta düzey yöneticileri olan girişimciler hemen eyaletler bazında örgütlenme çalışmalarına başladılar. WASG 2004 Temmuz'unda dernekleşti. Aynı tarihlerde »Hartz Yasaları«na karşı kendiliğinden oluşan yürüyüşler başlamıştı. Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin son günlerinde gelenekselleşen »Pazartesi Yürüyüşleri« yeniden start almıştı. Önce Doğu'da 60 kişiyle başlayan »Pazartesi yürüyüşü« bir hafta sonra 6.000 kişiye, 2004 Ağustos'unda da Doğu ve Batı'nın çeşitli kentlerinde 250.000 kişiye ulaşmıştı. »Pazartesi Yürüyüşleri« ve WASG artık bir anılır olmuştular. 1980'lerde barış ve çevre hareketinin Yeşilleri oluşturmasına benzer bir dinamik ortaya çıkmıştı. Temmuz 2004'de 40 kişi ile kurulan WASG derneği, 2004 Ekim'inde Nürnberg'de yaptığı ilk Federal Kurultay'nda toplam 12.000 üyeye sahipti. Ve üyeler yönetimden partileşme için adımların atılmasını talep ediyorlardı.

Eski parti kurma deneyimlerinin başarısızlığını bilen WASG-Yönetim Kurulu, partileşme macerasının en azından bir kaç bin kişilik bir ekip ile başlatılması taraftarıydı. Bu nedenle üyeler arasında oylama yapıldı. Yazılı oylama sonucunda WASG derneği üyelerinin yaklaşık yüzde 90'ı partileşme yönünde oy kullanınca, 22 Ocak 2005'de Göttingen'de kurultay gerçekleştirildi. WASG derneğinin 9.000 üyesi bir kaç ay içerisinde WASG partisinin üyesi oldu. Diğer katılımlarla birlikte yaklaşık 15.000 üyeye ulaşan WASG, 22 Mayıs 2005'de (parti üyelerinden alınan 250.000 Avro borç ile) Kuzeyren-Vesfalya Eyalet Parlamentosu'na katıldı ve yüzde 2,2 oy aldı[10].

TÜM ALMANYA İÇİN SOL PARTİ

22 Mayıs 2005 eyalet seçimleri, kurulduğu günden beri – büyük bir sanayi bölgesi olması nedeniyle de – SPD'nin kalesi olan Kuzeyren-Vesfalya'da hristiyan demokratların ilk kez iktidara gelmesi ile sonuçlandı. Böylece Federal Eyaletler Meclisi'ndeki denge muhafazakâr muhalefet lehine değişmişti. Federal Anayasa gereğince çıkartılan yasaların büyük bir bölümünün Federal Eyaletler Meclisi'nin onayını alması zorunlu olduğundan, Schröder-Fischer hükümetinin konumu zayıflamıştı. Gerhard Schröder ve dönemin SPD başkanı Franz Müntefering daha seçim sonuçlarının açıklanmasının üzerinde 15 dakika geçmeden erken genel seçim kararını aldıklarını açıkladılar. Müntefering, 18 Eylül 2005'de yapılan genel seçimler öncesinde yaptığı bir konuşmada, erken seçim kararını »Sosyaldemokrasinin daha fazla kan kaybetmesini engellemek için« aldıklarını itiraf etmişti.

Gerçekten de SPD »Ajanda 2010 politikası« sonucunda ciddi şekilde üye kaybetmekteydi. 1990 yılında 950.000 üyesi olan SPD 2005 seçimlerine kadar 350.000 üye kaybetmişti[11]. Üye kaybı aynı şekilde seçimlerdeki oy oranlarına da rastlamaktaydı. SPD 1998 – 2005 arasında yapılan tüm eyalet parlamentosu seçimlerinde ve yerel seçimlerde dramatik bir biçimde oy kaybetmekteydi. Gidişat SPD ile sendikalar arasında 140 yıldan beri süren evliliğin çatırdadığını da göstermekteydi.

Kuzeyren-Vesfalya seçimlerinde yüzde 5 barajını aşamayan, ancak kamuoyunun dikkatini üzerine çeken WASG yönetimi, bir tarafta çeşitli sol akımların ve sendika üyelerinin üzerindeki ilgisini artırıyor, ama diğer taraftan da bir kaç ay sonra yapılacak olan genel seçimlere nasıl katılacağını düşünüyordu. Batı'da ve Doğu'da iki sol partinin genel seçimlere girmesi oyları bölecekti. Ayrıca seçimlerde lokomotif görevini üstelenecek bir isim zorunlu görülmekteydi.

Çeşitli görüşmelerin ardından eski SPD başkanı Oskar Lafontaine ile Gregor Gysi'nin »WASG ve PDS birlikte hareket ederlerse, seçime katılırız« şeklinde açıklama yapmaları, Almanya politik gündemine bomba gibi oturdu. Her iki partinin yönetimi, ayrı ayrı seçime girilmesine taraftar değillerdi, ortak bir liste üzerine anlaşılması gerekiyordu. Federal Almanya seçim sisteminin zorunlulukları nedeniyle, aralarında Oskar Lafontaine de bulunan WASG üyelerinin Linkspartei.PDS[12] adını alan partinin listesinden aday olmaları kararlaştırıldı. Bu karar her iki partide bölgesel parti toplantılarında ve parti kurultaylarında tartışıldıktan sonra, parti üyelerinin oylarına açıldı. Her iki partinin üyeleri ortalama olarak yüzde 80 ile bu kararı onaylayınca, Linkspartei.PDS'in seçim kurultayında ortak liste oluşturuldu[13]. Fiilen ortak liste, resmen ama Linkspartei.PDS'in olan aday listesi 18 Eylül 2005 tarihinde yapılan erken genel seçimde yüzde 8,7'lik bir oy oranıyla (4,1 milyon seçmen) 54 milletvekilini Federal Parlamento'ya sokmayı başarıyordu.

BİRLEŞİK AMA, NASIL BİR PARTİ?

Erken genel seçimlerde alınan bu başarı, birleşik bir sol parti projesinin ne kadar gerçekçi koşullara ulaştığını göstermişti. Almanya Federal Cumhuriyeti tarihinde ilk kez sol-sosyalist bir parti SPD ve Yeşiller'e rağmen parlamentoya giriyordu. Sol, seçimler öncesinde verdiği sözünü – SPD ve Yeşiller'den oluşan hükümeti alaşağı etmek ve muhafazakâr-liberal bir hükümeti engellemek – başarıyla yerine getirdi. 1980'ler sonrasında kemikleşen 4 partili sistem kırılmış, »bir büyük – bir küçük parti koalisyonları« dönemi sona ermişti. Seçimler öncesinde Ajanda 2010 politikaları ve neoliberal dönüşüm konusunda fiilen var olan »büyük koalisyon«[14], seçimler sonrasında CDU/CSU[15] ve SPD arasında, CDU başkanı Angela Merkel'in şansöyeliği altında resmen kurulmuş oldu.

Ortak listenin başarısı beraberinde »bundan sonra ne olacak?« sorusunu da getirmekteydi. Çünkü, birleşik bir parti yoktu, ama ortak bir

meclis grubu vardı ve bu grubun politikalarını belirleyecek bir siyasî yapı gerekliydi. Her iki partinin seçim öncesinde birlikte karar altına aldığı bir seçim programı vardı, ancak birleşik bir partinin temelini oluşturacak program henüz oluşturulmamıştı.

Tartışmalarda, WASG partisinin kuruluş sürecindeki tartışmaların benzeri yaşandı: Parti klasik bir »sınıf partisi« olmalı mıydı? Yoksa daha geniş kesimleri içerecek bir »toparlanma ve ortak hareket odağı« mı olmalıydı? Bu çerçevede yürütülen tartışmalarda haliyle partinin kapitalizmi aşmayı, marksist idealleri savunmayı ve sosyalizmin kurulması için gerekli olan adımları atmayı hedeflemesi gerektiği talep edildi. Hatta bazı akımlar, bilhassa »IV. Enternasyonal«i temsil eden akımların temsilcileri, partinin bütünüyle marksist ve devrimci bir programı kabul etmesinde ısrarcı oldular. Buna karşı özellikle SPD kökenli olan sendikacılar, sosyaldemokrasiyi »uğursuz neoliberal yoldan« geri çevirerek, Yeşiller'in de yardımıyla yeniden sosyal devlet anlayışının yerleştirilmesi için kazanmanın gerektiğini savunmaktaydılar. Böylece, kapitalizmin dizginleştirilerek, kontrol altına alınıp, sosyalist dönüşüm sürecinin takip edilmesini savunanlardan, kapitalizmin ancak bir devrim ile alaşağı edilmesi gerektiğini savunan akımlara kadar geniş bir yelpazenin ortak bir »sınıf partisi programı« üzerine anlaşabilmesinin olanaksızlığı çok kısa sürede ortaya çıkmış oldu.

Aslında Almanya solu içerisinde, ki bu sol-sosyaldemokratlardan marksistlere ve hatta komünistlere kadar geçerlidir, devlet sosyalizminin yıkılmasından sonra nasıl bir yol izlenebileceğine dair tartışmalar sürmekle birlikte, tam bir teorik karmaşa söz konusuydu. Almanya solu – belki de bunu dünya solu için de söylemek olanaklıdır – »reel sosyalizmin« ağır krizlerden sonra yıkılmasının ardından, büyüyen çelişkileri, artan eşitsizliği ve kriz yatınlığı ile değişen kapitalizme inandırıcı bir yanıt verme zorluğu içindeydi. Bir çok ülkede olduğu gibi Almanya solu da 21. Yüzyıl'da demokratik olması konusunda artık şüphe duyulmayan bir sosyalizmin gerçekleştirilebilir perspektifinin nasıl olabileceğini ifade edememişti.

Tartışmalarda şu üç nokta ağırlıklı olarak ortaya çıkmıştı:

Devlet sosyalizmi deneyinin temel yanlış gelişmeleri ile açıklarının aşılması bir sosyalist toplum formasyonu nasıl gerçekleştirilebilecek?

Erkek egemenliğine dayan ezici yapılanmaların ortadan kaldırıldığı ve doğal kaynak kullanımının sürdürülebilir bir biçimde gerçekleşeceği yeni bir toplumsal gelişme seviyesine nasıl ulaşılacak?

Batı'nın çeperindeki ülkelerin kendilerini baskı boyunduruğundan kurtarabilecekleri ve uluslararası ilişkilerin barışçıl bir biçimde düzenlenmesinin garanti altına alındığı »başka bir dünya« nasıl olanaklı olacak?

Bu sorulara verilen yanıtların farklılığı, oluşacak birleşik parti için ciddi bir programatik meydan okuma olmasına rağmen, partiyi oluşturacak olan kesimlerin farklı deneyim zenginliği ve geride bırakılan yüzyılın bölünmeleri ile politik kültür deformasyonlarından kurtulma kararlılıkları, umut verici bir gelişme olarak not edilmekteydi.

Her ne kadar tartışmalara katılan bütün kesimler uzun vadeli programatik hedefler konusunda tamamen farklı düşünüyor olsalar da, bir noktada: radikal bir kapitalizm eleştirisi konusunda birleşiyorlardı. Birleşilen bir diğer nokta da, çeşitli toplumsal kesimlerin ifade ettiği »bizlerin gerçekleştirilebilecek bir gelecek vaadine ihtiyacımız var« beklentisiydi. Bu beklenti partinin programatik irade oluşumunu belirler hale geldi ve Oskar Lafontaine ile Gregor Gysi'nin pozisyonlarını güçlendirdi. Oskar daha 2005'de devlet sosyalizmi deneyinden hareketle şöyle yazmaktaydı: **»Tabii ki esas itibariyle kapitalist düzenden farklı başka iktisat düzenleri tasavvur edilebilir. Ancak bunların bugünkü Batı dünyasında reel bir temeli yoktur – ve politika realitenin temelini terk etmemelidir. Gelecek kuşaklar kapitalist esaslara göre iktidat edeceklerine mi, yoksa daha iyi alternatifleri arayacaklarına mı karar vereceklerdir. Bizim kuşağımız içinse karar çoktan verilmiştir: 1990'a kadar reel var olan devlet sosyalizmi kesinlikle iyi bir alterna-**

tif değildi ve şu anda hiç bir yerde esas itibariyle daha iyi olanı gözükmemektedir. Bu nedenle politik olarak kapitalist iktisat düzeninin yıkılması için değil, aksine onun sosyal yönlendirilmesi, piyasaların herkesin lehine düzenlenmesi için mücadeleye ediyorum.«[16]

Oskar ile birlikte Sol Meclis Grubu'nun eşbaşkanlığını yapan Gregor Gysi de benzer yaklaşımları taşıyordu. Gysi de kökleşmiş sosyal devlet normları nedeniyle »kapitalizmin 21. Yüzyıl'da sosyal açıdan regüle edilmesi gerektiğini« savunmaktaydı. Ön saflardaki – seçmen açısından lokomotif görevi gören – aktörlerin bu yaklaşımı, Doğu'da sosyalize olmuş solun devletçi geleneği ve SPD kökenli sendikacıların sosyal devletçi gelenekleriyle birleşince, oluşacak partinin sosyalistleri ve marksistleri de içeren geniş yelpazeli reformist bir programatiğin oluşacağına işaret etmekteydi. Nitekim de öyle oldu. Radikal sol akımların varlığı kabul edilerek bir parti programı yerine, eylem programı olarak da kabul edilebilecek »Programatik Köşe Taşları«[17] üzerine anlaşıldı. Metin de, parti içerisinde farklı yaklaşımların olduğu, hatta bazı noktalarda tartışmaların sonuçlanmadığı belirtilerek beş temel nokta yer alıyordu:

Toplumsal yaşamın şekillendirilmesinde herkese eşit olanaklar garanti edecek bir toplumun demokratikleştirilmesi. Ataerkil baskıya, ırkçılık, antisemitizm ve aşırı sağcılığın her şekline karşı mücadele bunun bir parçasıdır.

Çalışmanın ve iktisatın sosyal şekillendirilmesi. Bu hedefin merkezinde her zaman olduğu gibi, herkesin gelir getiren bir çalışmaya ve bunun sosyal şekillendirilmesine katılım olanaklarının sağlanması durmaktadır. Bu, çeşitli diğer faaliyetlerin koşulu ve temelidir.

Mülkiyetin her türlü şeklini sosyal kriterlerin hükümranlığı altına sokan bir iktisat demokrasisi. Var olma güvencesinin kamusal mülkiyette ve sorumlulukta olmasını, dayanışmacı bir toplumun vazgeçilmez bir temeli olarak görmekteyiz.

Çağdaş kamusal hizmetler, dayanışmacı güvence sistemleri ve toplumun ekolojik yeniden yapılanması temelinde, güvenli bir biçimde kendi kaderini tayin hakkının dayanağı olan yeni dayanışma.

Barışın, kolektif güvencenin ve dayanışmacı gelişimin, değişen bir Avrupa Birliği'nin katkı sunacağı uluslararası bir düzen.

Böylelikle solun çeşitli akımlarının bu temel hedefler çerçevesinde ortaklaşa mücadele vermeleri olanaklı hale geldi. Linkspartei.PDS ve WASG yönetim kurullarının 10 Aralık 2006'da yaptıkları ortak toplantıda karar altına alınan »Programatik Köşe Taşları« parti üyelerinin tartışmasına açıldıktan sonra, 24-25 Mart 2007 tarihlerinde Dortmund'da paralel yapılan kurultaylarda büyük bir çoğunlukla karar altına alındı. »Programatik Köşe Taşları«nın her iki partinin kurultaylarınca kabul edilmesi, partilerin birleşme yolunu da açmış oldu. Ve 16 Haziran 2007 tarihinde Berlin'de gerçekleştirilen kuruluş kurultayı ile »DIE LINKE« (Sol) partisi kuruldu. Lothar Bisky ve Oskar Lafontaine'nin parti eşbaşkanı olarak seçildikleri kurultayda 44 kişilik yönetim kurulunda cinsiyet eşitliği tam olarak sağlandı. Yönetim kurulu Linkspartei.PDS ve WASG kökenli üyelerden yarı yarıya oluşturulmuştu. »DIE LINKE« böylelikle toplam 75.000 üyesi ile Almanya Federal Cumhuriyeti'nin üçüncü büyük partisi haline geldi.

Birleşik sol partinin kurulması, peşinden eyalet seçimlerinde yeni başarıları beraberinde getirdi. 2007'de, Yeşiller'in kurulmasından bu yana ilk kez SPD'nin solunda duran bir parti Batı eyaletlerinde yapılan bir seçimde[18], Bremen'de, yüzde 8,6 oy ile parlamentoya giriyordu. »DIE LINKE« daha sonra 2008 Ocak'ında Hessen'de yüzde 5,1, Aşağı Saksonya'da yüzde 6,7 ve 2008 Şubat'ında Hamburg'da yüzde 6,4 ile eyalet parlamentolarına girdi. Bu arada çeşitli eyaletlerde yapılan yerel seçimlerde binlerce sol aday belediye ve kaymakamlık meclislerine seçildiler. En son 2008 Eylül'ünde yapılan Bavyera Eyalet Parlamentosu seçimlerinde yüzde 4,7 oy alan »DIE LINKE«, barajı ge-

çememiş olmasına rağmen, Almanya Federal Cumhuriyeti'nin alışılmış olan dört partili parlamenter sistemini kalıcı bir biçimde değiştirdiğini kanıtlamış oldu.

»SOL«UN ETKİLERİ

»DIE LINKE«nin kurulması ve peşpeşe gelen seçimlerde gösterdiği başarılar, doğal olarak sosyaldemokratları ve yeşil yöneticileri etkiledi. SPD hem üye, hem de oy kaybetmekteydi. Yeşiller, muhalefette olmaları nedeniyle SPD'ye nazaran oy oranlarını koruyabiliyorlardı. CDU/CSU'nun da etkilenmekte olması söz konusuydu, çünkü CDUlular bazı eyalet başkanları »daha sosyal politikalar« yönünde taleplerde bulunuyorlardı.

Bu açıdan bakıldığında »DIE LINKE«nin neoliberalizme karşı ciddi bir toplumsal karşı çıkışı örmenin temel koşullarını yarattığı söylenebilir. »DIE LINKE« daha henüz resmen kurulmadan, bilhassa meclisteki grubunun yarattığı popüler etki ile CDU/CSU, SPD, Yeşiller ve FDP'den oluşan fiilî neoliberal büyük koalisyon kendi politikalarını revize etmeye başladı. Sol, erken genel seçimde sadece neoliberal mihverin iki cephesinin, yani CDU/CSU-FDP ve SPD-Yeşiller birlikteliklerinin hükümet olma olanaklarını yok etmekle kalmadı. Aynı zamanda, CDU/CSU-SPD'den oluşan hükümeti, peşpeşe gelen eyalet parlamentoları ve yerel seçimlerde oy kaybetmeleri nedeniyle politikalarına daha sosyal (!) bir renk katmaya zorladı. Hıristiyan demokratlar arasında »fazla sosyaldemokratlaşıyoruz« tartışmaları sürerken, SPD »Sol Parti ile işbirliğine evet mi, hayır mı[19]« tartışmalarına sürüklendi ve 1949'dan bu yana ilk kez yüzde 24'lere düşen oy oranıyla, varlık krizine girdi.

Toplumsal açıdan bakıldığında »DIE LINKE«nin oluşumuyla gerek sendikal hareket, gerekse de sosyal hareketler ile barış hareketinin önemli ölçüde özgüven kazandığı, bu hareketlerin politik taleplerinin kamuoyunda daha fazla tartışılır olduğu tespit edilebilir. Şimdiye kadar se-

çilmiş olan bütün meclis grupları kendi sorumluluk alanlarında »sosyal hareketlerle ilişki büroları« kurarak, partinin »parlamento dışı muhalefeti destekleme« kararını yerine getirdiler. Parlamenter mücadele ile parlamento dışı mücadelenin eşgüdümlü hale getirilmeye çalışılması, özellikle sendikaların işveren örgütleri ve hükümet karşısındaki konumlarını güçlendirdi. Toplu sözleşme görüşmelerinde sendikaların ücret artışları ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi yönünde kararlı adımlar atmaları[20], taleplerine güç kazandırmak için daha sık grvlerle gitmeleri ve kamuoyunda artan desteğe sahip olmaları kanımca bunun en belirgin göstergesidir.

»DIE LINKE«nin politik ve toplumsal arenada neden olduğu tartışmalar, özellikle sendika hiyerarşilerindeki orta düzey kadronun ve işyeri işçi temsilcileri arasından geniş bir kesimin parti üyesi olması ve parlamento dışı muhalif harekette partinin belirleyici rolü, yaygın medyada hakim olan »DIE LINKE'yi kaale almama« tavrını da kırdı. Partinin önde gelen aktörlerine yönelik olan »belden aşağı« medyatik saldırıların beklenen etkiyi yapmaması, aksine seçimlerde peşpeşe başarılar elde edilmesi, saldırıları durdurmasa da, »DIE LINKE«nin kalıcılığının tartışmasız olduğunu yaygın medyanın da ifade etmesine neden oldu.

2008 Ekim'inde yapılan bir araştırma[21] »DIE LINKE«nin giderek protesto partisinden bir »halk partisine« dönüşmekte olduğunu kanıtladı. Alman İktisat Araştırmaları Enstitüsü DIW'nin yaptırdığı araştırmada »DIE LINKE« seçmenin sadece işçiler arasında değil, hizmetliler, memurlar, serbest meslek sahipleri ve orta katmanlardan geldiklerine işaret ediliyor. DIW sorumluları partinin »Doğu'da ve Batı'da bütün sosyal katmanlardan seçmen kazandığını« belirtiyor.

Bu gelişme bir taraftan partiye olan ilgiyi artırırken, diğer taraftan da doğal olarak programatik sorunların üstünü daha çok açıyor. Gerçi kökleşmiş antikomünizm ile solun bölünmüşlüğü'nün gelenekselleştiği Almanya gibi zengin bir Avrupa ülkesinde, sosyaldemokratlardan

komünistlere, marksistlerden çeşitli sol akımlara ve hatta Katolik işçi hareketinin kimi kesimlerine kadar uzanan farklı kökenlerden insanları bir araya getirebilmiş olmak, pek küçümsenecek bir başarı değildir. Kaldı ki dünya çapında solun bütün renkleri için neredeyse kalıtsal bir hastalığa dönüşmüş olan bölünme yatkınlığını reform ağırlıklı pragmatik politika yürüten Almanya solunun aşabileceğini beklemek, mucize beklemekle eşanlamlı olur. Ancak, yeni bir »sosyaldemokrat parti«nin Almanya'nın neoliberal dönüşümünü ne derece durdurabileceği de henüz yeterince kanıtlanabilmiş değildir.

Henüz yanıtlanmamış olan bir dizi soru, »DIE LINKE« açısından hayli sorun yaratacağa benziyor. Özellikle başarının yaratacağı sorunların çözümü konusunda, örneğin »iktidar ortağı olunması« konusunda parti içinde ciddî görüş farklılıkları bulunmaktadır. Bunlar ve temel hedeflere yönelik çözüm önerileri parti içi tartışmalarda belirleyici olmakta. Partinin yönetim organlarında farklı akımların, olanaklar ve temsil gücü çerçevesinde temsil edilmeleri, parlamenter çalışmalar içerisinde yer almaları, tartışmaların ideolojik ayrışmalara neden olmasını engellese de, parti içi demokrasi, profesyonel ve gönüllü kadrolar arasındaki bilgi yoğunluğu farkları, azınlıkta olan toplumsal katmanların parti politikalarını belirleme ve politik karar merkezlerinde yer alabilmeleri, parlamento içi veya parlamento dışı mücadelenin mutlaklaştırılma eğilimleri, avangardist yaklaşımlar, çözüm arayışlarının ulusal devlet sınırı içerisinde yeterli görme yatkınlığı, sosyal hareketleri veya işçi sınıfını »ululaştırma« yaklaşımları gibi, dünyanın her yerindeki solun gündeminde duran ve ayrışma potansiyeli taşıyan onlarca sorun, »DIE LINKE«nin içinde boğuştuğu sorunlar olarak varlıklarını sürdürüyorlar. Bunlarla birlikte bir »parti« olma, parlamenter sistem içerisinde ve parlamenter sistemin bürokratik kurallarına göre »politika« yapma gerçeği, bir siyaset aracı olan partinin yapısal sorunlarını beraberinde getiriyor. Ancak kurtuluşçu, katılımcı-paylaşımçı, hiyerarşisi yatay ve mücadeleci bir siyaset aracını kısıtlayan tüm unsurlar, partinin bürokratik yapısını belirlese de, gene de »DIE LINKE«nin geniş katılımlı üye

toplantıları, üye oylamaları, sosyal hareketlere danışma, her düzeyde kurultay, geniş temsiliyet ve meşruiyet ile bu sorunları – tabii ki etabille olmuş diğer partilerle karşılaştırıldığında – en aza indirgemiş olduğu söylenebilir.

ALMAN SOLU DENEYİNDEN ÇIKARILABİLECEK DERS ÇOK

»DIE LINKE« deneyimi, muhalif bir hareketin kendi zorluklarını aşabilmesi ve farklılıkların birlikte hareket edişinin hazır bir reçetesi değil elbette. Buna rağmen bir başarı hikâyesi olabildiyse ve bu başarının bir anahtarı olduğu söylenecekse, bu »anahtarın« tahammül, kabullenme, saydamlık, ortak hareket etme iradesi, kendi geçmişi ile hesaplaşabilme, sorumluluk üstlenme, paylaşım, katılım, devrimci-değişimci idealizm, özveri, kurtuluşçu ve özgürlükçü demokrasi anlayışı, hep en zayıf olanın perspektifinden bakarak hareket etme gibi solun sayısız »erdeminin« bütünselliği olduğu söylenebilir. Ve deneyerek öğrenme – yenilgilere, hatalara rağmen, »partinin« bir amaç değil, sadece ve sadece bir »araç« olduğunu unutmadan. »DIE LINKE«nin örgütlenme sürecindeki bu deneyimler bence Türkiye’de de devam eden »Çatı partisi tartışmaları« gibi yeni parti arayışları için yol gösterici olabilir.

Doğru Türkiye ile Almanya’nın koşulları birbirinden son derece farklı. Jakobenvarî diktatörlüğün hâlen süregeldiği, ama modernite öncesi »hukukların« burjuva devleti hukuku ile aynı anda ve yan yana var olduğu ve de her şeyden önemlisi, ülkenin en temel sorunu olan Kürt Sorunu’nun tüm etkileri ile var olmaya devam ettiği bir ülke ile, dünyanın en zengin ülkelerinden birini karşılaştırmak pek doğru olmasa da, »DIE LINKE«nin oluşum sürecinden çıkartılabilecek hayli ders olduğunu düşünüyorum. Ancak bunun için en başta Türkiye’de geçerli olan »parti paradigmasını« terk etmek gerekli olacaktır.

Örneğin Türkiye’deki siyasî parti yasalarının dayattığı şablonlara rağmen ve bu yasaları çiğnemedi demokrat, şeffaf, herkesin karar alma

süreçlerini takip edebileceği, açık, hiyerarşiden uzak, temsil edilmesi düşünülen geniş kesimlerin katılımının sağlandığı bir parti yapılması bence olanaklıdır. Bana kalırsa, yasal şablonlara uyan, ama çeşitli biçimlerde birliktelik kültürünü yaratıp yaşatan, salt parti üyelerinin değil, kitlelerin ve bağımsız aydınların eleştiri ve kontrolüne açık, katılımcı demokrasiyi esas alan, her an ve her yerde hesap vermeye hazır, gerektiğinde seçilenlerin, seçenler tarafından geri çağırılması ilkesine uyan yönetici – daha doğrusu kolaylaştırıcı – kadroları olan, her düzeyde cinsiyet eşitliğini kabul edip yerine getiren, lider kültürüne yerine kollektif yönetimi ve lokomotif olabilecek öncü aktörleri tercih eden, mücadeleci, hedeflerinde kararlı ve karar mekanizmalarında mutabakat ahlâkını benimseyen bir parti yapılması, sadece solun Almanya deneyiminden ders çıkartmış olmakla kalmayacak, Türkiye’de bir ezber bozup, bölge halklarına örnek teşkil edecek bir siyaset aracı haline gelecektir.

Eşitlikçi, özgürlükçü, katılımcı, demokratik, dayanışmacı, her aşamada şeffaf olan ve gönüllülük temelinde ortaklaşmayı kabul edenlerin bileşimi Türkiye gibi bir ülkede de yaratılabilir. Asıl önemli olan, bu aracı yaratacak olan dinamiklerin göstereceği basiret ve kararlılıktır.

Murat Çakır Emek ve Toplumsal Adalet Partisi – Seçim Alternatifi WASG’nin kurucu yönetim kurulu üyesi ve 2006 Nisan’ına kadar parti sözcüsüydü.

[1] 1999 yılında Federal Yabancılar Meclisi başkanı sıfatıyla görüştüğüm CDU/CSU Meclis Grubu başkan yardımcısı Jürgen Rüttgers bu politikalar bağlamında bana »eğer SPD ve Yeşillerin yaptıklarını biz yapsaydık, bırakın sendikaları, toplumun yüzde sekseni bizi taşa tutardı« diye karşılık vermişti.

[2] Bu bölünmelerin en önemlisi 1914 yılında oldu: 1914’de SPD yönetiminin »savaş kredilerini« onaylayarak Almanya’nın Birinci Dünya Savaşı’na katılmasını sağlamasını protesto eden Karl Liebknecht ve daha sonra ona katılan milletvekillerinin SPD’den atılmasıyla başlayan süreç. 1915’den itibaren Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht

etrafındaki »Gruppe Internationale« (sonraları »Spartaküs Grubu« adını aldılar) başlangıçta SPD'nin bölünmesine karşı çıkıyorlardı. Ancak 15 milletvekilinin partiden atılmasından sonra 1917'de Gotha'da USPD'yi (Almanya Bağımsız Sosyal Demokrat Partisi) kurdular. Spartaküs Grubu daha sonra 1 Ocak 1919'da diğer sol gruplarla birlikte Almanya Komünist Partisi KPD'yi kurdular. SPD yönetimindeki, Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht'in katledilmesine kadar varan düşmanlık, Almanya işçi hareketinin tamamen bölünmesine ve 1933'de Nasyonsosyalist diktatörlüğe yenilmesine neden oldu.

[3] 28 Ekim 2007'de Hamburg'da gerçekleştirilen Program Kurultayı'nda kabul edilen programda tek bir cümle geçiyor: »SPD gururla demokratik sosyalizm geleneğine bağlıdır«.

[4] SPD'nin NATO'nun Pershing II roketlerinin Almanya Federal Cumhuriyeti'nde konuşlandırılmalarını kabul etmesini protesto eden bazı SPD milletvekilleri ve partililer önce parti içinde »Demokratik Sosyalistler Girişimi«ni oluşturmuşlar, ardından bu milletvekillerinin partiden atılması üzerine 28 Kasım 1982'de Münster'de »Demokratik Sosyalistler« adlı partiyi kurmuşlardı. Bu parti 1991'e kadar aktif kaldı.

[5] Peter Hartz'ın adı daha sonra yolsuzluk olaylarına karıştı. 7 Ekim 2005'de Hartz'ın 44 davada rüşvet verdiği ve sendika yöneticilerine paralar ödediği bildirildi. 17 Ocak 2007'de yapılan bir duruşmada Peter Hartz suçlamaları kabul etti. Hartz'ın buna rağmen sadece 576 bin Avro para cezasına çarptırılması ve başka ceza almaması kamuoyunda sert eleştirilere neden oldu.

[6] Federal hükümetin son »Yoksulluk Raporu«na göre dört Alman'dan bir tanesi yoksulluk tehdidi altında. 2008 sayılarına göre Federal Alman toplumunun yüzde 13'ü yoksul. Yoksulluk sınırının altında yaşayan (reşit olmayan) çocuk sayısı 2,8 milyon – ki bu sayılar dünyanın en zengin ülkelerinden birisi olan Almanya'da tespit edilmiş durumda.

[7] Alman Komünist Partisi DKP, 1956 yılında »Almanya Komünist Partisi« KPD'nin yasaklanmasından yıllar sonra 25 Eylül 1968'de Frankfurt am Main kentinde kuruldu.

1989'a kadar SED tarafından maddî ve politik açıdan desteklendi. İki Almanya'nın birleşmesinden sonra bir hayli üye kaybeden DKP, Nisan 2006'da düzenlediği kurultayda yeni programını kabul etti. DKP bugün yaklaşık 20 yerel mecliste temsilciye sahip. 2005'den bu yana Sol Parti ile kısmi eylem ve seçim birliklerine giriyor. 2008'den bu yana Sol Parti listesinde Aşağı Saksonya Eyalet Meclisi'ne bir milletvekili sokmayı başardı.

[8] IG Metall: Maden işçileri sendikası, üye sayısı yaklaşık 2,5 milyon.

[9] Ver.di: »Vereinigte Dienstleistungsgewerkschaft« (Birleşik Hizmetliler Sendikası). İlk kurulduğunda 3 milyon üyeye sahipti. 2008'deki üye sayısı 2,6 milyon civarında.

[10] Aynı seçimlerde Demokratik Sosyalizm Partisi (PDS) sadece yüzde 0.9 oy alabildi.

[11] Bkz.: http://www.bpb.de/popup/popup_grafstat.html?url_guid=2YZPCO. Der Spiegel dergisinin internet sayfası 11 Ekim 2008 tarihinde SPD'nin üye sayısının 525.647'ye düştüğünü ve CDU'nun 530.533 üye ile Almanya tarihinde ilk kez SPD'yi geçtiğini bildiriyordu.

[12] Linkspartei.PDS (Sol Parti.Demokratik Sosyalizm Partisi) bu partinin dördüncü ismi oluyordu. 1949'da Doğu'daki SPD ile KPD'nin zorunlu birleşmesi ile kurulan SED (Sosyalist Birlik Partisi), 1989-1990 döneminde önce SED-PDS, sonra da sadece PDS ismini kullanıyordu. 2005 genel seçimleri öncesinde PDS'in üye sayısı 60.000 civarındaydı.

[13] Federal Almanya seçim yasalarına göre, genel seçimlere katılacak olan her partinin milletvekili aday listesi parti kurultaylarında gizli oylama, açık sayım esasına göre tespit edilir.

[14] Federal Parlamento'daki muhalefet grupları CDU/CSU ve FDP, SPD-Yeşiller hükümetinin »Ajanda 2010« çerçevesinde karar altına aldığı tüm sosyal kısıntı paketlerini, bütçe konsolidasyon programlarını ve askerî operasyon kararlarını olduğu gibi desteklediler.

[15] CDU/CSU: Hıristiyan Birlik Partisi / Hıristiyan Sosyal Birliği ortak meclis grubu. CDU Almanya'nın 15 eyaletinde örgütlü iken, CSU sadece Bavyera eyaletinde örgütlü. Her iki parti birbirlerini kardeş parti olarak görmekteler. CSU 2008 yılına kadar Bavyera'da devlet partisi gibi hep tek başına hükümeti kurabiliyordu. 2008 Eyalet Parlamentosu seçimlerinde yüzde 20'ye yakın oy kaybetti ve tarihinde ilk kez Bavyera'da bir koalisyon hükümeti kurmak zorunda kalacak.

[16] Oskar Lafontaine, »Herkes için politika. Adil bir toplum için tartışma yazısı«, Berlin 2005.

[17] Programatik Köşe Taşları'nın Türkçe çevirisi için bkz.: http://www.kozmopolit.com/2007/thema/02_2007/eckpunkte_tr.html

[18] Federal Almanya'da eyalet parlamentosu seçimlerinde yüzde 5 barajı geçerlidir. Yerel seçimlerde ise bu baraj hemen hemen bütün eyaletlerde kaldırılmıştır.

[19] SPD, 2008 Ekim ayında tüm Sol Parti karşıtı söylemlerine rağmen Hessen eyaletinde Sol Parti'nin desteğini almaya ve bu şekilde SPD-Yeşiller Eyalet Hükümetini oluşturmaya çalışıyordu.

[20] Eylül 2008'de metal sektöründe başlayan Toplu İş Sözleşmeleri'nde IG Metall yaklaşık 20 yıldan bu yana ilk kez yüzde 8'lik ücret artışı talep etti.

[21] DIW-Studie zur Wählerstruktur der Partei DIE LINKE, Bkz.: www.jungewelt.de; www.tagesspiegel.de

18 EKİM 2008

